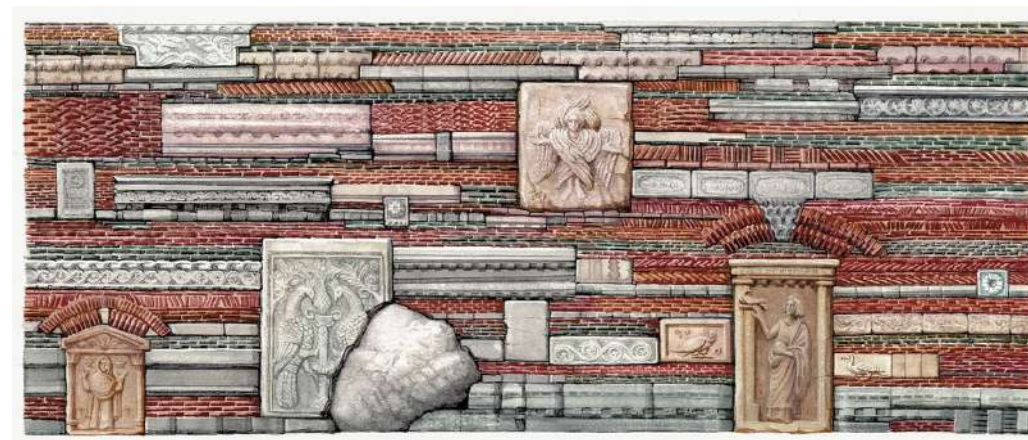

SPOLIA

Praktika arkitekturore e ripërdorimit të fragmenteve nga struktura më të vjetra brenda ndërtimeve të reja...

SPOLIA

Praktika arkitekturore e ripërdorimit të fragmenteve nga struktura më të vjetra brenda ndërtimeve të reja...

Ahmet Doğu İpek – Spolia VII – 2023
Watercolor on Paper- 52x41cm

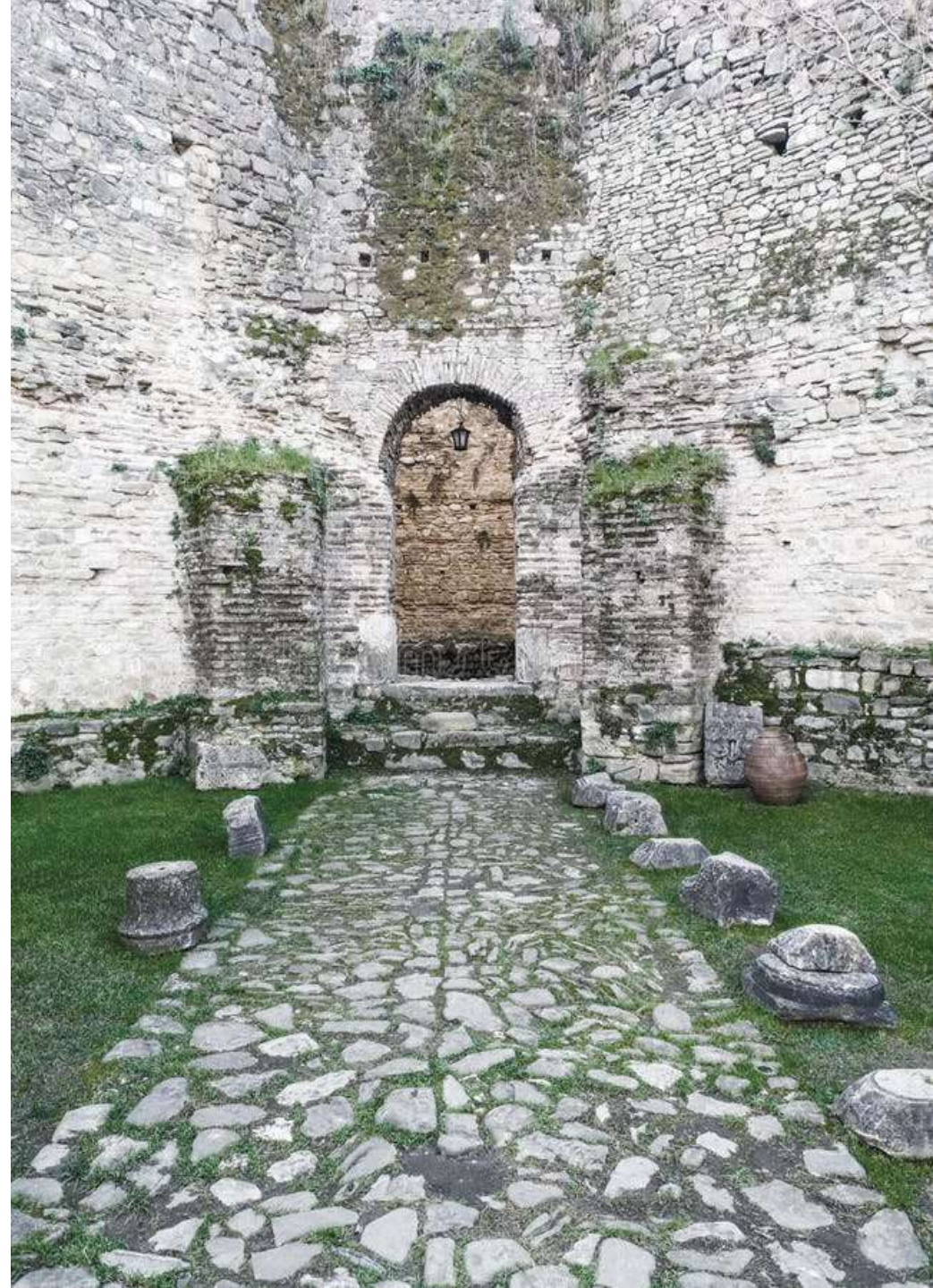
SPOLIA

Praktika arkitekturore e ripërdorimit të fragmenteve nga struktura më të vjetra brenda ndërtimeve të reja...

SPOLIA

Praktika arkitekture e ripërdorimit të fragmenteve nga struktura më të vjetra brenda ndërtimeve të reja...

SPOLIA

Praktika arkitekturore e ripërdorimit të fragmenteve nga struktura më të vjetra brenda ndërtimeve të reja...

DUKE E SHNDËRRUAR KOMPLEKSITETIN NË NJË VLERË

DUKE RUAJTUR GJURMËN E KOHËS... “PATINA”

SPOLIA

Praktika arkitekturore e ripërdorimit të fragmenteve nga struktura më të vjetra brenda ndërtimeve të reja...

“AKUPUNKTURA URBANE” SI METODË STRATEGJIKE

- KRIJIMI I HAPËSIRAVE TË VOGLA PUBLIKE STRATEGJIKE.
- PËRMIRËSIMI GRADUAL I SIPËRFAQEVE TË RRUGËVE, NDRIÇIMIT DHE INFRASTRUKTURËS PËR KËMBËSORËT.
- REHABILITIMI SELEKTIV I FASADAVE.
- INTEGRIMI I SYNUAR I FUNKSIONEVE KULTURORE DHE KOMUNITARE.
- RITJIA E CILËSISË SË HAPËSIRËS PUBLIKE PËRMES DIZAJNIT, DHE JO PËRMES SHEMBJES.

SPOLIA

Praktika arkitekturore e ripërdorimit të fragmenteve nga struktura më të vjetra brenda ndërtimeve të reja.

VIA EGNATIA: NGA NJË METAFORË POETIKE NË NJË KORNIZË KONCEPTUALE

KALAJA E ELBASANIT SI NJË NDALESË

VIA EGNATIA

Philippi (Kavala, Greqi)

Radozda, Maqedoni

Siç dihet, Via Egnatia, e ndërtuar midis viteve 120–140 p.e.s. si rrugë ushtarake, shtrihet nga Adriatiku deri në Detin Egje dhe më pas deri në Stamboll. Duke ndjekur luginat e lumit Shkumbin tekta përshkon kontinentin, kjo rrugë përfshinte shumë ndalesa përgjatë itinerarit të saj dhe me kalimin e kohës u bë një nga korridoret më të rëndësishme të Evropës për tregti, kulturë dhe forma të ndryshme shkëmbimi.

Ky aks ushtarak, kulturor dhe tregtar lë ende gjurmët e tij përgjatë itinerarit që ndjek—duke u shfaqur herë si pjesë e një qyteti antik, herë si një shteg këmbësor përgjatë një lugine, dhe herë të tjera madje si një autostradë që ndjek të njëjtën rrugë.

Resne, Maqedoni

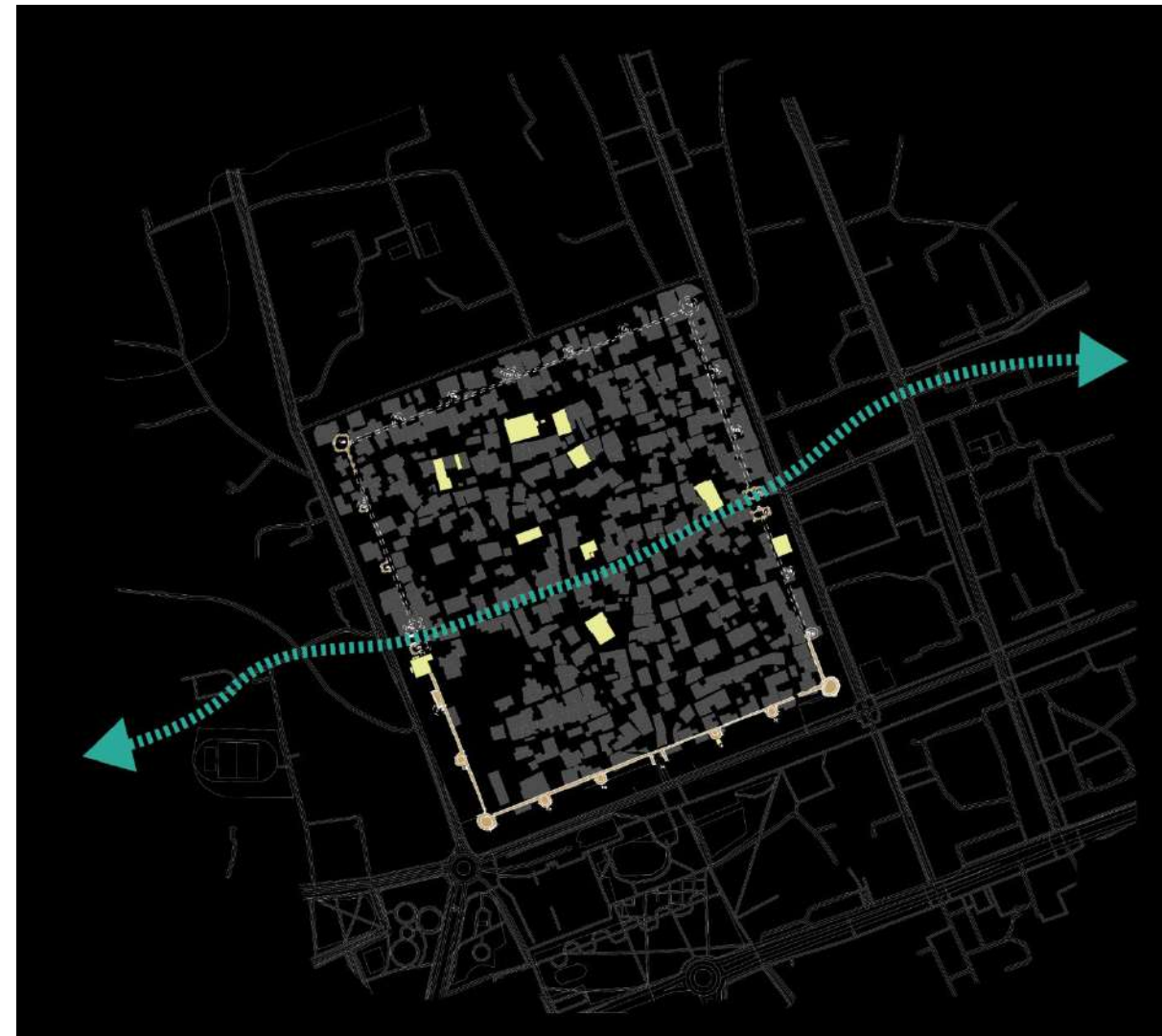
Kavala, Maqedoni

Pjesë të mbetura të Via Egnatia-s

Rruga Egnatia

- Strukturat historike brenda mureve të kalasë
- Kalaja E Elbasanit
- Inventari i Ndërtesave Brenda Mureve të Kalasë

Falë strukturave kulturore nga periudha të ndryshme historike që ndodhen rreth kësaj shtylle kryesore, është e mundur të lexohet historia e epokave të ndryshme të Kalasë së Elbasanit. Herë këto struktura pasqyrojnë kushtet fetare, politike dhe kulturore të kohës; herë shtresëzimet e mureve fortifikuese të ndërtuara njëra mbi tjetrën me teknika të ndryshme; dhe herë të tjera ndërtesat bashkëkohore urbane që janë zgjeruar mbi muret—disa prej të cilave ende përmbajnë fragmente të fortifikimeve në oborret ose bodrumet e tyre—ose hapësirat e reja urbane të formuara rreth kalasë ndërsa qyteti është zgjeruar drejt jashtë, të gjitha këto ofrojnë gjurmë që mundësojnë këtë lexim.

Monumentet e Kalasë së Elbasanit dhe gjendja ekzistuese

SHTRESA E PARË E RIVITALIZIMIT RRUGA

Walking a Line in Peru, Richard Long, 1972

...rruga materiale e gjen shtegun e saj në të paprekshmen, dhe kështu rruga shndërrohet në metaforë. Pjala greke μεταφορής (metafores) korrespondon me fjalën angleze "transportation" ("transport"/"barje"). Nuk është për t'u habitur, pra, që njeriu duhet të përdorë një metaforë për të kaluar nga një vend në një tjetër..." (Michel de Certeau, 1984:115).

Një rrugë, së bashku me ecjen—një nga veprimet më të lashta të njerëzimit—mbart kuptime që shkojnë përtej thjesht lëvizjes nga një pikë në tjetrën. Nëse rruga është një itinerar pelegrinazhi, më e rëndësishme se destinacioni është koha e kaluar gjatë rrugës; pra, një kërkim për vetëzbulim. Rruga formësohet gjithashtu nga momentet e përbashkëta mes njeriut dhe natyrës: luginat e lumenjve që ndjek (si Via Egnatia që ndjek lumin Shkumbin), apo shtigjet e krijuara nga lëvizja e dhive. Dhe ndoshta më e rëndësishmja, rruga është një nga bartëset kryesore të rrjedhës së informacionit—dhe rrjedhimisht të shkëmbimit kulturor—të epokave të kaluara, përmes migrimit, tregtisë apo udhëtarëve.

Dija përhapet në një mënyrë të ngjashme me shpërndarjen e një insekti. Një insekt që vendos vezët e tij në rrotën e një karroce mund të udhëtojë nga një skaj i botës në tjetrin, dhe në ekosistemin e ri ku mbërrin, mund të mbijetojë dhe madje të riformësojë atë mjedis. Në periudhat kur sistemet e rrjeteve ishin më pak të zhvilluara, akse si Via Egnatia funksiononin jo vetëm si rrugë ushtarake apo tregtare, por edhe si korridore të kulturës dhe dijes.

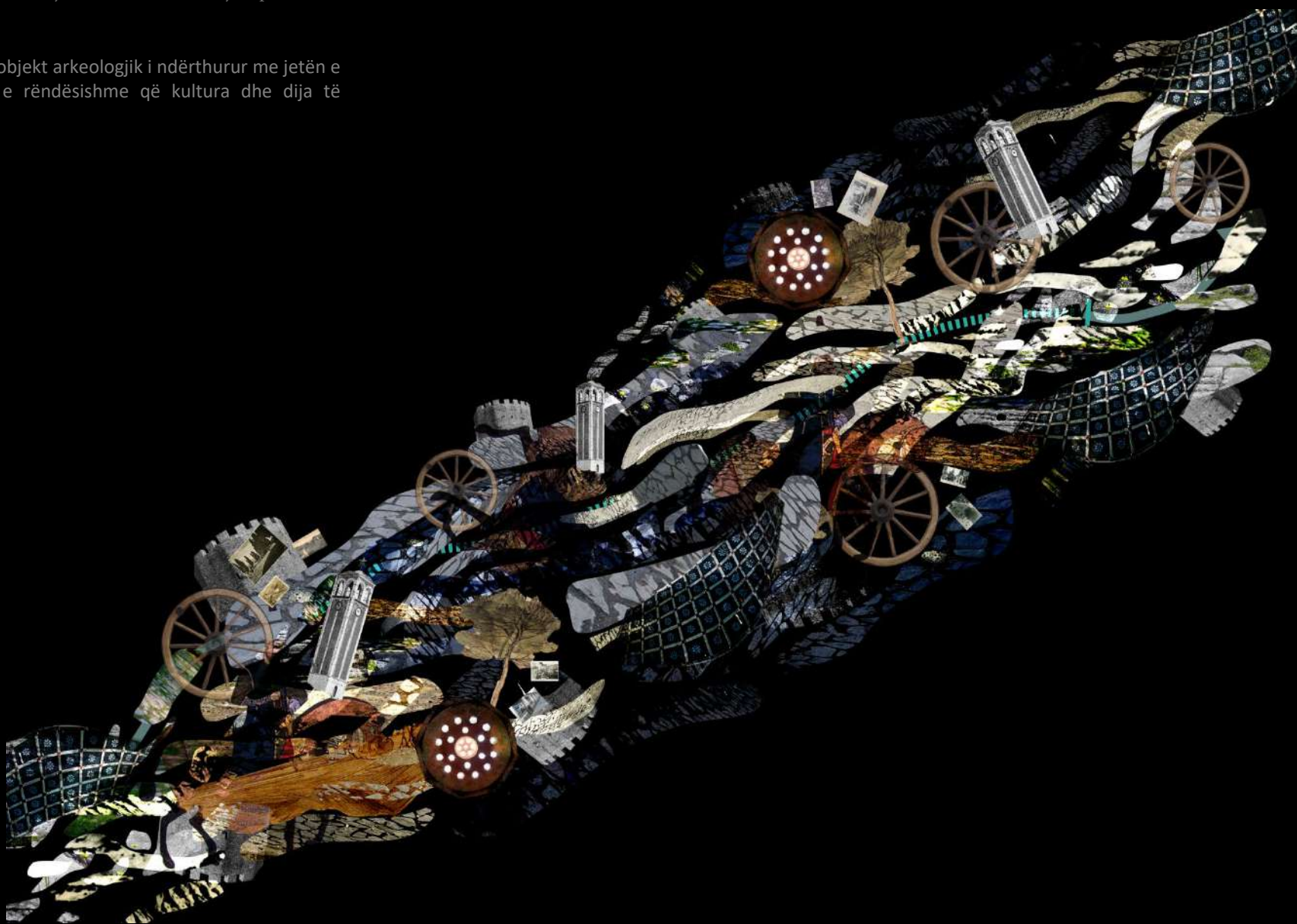
Udhëtarët dhe studiuesit e periudhave të ndryshme lëviznin përgjatë këtij aksi dhe regjistronin kohën e tyre me metoda të ndryshme. Përtej udhëtarëve, të gjitha udhëtimet e kryera përgjatë këtyre rrugëve mundësuan gjithashtu transferimin e llojeve të ndryshme të dijes—herë gastronomike, herë të lidhura me zejtari. Në fund të fundit, fakti që Efesi kishte dikur një nga bibliotekat më të mëdha të kohës së vet u bë i mundur sepse ishte një qytet-port i rëndësishëm.

RIVITALIZIMI I KALASË SË ELBASANIT

Projektim Konceptual për të gjithë Kalanë dhe Projektim Ekzekutiv i Detajuar për Zonën A

Edhe për Elbasanin, Via Egnatia—një objekt arkeologjik i ndërthurur me jetën e përditshme—ka qenë një mundësi e rëndësishme që kultura dhe dija të mbërrijnë në këtë qytet.

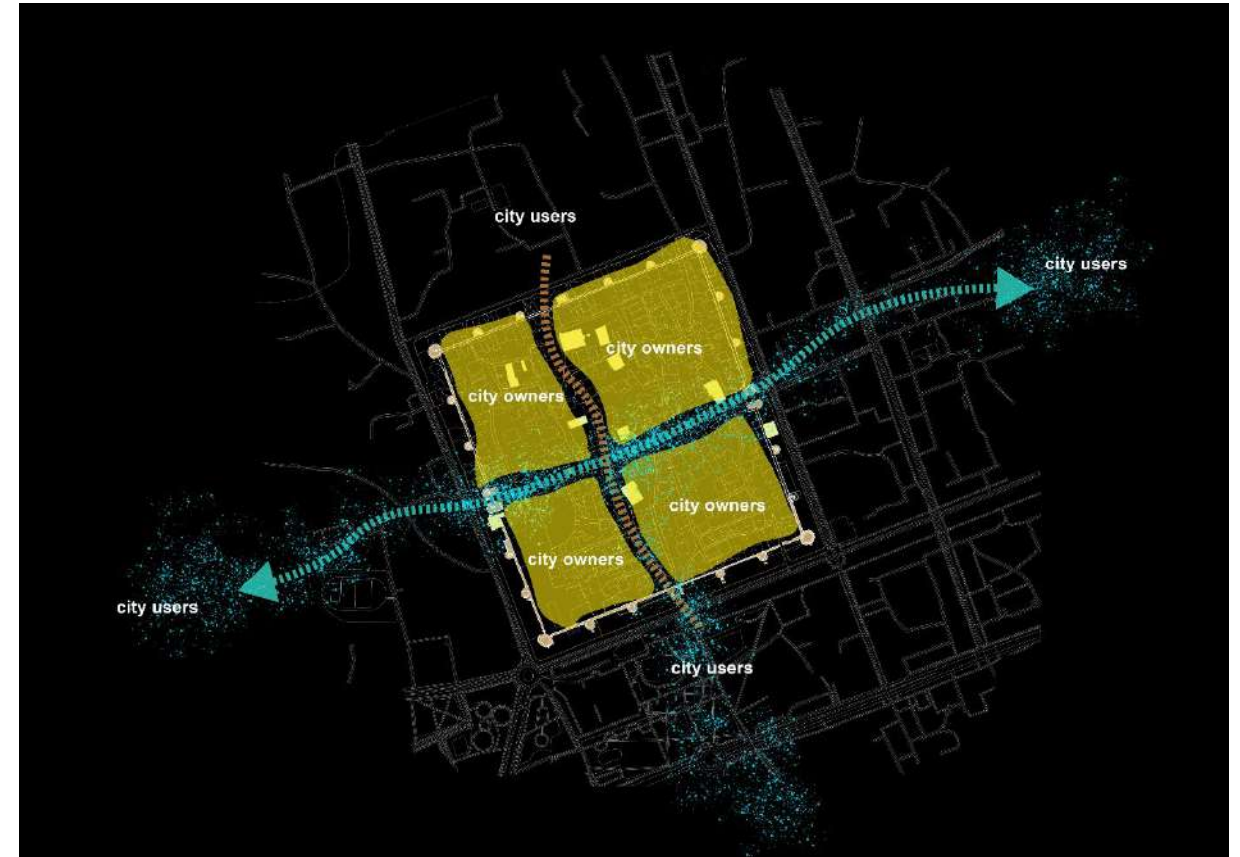

Duke u bazuar në këtë potencial, një shtresë e projektit synon të riinterpretojë Rrugën Egnatia brenda këtij rrjedhimi kulturor dhe ta formësojë atë si një rrugë që përmban si zejet kulturore lokale të Elbasanit, ashtu edhe vlerat e përbashkëta të itinerarit ku bën pjesë. Parashikohet që kjo përhapje e dijes të ndodhë përmes një aksi energjie metaforik—një aks që mundëson rrjedha nga qyteti në kala, nga kalaja drejt qytetit dhe nga qytete të tjera ballkanike drejt Elbasanit.

Është jashtëzakonisht e rëndësishme që çdo rregullim tregtar dhe gastronomik i zhvilluar përgjatë akseve lindje-perendim dhe veri-jug të planifikohet së bashku me përdorimin e vazhdueshëm të hapësirave midis këtyre akseve dhe mureve të qytetit nga banorët lokalë që tashmë jetojnë aty. Megjithëse “përdoruesit e qytetit”—vizitorët që e përjetojnë qytetin si një hapësirë eksplorimi—ndihmojnë në gjallërimin e zonës në aspektin tregtar dhe turistik, vijimësia e pandërprerë e praktikave të përditshme të jetës nga “pronarët e qytetit,” pra banorët, është thelbësore që zona të mbetet e jetueshme 24 orë në 7 ditë të javës. Ashtu si Kalaja e Elbasanit historikisht ka funksionuar si një mbrojtëse fizike e qytetit, marrja në konsideratë e jetës rezidenciale përreth gjatë ndërhyrjeve përgjatë akseve kryesore dhe pikave kyçe shihet si një mënyrë për të ruajtur indin social dhe vitalitetin e brendësisë së kalasë.

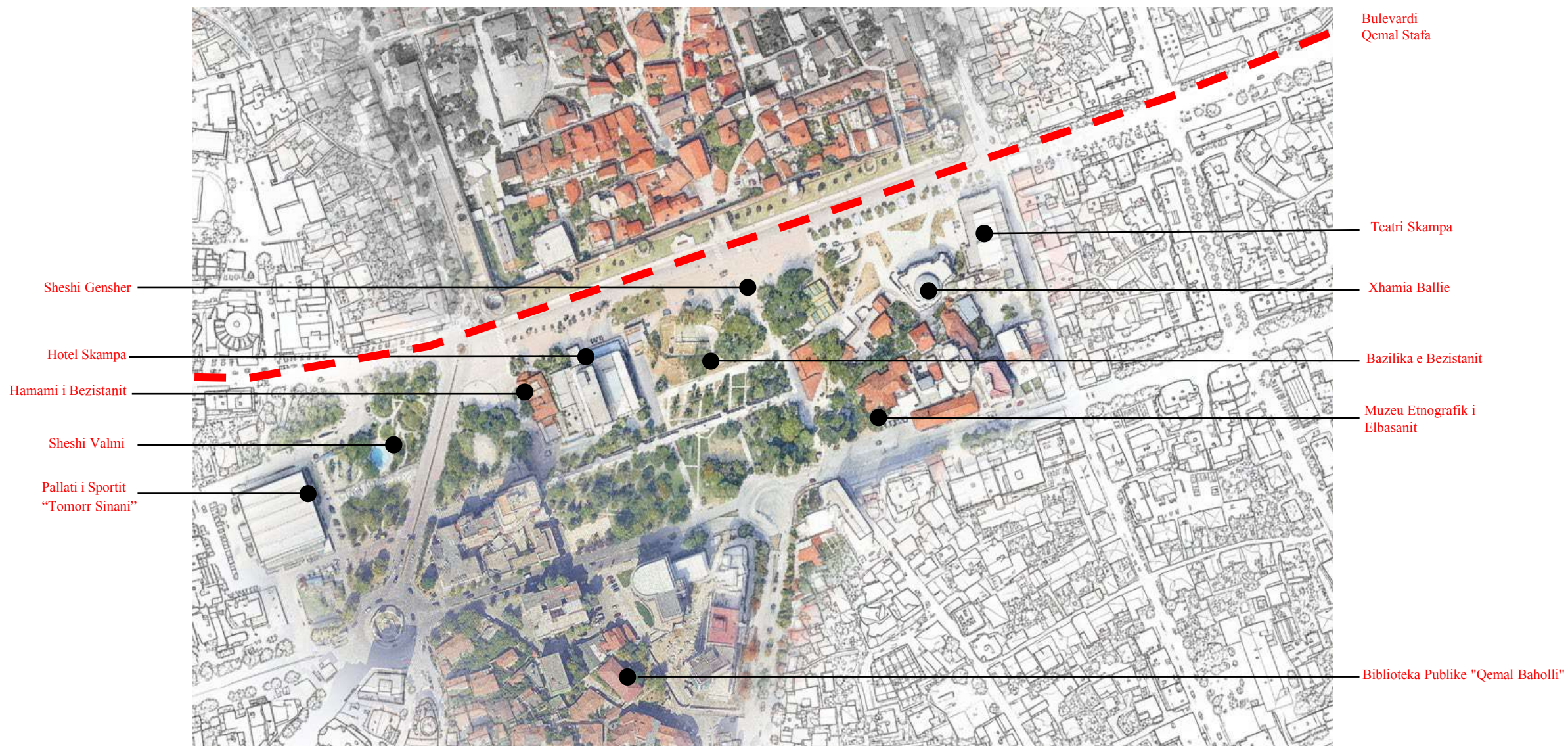
Balanca e propozuar midis përdoruesve të qytetit dhe banorëve në Kalanë e Elbasanit

Balanca e propozuar midis përdoruesve të qytetit dhe banorëve në Kalanë e Elbasanit

SHTRESA E DYTË E RIVITALIZIMIT
RIINTEGRIMI I KALASË NË JETËN URBANE

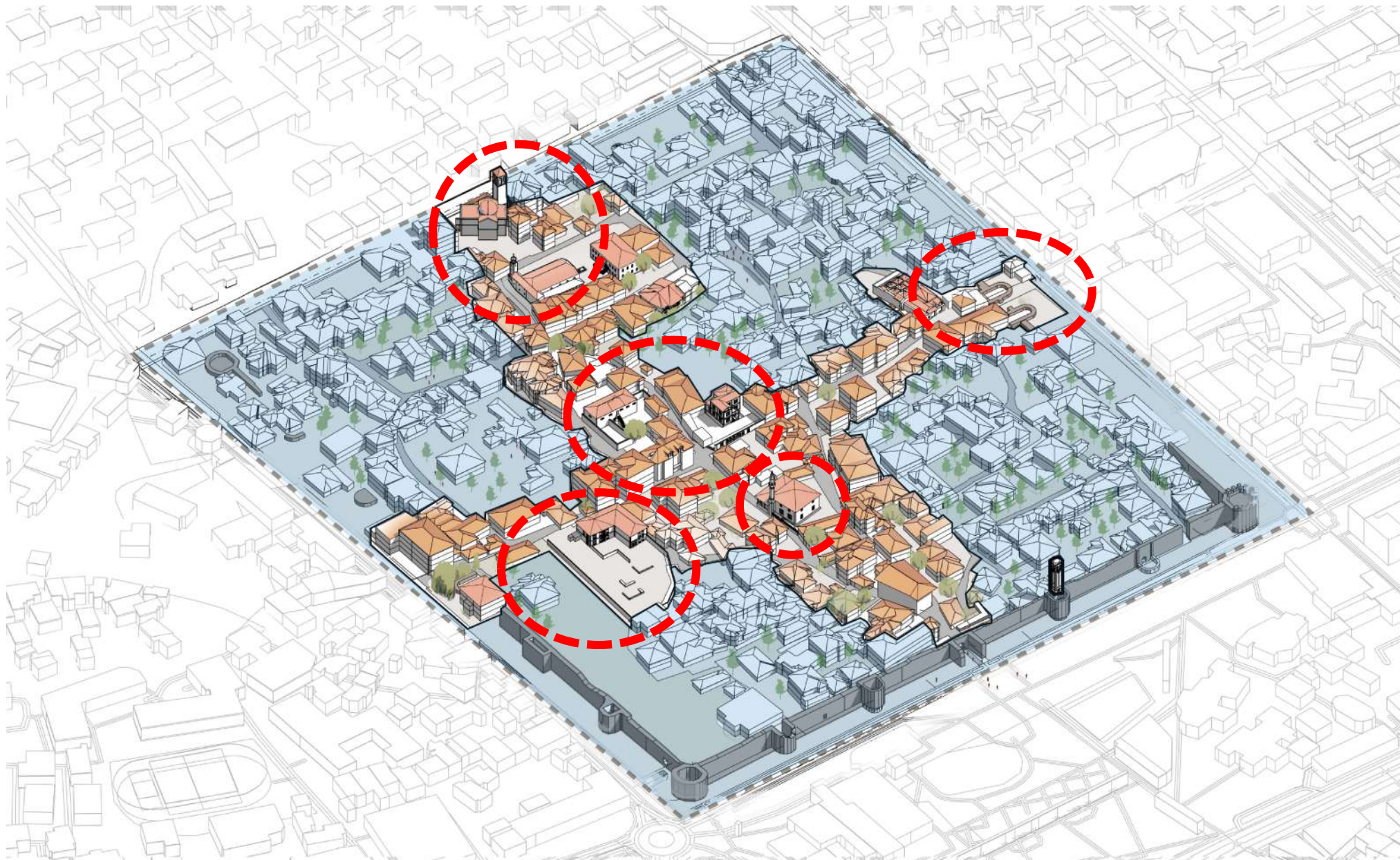
Bulevardi Qemal Stafa dhe Parku "Aqif Pasha"

Sot, parku në këtë zonë i ngjan organizimit të ishujve muzeorë në qytete të ndryshme evropiane (si Museuminsel në Berlin apo Parc de la Villette). Përreth një hapësire të madhe të gjelbër ndodhen muze, një teatër, një bibliotekë, një xhami, ndërtesa që pasqyrojnë periudha të ndryshme arkitekturore dhe objekte sportive.

Vendet Kulturore dhe Arkitekturore në Zonë

Përshtypje të përgjithshme
për Kalanë e Elbasanit

MOBILITETI I LAGJES KALA

Një nga çështjet më pak të planifikuara në mënyrë adekuate në zonën e Kalasë është parkimi. Për shkak të strukturës së ngushtë të rrugëve, lëvizja e automjeteve pengon aksesin për këmbësorët; në të njëjtën kohë, parkimi i automjeteve nga banorët përgjatë rrugëve bën që rrugët të perceptohen si shumë më të ngushta dhe më të mbingarkuara sesa janë në të vërtetë.

Problemet e parkimit në Lagjen Kala

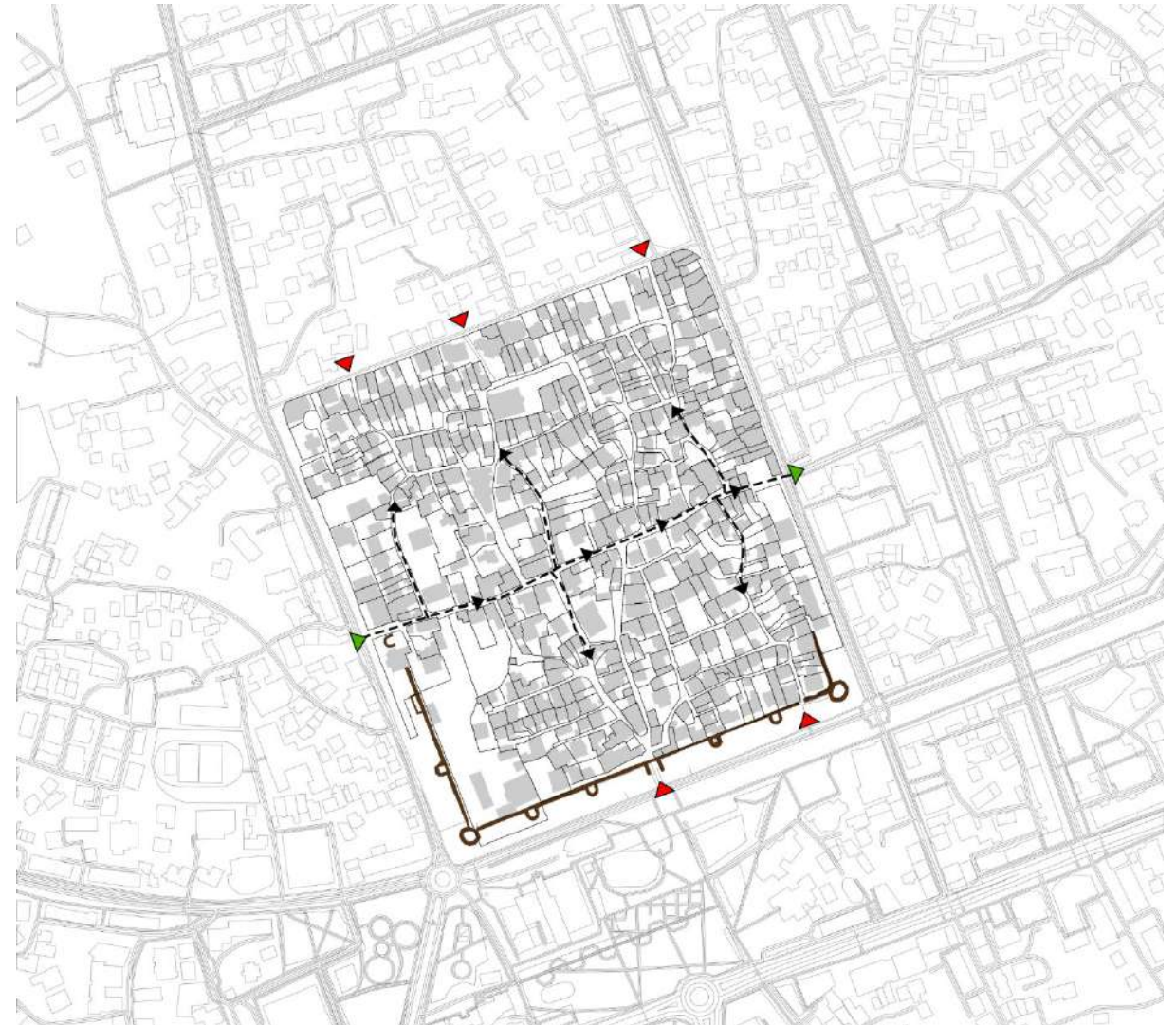
Pedonale Pikat e mundshme të aksesit për këmbësorë
në Lagjen Kala

Lëvizshmëria u trajtua duke identifikuar problemet në kushtet ekzistuese dhe duke propozuar një zgjidhje përkatëse. Lagjia Kala konceptohet si një peizazh i vazhdueshëm për këmbësorë, në të cilin lëvizja, jeta shoqërore dhe trashëgimia bashkëjetojnë pa dominimin e automjeteve. Brenda këtij kuadri, qasja me mjete motorike trajtohet si një përjashtim i menaxhuar, dhe jo si një e drejtë. Lagjia përcaktohet si një hapësirë tërësisht për këmbësorë, e kufizuar nga muret ekzistuese dhe e strukturuar përmes pikave të hyrjes qartë të lexueshme, të përafuara me portat historike dhe rrugët e aksesit, ku nuk lejohet parkimi sipërfaqësor apo trafiku tranzit. Kjo qasje ndjek shumë shembuj të konsoliduar në mbarë botën, ku bërthamat historike urbane ruhen dhe përmirësohen përmes strategjive të pedonalizimit.

Hyrje e ndaluar për aksesin e automjeteve

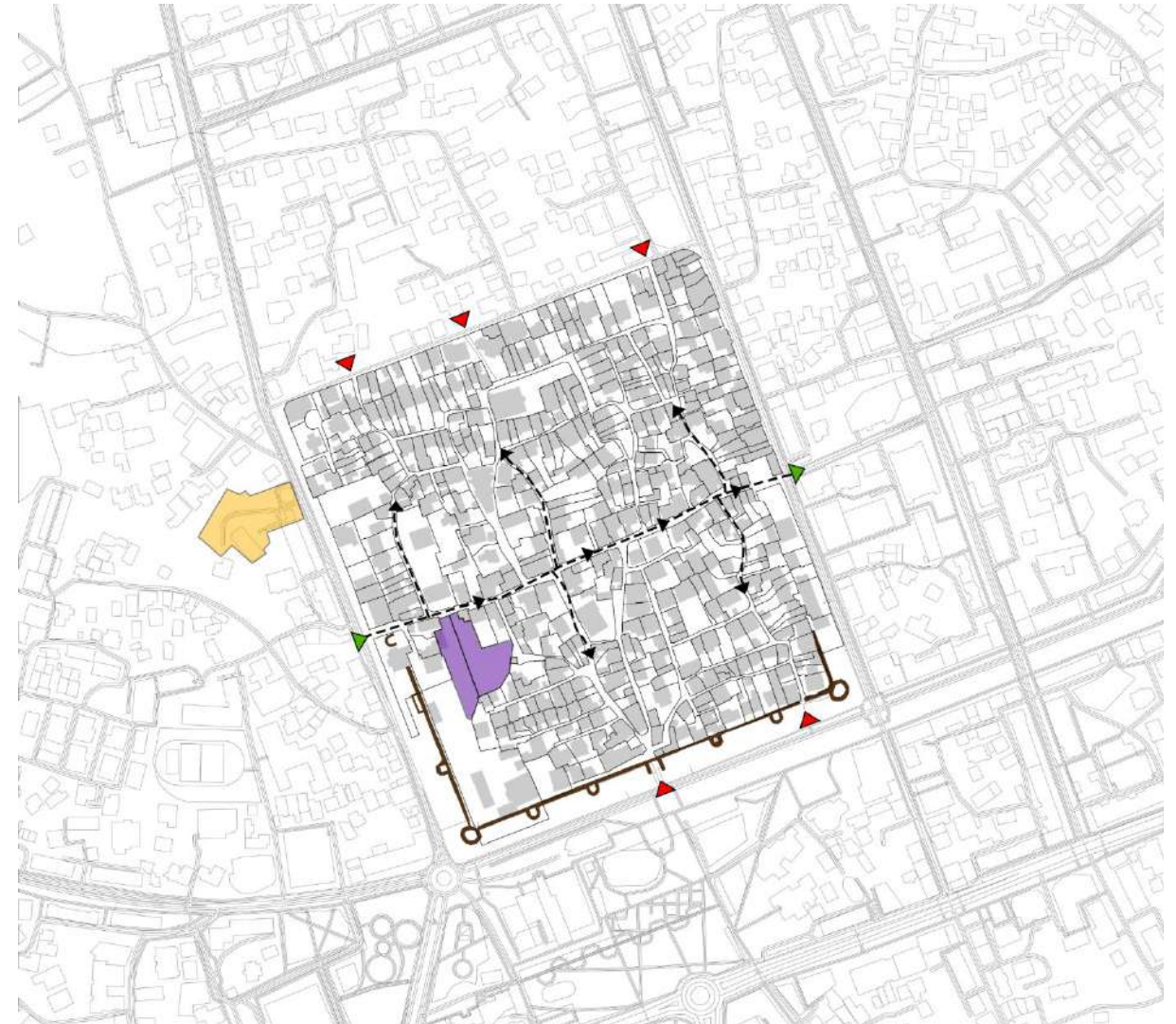
Pika të mundshme hyrjeje për
automjete në Lagjen Kala

Në këtë kontekst, aksesin me automjete në Kala parashikohet të kufizohet me hyrje të kontrolluar nga porta perëndimore dhe dalje nga porta lindore. Automjetet motorike do të lejohen të hyjnë në zonë vetëm gjatë orareve të përcaktuara, të kufizuara për përdorim shërbimi dhe emergjence. Gjatë këtyre periudhave, Rruga Egnatia propozohet të funksionojë si një aks me një kah lëvizjeje, duke mundësuar qarkullimin dhe shpërndarjen e aksesit përgjatë këtij itinerari.

Aksesi i automjeteve në Kalanë e Elbasanit

- Hyrje e ndaluar për aksesin e automjeteve
- Pika të mundshme hyrjeje për automjete në Lagjen e Kala
- Parkimet ekzistuese ne Lagjen e Kala (do të propozohen)
- Propozimi i Parkimit te Ri

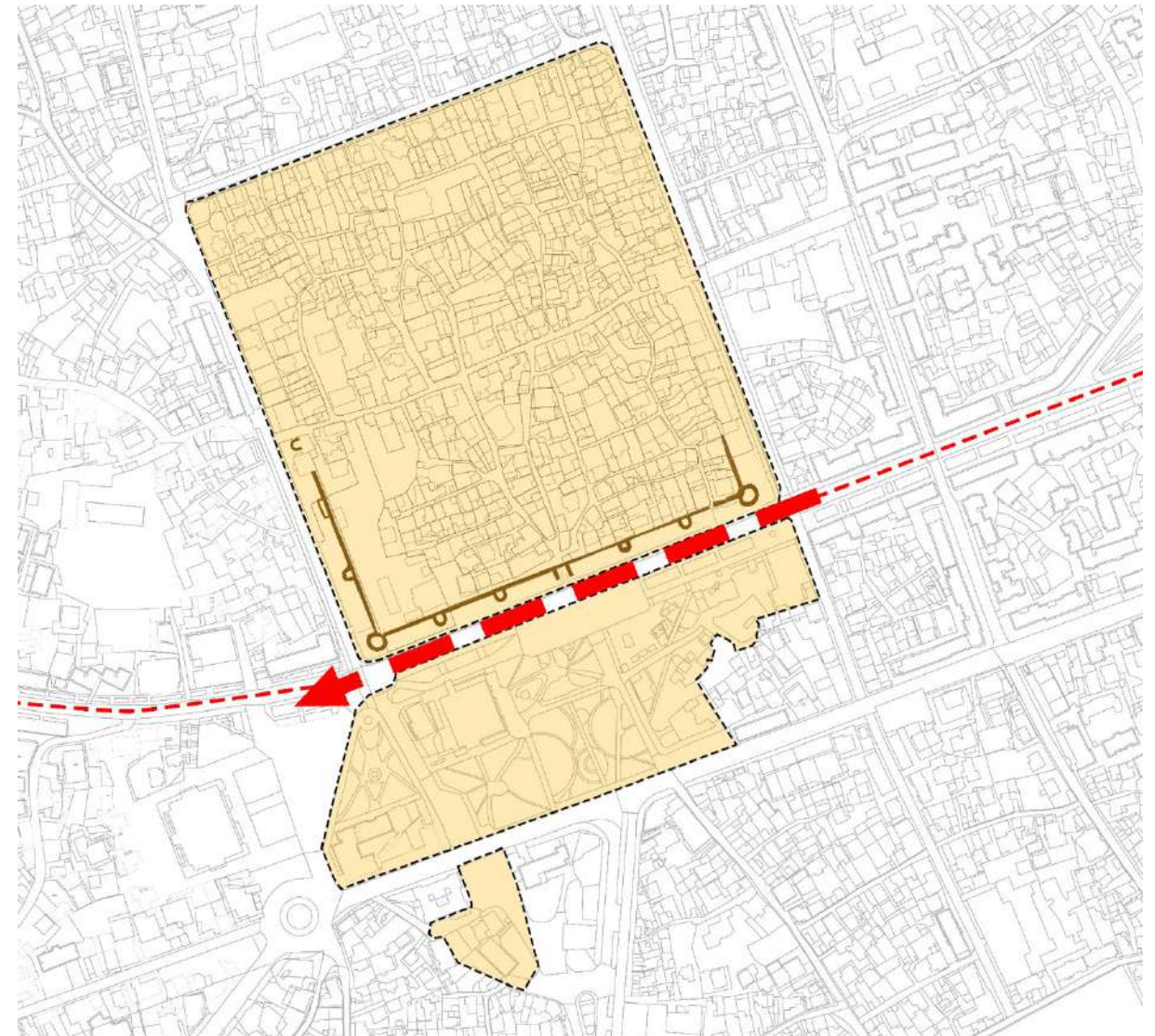

Së bashku me këto ndërhyrje, propozohet që dy zonat e mëdha të parkimit brenda kalasë të riprogramohen me funksione tregtare. Për të akomoduar si banorët ashtu edhe vizitorët, propozohet një zonë e dedikuar parkimi pranë hyrjes perëndimore të kalasë, duke mundësuar parkimin e automjeteve në periferi, ndërkohë që ruhet karakteri për këmbësorë i zonës së brendshme.

Zonat e Parkimit

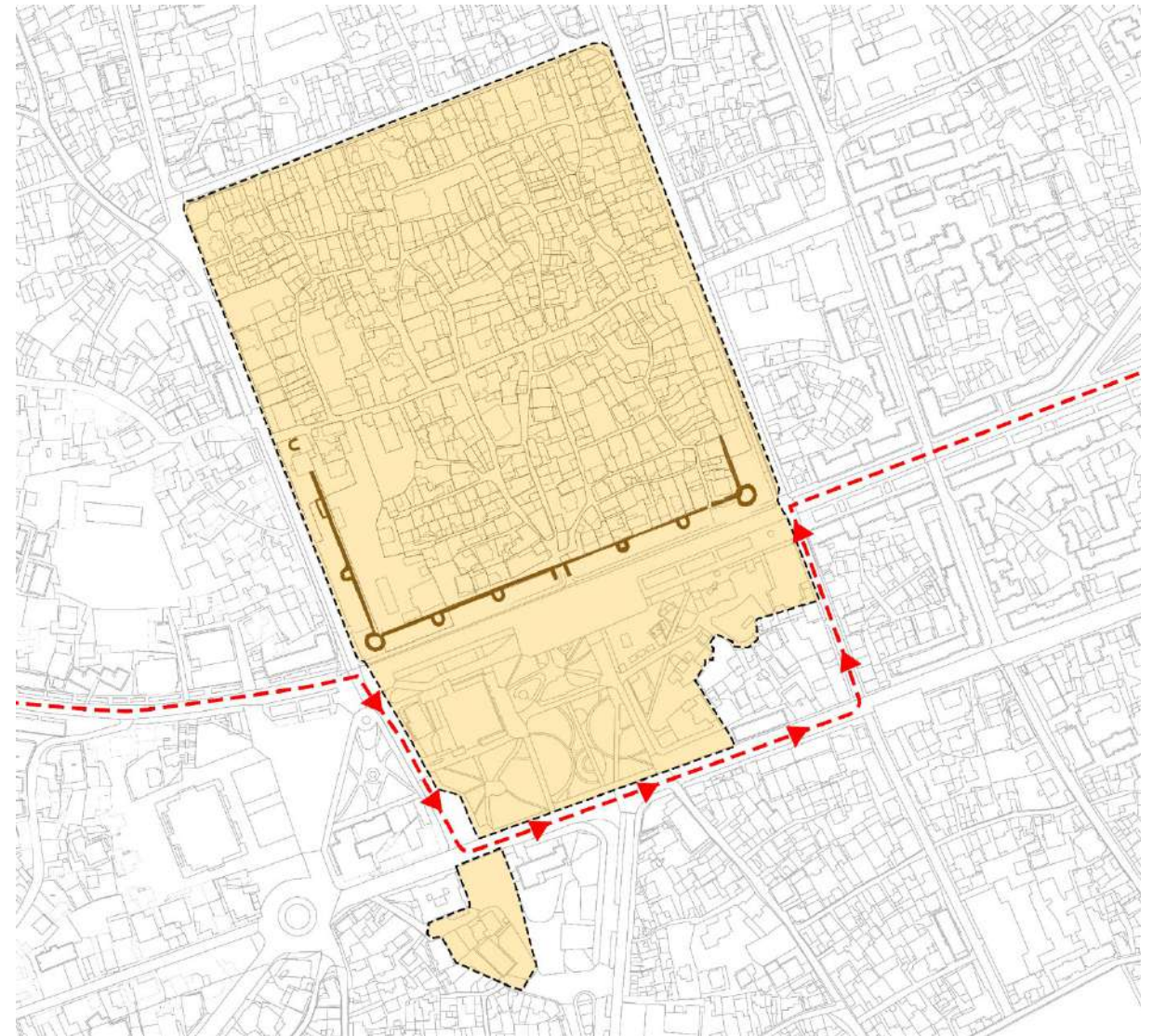
Porta jugore e kalasë përkon me pjesën ku muret fortifikuese janë ruajtur më mirë dhe, së bashku me Parkun Aqif Pasha dhe objektet kulturore përreth — përfshirë kinemanë, muzeun, zonën arkeologjike dhe bibliotekën, formon një nga zonat më të frekuentuara të qytetit. Duke mirëpritur aktivitete të ndryshme publike, kjo hapësirë ndahet nga zona e rivitalizuar e kalasë nga Bulevardi Qemal Stafa, trafiku i automjeteve i të cilit krijon si një shkëputje fizike, ashtu edhe perceptuese ndërmjet të dyjave.

Bulevardi Qemal Stafa dhe Integrimi i Kalasë në Qytet

Për këtë arsye, propozohet që bulevardi të mbyllet për trafikun e automjeteve dhe ngarkesa e tij e qarkullimit të ridrejtohet në Rrugën 11 Nëntori. Kjo ndërhyrje pritet të integrojë të dyja zonat, të zgjerojë energjinë e hapësirës aktive publike të qytetit drejt kalasë dhe t'u mundësojë hapësirave kulturore të funksionojnë si një tërësi e unifikuar.

Në këtë pikë, konsiderohet se kjo ndërhyrje duhet të vlerësohet si një projekt i ndarë nga projekti i kalasë dhe se kjo zonë, së bashku me murin jugor, duhet të studiohet në detaje si një projekt i pavarur.

Bulevardi Qemal Stafa dhe Integrimi i Kalasë në Qytet

QASJA E PËRGJITHSHME PËR
RIVITALIZIMIN E ZONËS SË
KALASË SË ELBASANIT

Ndërtesa të parashikuara për shembje

Ndërrhyrje në fasada për ndërtesat e reja në Lagjen Kala përgjatë akseve kryesore urbane

Restaurimi i monumenteve të kategorisë së I dhe II

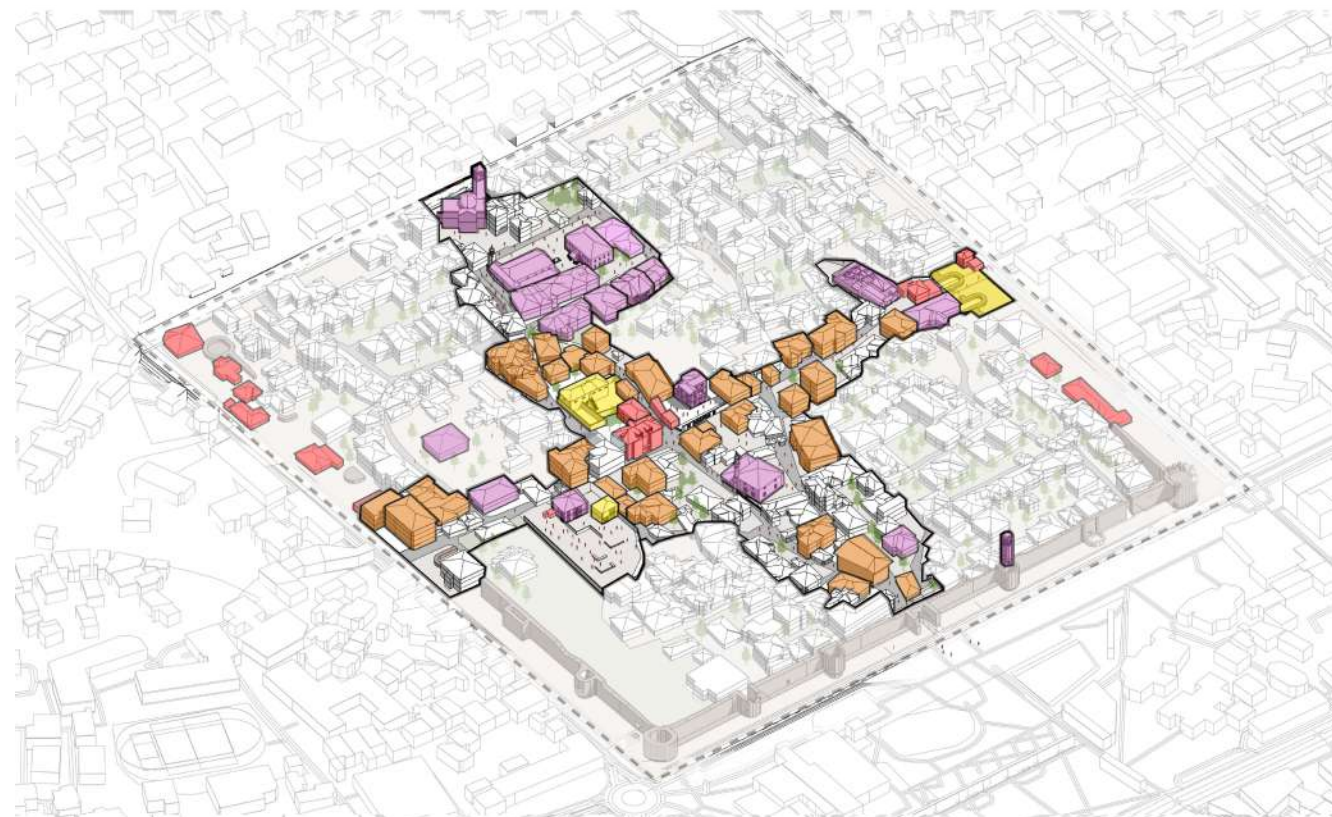

Propozime për rindërtim dhe ndërtim të objekteve të reja

Ky diagram pasqyron një masterplan të udhëhequr nga konservimi, i mbështetur nga një qasje e akupunkturës urbane. Strategjia i jep përparësi rehabilitimit si mjeti kryesor i transformimit, duke u fokusuar në përmirësimin e kujdesshëm të strukturave ekzistuese, duke ruajtur njëkohësisht shtresëzimet e tyre kohore. Në vend të ndërrhyrjeve në shkallë të gjerë, ajo propozon një seri veprimesh të sakta dhe të koordinuara — restaurimin e ndërtesave të trashëgimisë, përmirësime selektive të fasadave dhe shtime në shkallë të vogël — të projektuara për të forcuar vazhdimësinë hapësinore dhe përdorimin e përditshëm të zonës.

Duke vepruar përmes pikave të synuara, këto ndërrhyrje formojnë një rrjet të akupunkturës urbane: duke krijuar hapësira publike strategjike, përmirësuar infrastrukturën për këmbësorët dhe integruar funksione kulturore dhe komunitare. Theksi nuk qëndron te shkalla e ndërrhyrjes, por te ndjeshmëria dhe koherenca e saj, duke i lejuar zonës të evoluojë duke ruajtur njëkohësisht strukturën ekzistuese sociale dhe hapësinore.

Ndërtesa të parashikuara për shembje

Ndërhyrje në fasada për ndërtesat e reja në Lagjen Kala përgjatë akseve kryesore urbane

Restaurimi i monumenteve të kategorisë I dhe II

Propozime për rindërtim dhe ndërtim të objekteve të reja

Në të gjithë hapësirën e projektit, me qëllim theksimin e mureve origjinale të kalasë, të cilat në pjesë të ndryshme janë shkatërruar ose janë mbivendosur nga ndërtime të mëvonshme, propozohet integrimi i qiparisave në hapësirat e gjelbërta të strukturave të vendosura përgjatë gjurmëve të tyre të supozuara. Kjo strategji synon të artikulojë në mënyrë të perceptueshme nga distanca dimensionin vertikal dhe kufijtë historikë të kalasë, duke rikthyer në mënyrë të tërthortë lexueshmërinë e siluetës së saj brenda indit urban bashkëkohor.

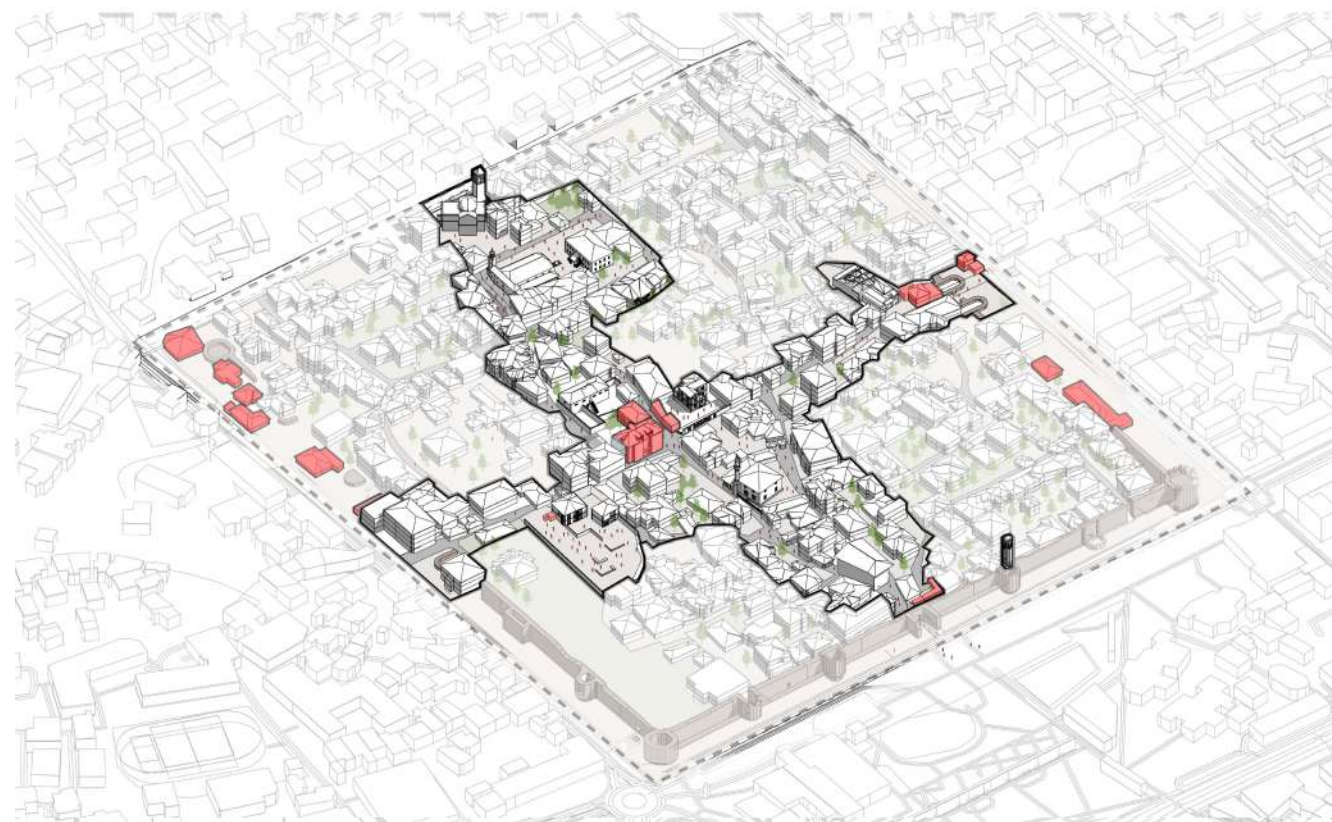
Gjurmët e Mureve të Kalasë

Ndërtesa të parashikuara për shembje

Në kuadër të qasjes sonë ndaj ndërhyrjeve në Kalanë e Elbasanit, shembja nuk konceptohet si instrument parësor i transformimit, por si masë e fundit, e aplikueshme vetëm në raste të domosdoshmërisë së argumentuar. Ruajtja e karakterit shtresësues të indit ekzistues urban dhe e gjurmëve historike të akumuluar në kohë konsiderohet parim themelor i ndërhyrjes. Në këtë kontekst, heqja e strukturave të vona, të lehta dhe me karakter të përkohshëm vlerësohet si e nevojshme për të përforcuar vazhdimësinë hapësinore dhe për të përmirësuar cilësinë e përdorimit publik.

Paralelisht, në vend të eliminimit të ndërtesave që kontribuojnë në funksionalitetin urban të zonës, parashikohen vetëm ndërhyrje të kufizuara dhe selektive, të bazuara në kriteret konservuese dhe urbanistike. Qëllimi nuk konsiston në një pastrim radikal të strukturës ekzistuese, por në një transformim të ekuilibruar dhe të ndjeshëm, i cili artikulon qartësisht shtresat historike duke garantuar vijimësinë e jetës së përditshme urbane.

Shembja si masë e fundit e ndërhyrjes konservuese

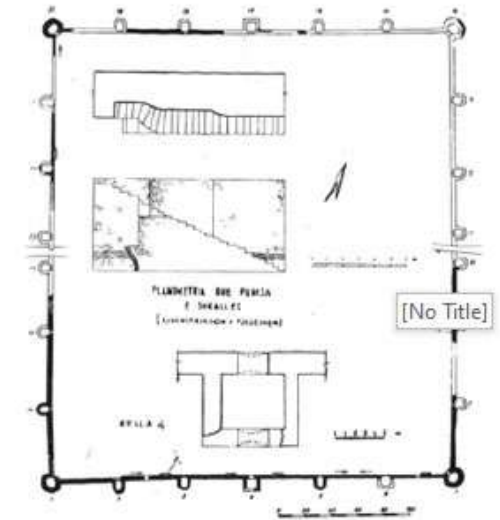
Ndërtesa pranë hyrjes jugore të Kalasë

Ndërtesa pranë mureve perëndimore të Kalasë

PLANIMETRIA E KALASË SË ELBASANIT REALIZUAR
NGA AUTORITETET
OSMANE. NË BOTIM NUK JEPET VITI I KËRIJ RILEVIMI,
(Uğur Ünal)

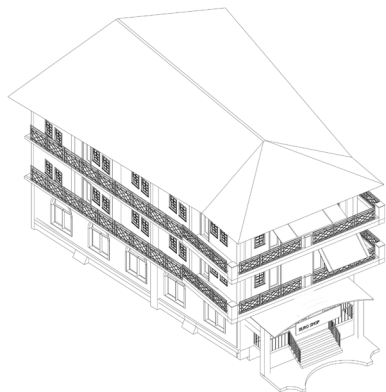
PLANIMETRIA E KALASË SË ELBASANIT
(Gj. Karaiskaj, 1971)

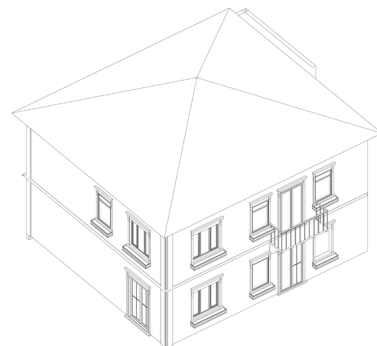
Hendeku përgjatë skajit perëndimor

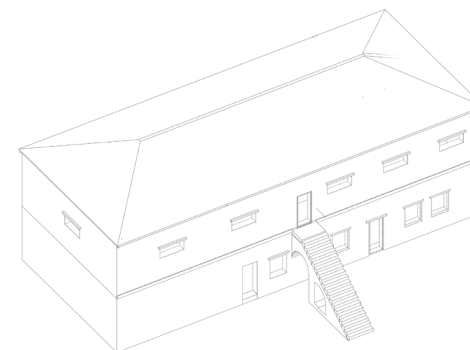
Pamje nga shkallët e murit jugor dhe Kulla e Sahatit

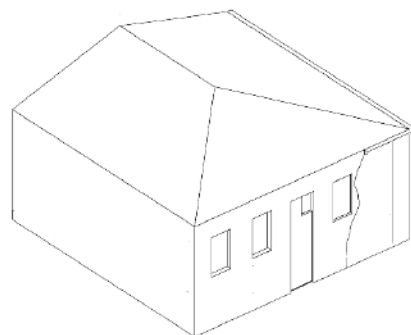
1. Rinovimi i Fasadave të Ndërtesave Joharmonike

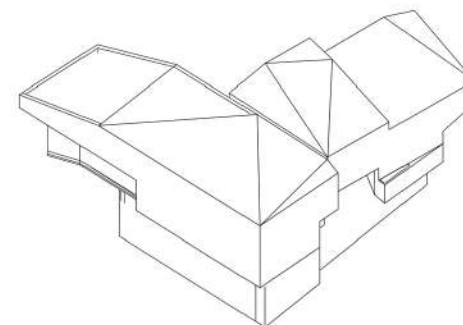
2. Restaurimi i Monumenteve të Kategorisë I dhe II

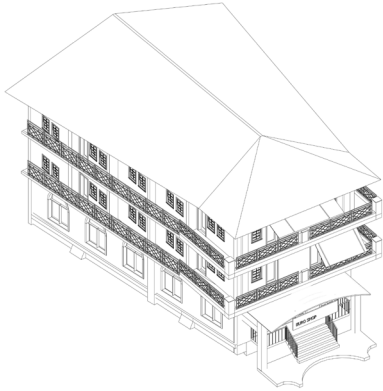
3. Rindërtime dhe Plotësime

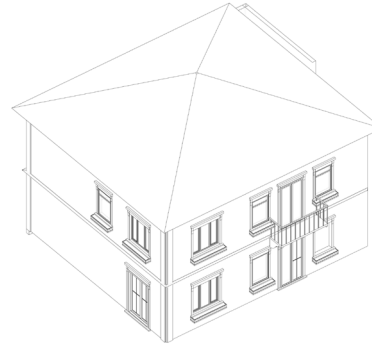
4. Rindërtime Interpretuese

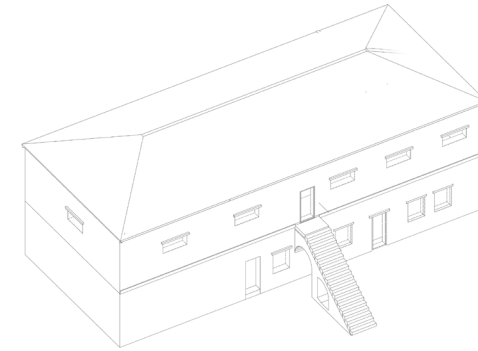
5. Ndërtime të Reja

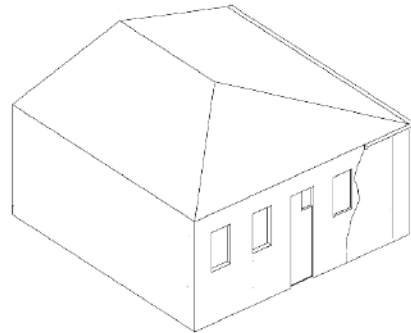
1. Rinovimi i Fasadave të Ndërtesave Joharmonike

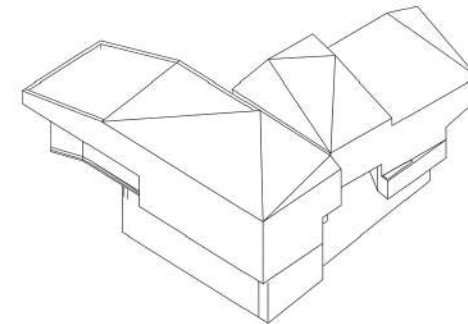
2. Restaurimi i Monumenteve të Kategorisë I dhe II

3. Rindërtime dhe Plotësime

4. Rindërtime Interpretuese

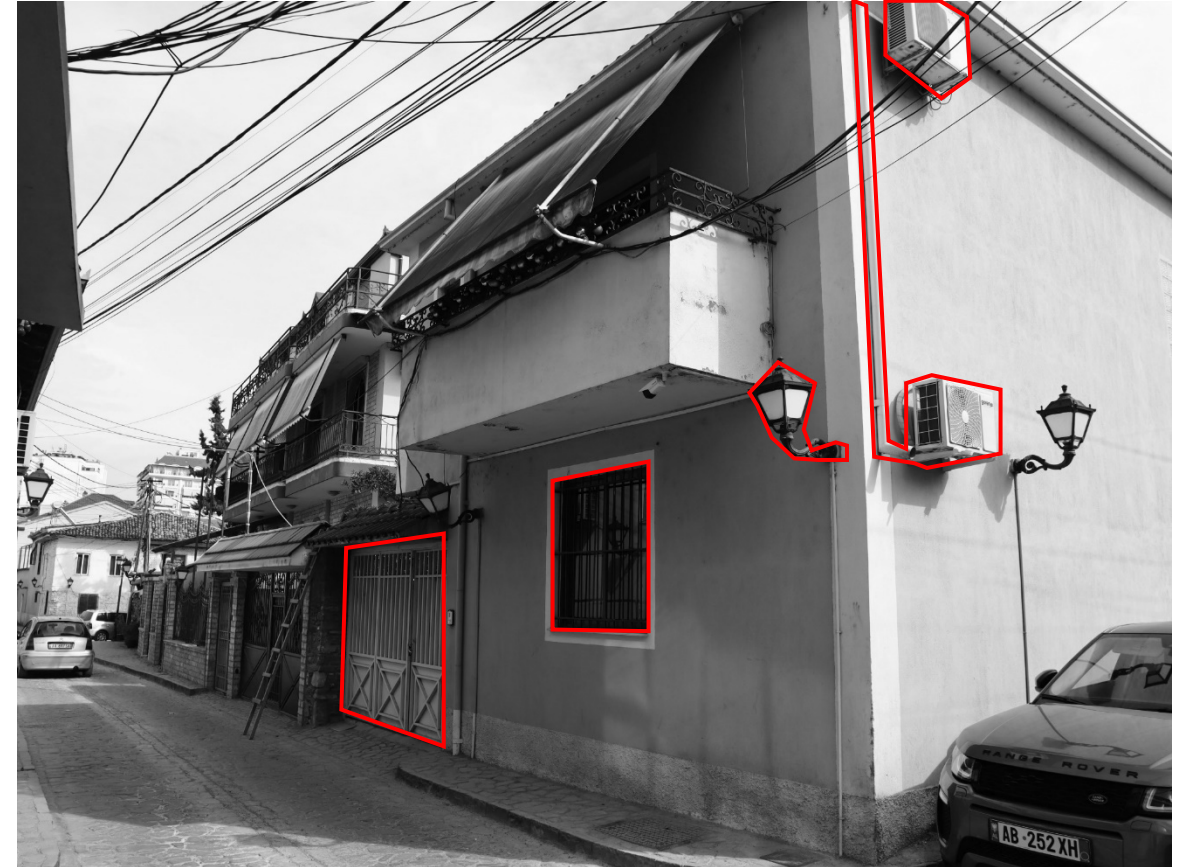

5. Ndërtime të Reja

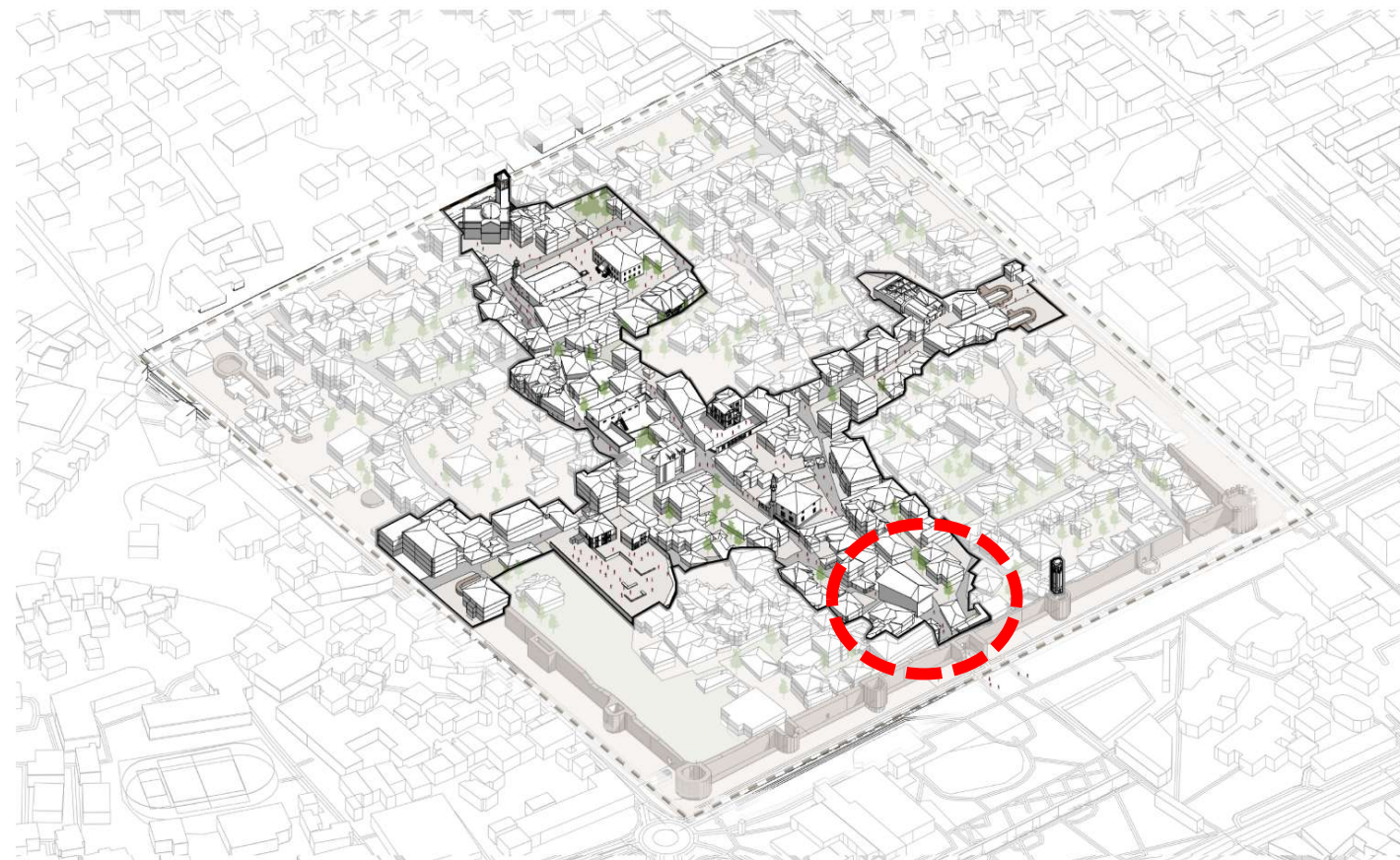

Ndërtesa Joharmonike në Lagjen Kala

Ndërtesa Joharmonike dhe Elementë të papërshtatshme mbi to

Ndërhyrje në Fasada të Ndërtesave Joharmonike

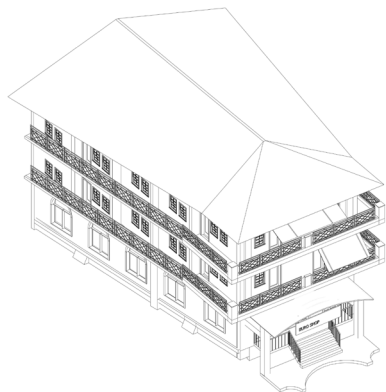

Ndërhyrje në Fasada të Ndërtesave Joharmonike

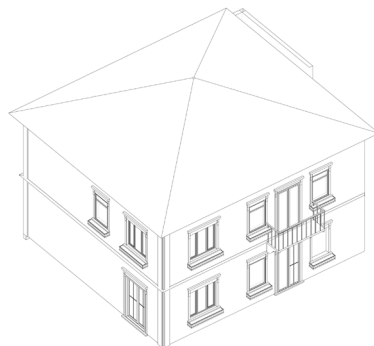

Ndërhyrje në Fasada të Ndërtesave Joharmonike

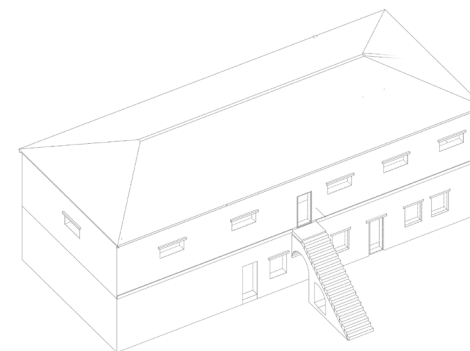

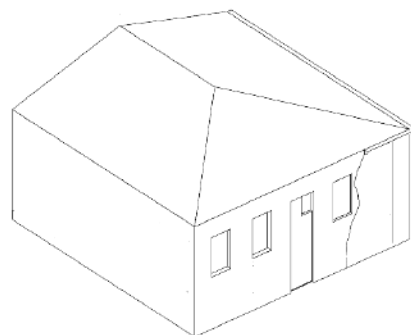
1. Rinovimi i Fasadave të Ndërtesave Joharmonike

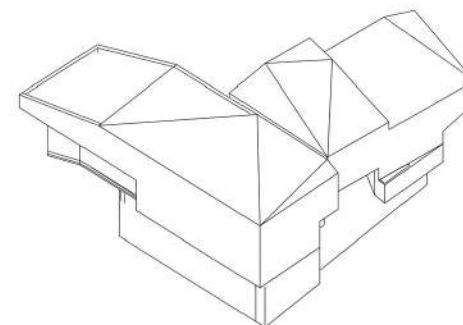
2. Restaurimi i Monumenteve të Kategorisë I dhe II

3. Rindërtime dhe Plotësime

4. Rindërtime Interpretuese

5. Ndërtime të Reja

Hamami i Kalasë

Ndërtesa pranë Portës Lindore

Zeyrek Çinili Hamam në Stamboll shërben si një referencë bindëse për Hamamin e Elbasanit në kuadër të projektit të kalasë. I restauruar së fundmi me një qasje të ndjeshme dhe të shtresëzuar, objekti vijon të funksionojë pjesërisht si hamam aktiv, duke ruajtur funksionin dhe atmosferën e tij origjinale. Krahas kësaj tradite të gjallë, ai përfshin edhe një muze që rrëfen historinë e restaurimit të tij si dhe historinë më të gjerë të kulturës së banjave publike, si dhe një hapësirë galerie për ekspozita të përkohshme.

Përmes kësaj identiteti të dyfishtë, struktura tejkalon një përdorim të vetëm funksional. Ajo shndërrohet njëkohësisht në një përvojë hapësinore gjithëpërfshirëse dhe në një bartëse të kujtesës kolektive — duke reflektuar ritualet e periudhave të kaluara, strukturën sociale të kulturës së banjave publike, si dhe teknikat e ndërtimit të ngulitura në vetë materialitetin e saj.

Në këtë mënyrë, ajo shndërrohet në një arkiv të gjallë, ku trashëgimia jo vetëm ruhet, por edhe riinterpretohet në mënyrë të vazhdueshme.

Hamami Zeyrek Çinili

Propozohet që struktura e hamamit brenda kalasë të restaurohet duke ndjekur një qasje të ngjashme, ku të paktën një pjesë e saj të riinterpretohet si muze — një hapësirë që në mënyrë të përmbajtur dhe të kujdesshme zbulon traditat e kulturës së banjave publike, si dhe mjeshtërinë e ndërtimit të saj.

Hamami Zeyrek Çinili

“Gërmimet e kryera gjatë restaurimit të Zeyrek Çinili Hamam kanë zbuluar mijëra fragmente pllakash qeramike dhe artefakte arkeologjike, të gjitha gjetje të papritura. Kështu lindi Muzeu i Zeyrek Çinili Hamam, si rezultat i dëshirës për të ndarë me publikun trashëgiminë kulturore pesëshekullore të lagjes së bashku me hamamin. I karakterizuar nga një dizajn bashkëkohor që plotëson arkitekturën e hamamit, objektet dhe artefaktet në koleksionin e muzeut datojnë që nga shekulli V deri në shekullin XX, duke u gjurmuar hap pas hapi përgjatë një harku të gjerë kohor.”

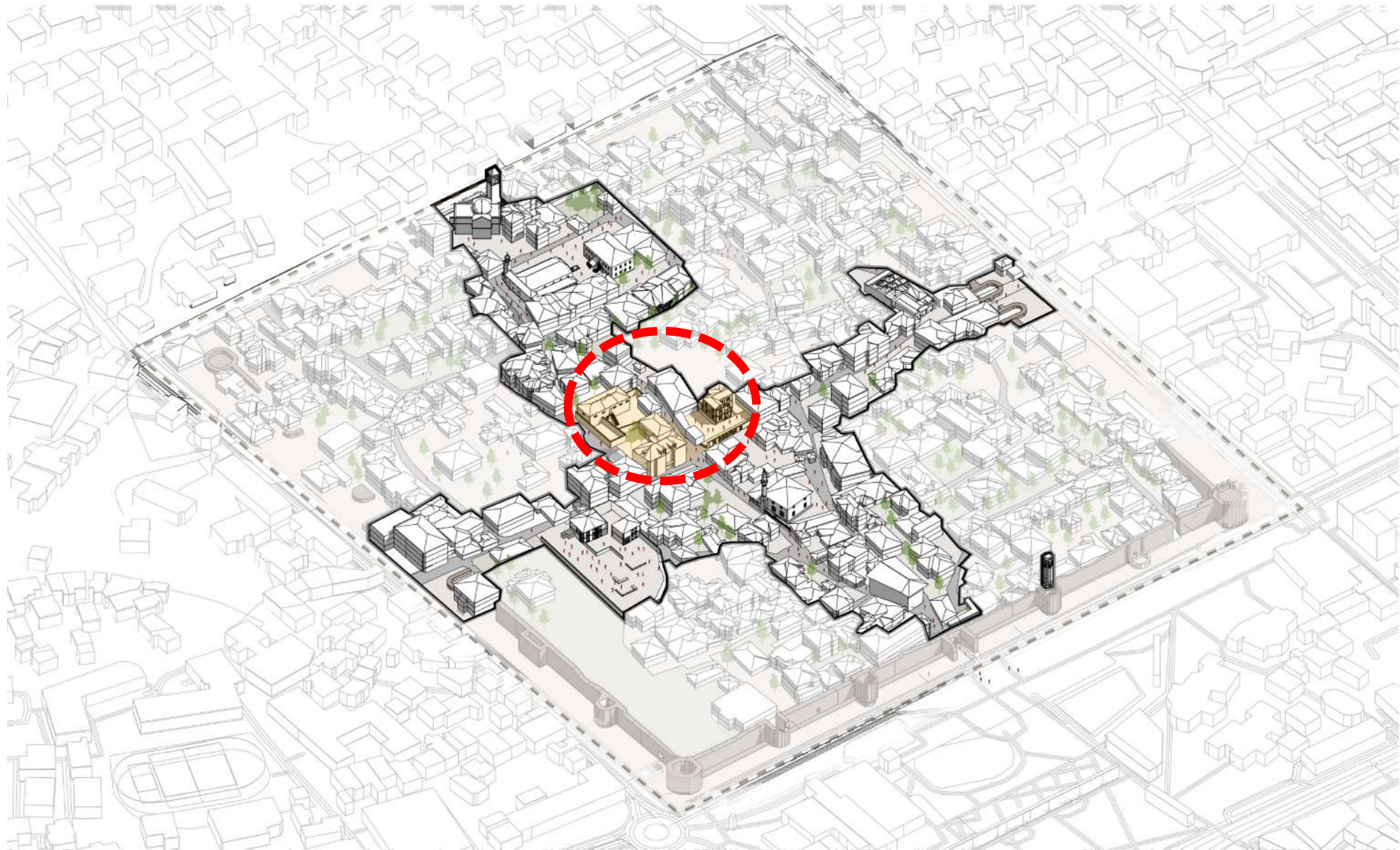
- Nga Website i Muzeut

Hamami Zeyrek Çinili

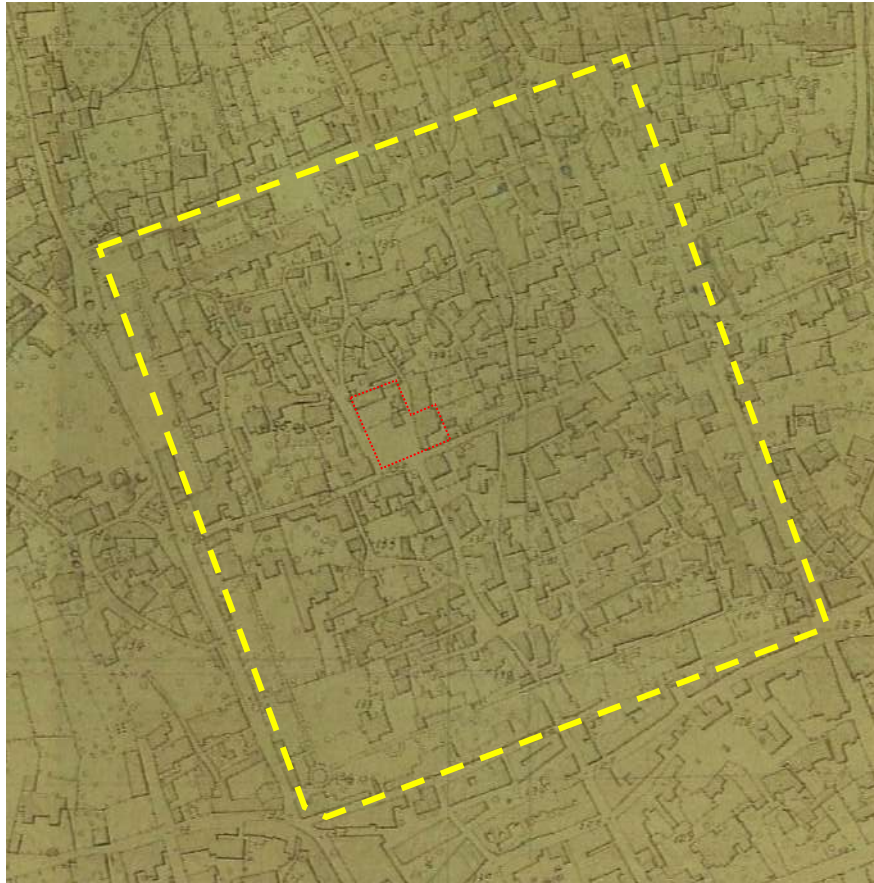
*RAST STUDIMOR NR. 1
– SHITËPIA “LEF NOSI”
DHE ISH-BURGU*

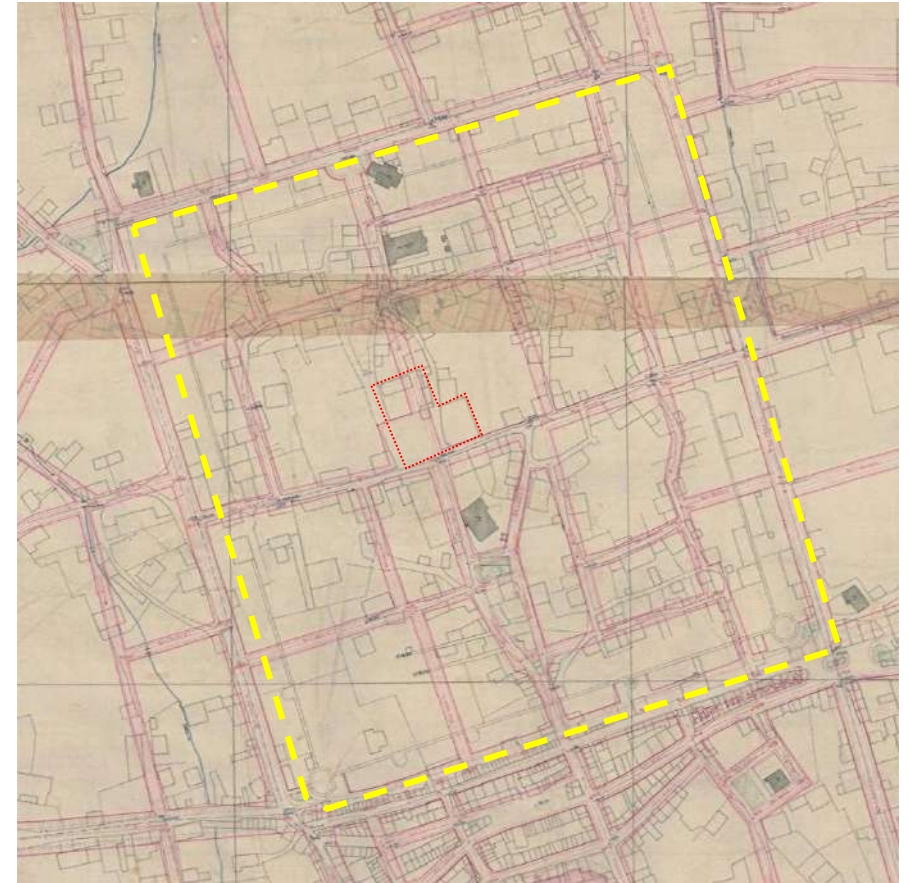

Shtëpia e Lef Nosit dhe ish-Burgu

Hartat historike tregojnë se kjo zonë kryqëzimi, ku ndodhen këto struktura, ka funksionuar dikur si një hapësirë e lirë urbane. Në këtë kuptim, rikthimi i një piazze të tillë në zemër të kalasë konsiderohet me rëndësi të veçantë.

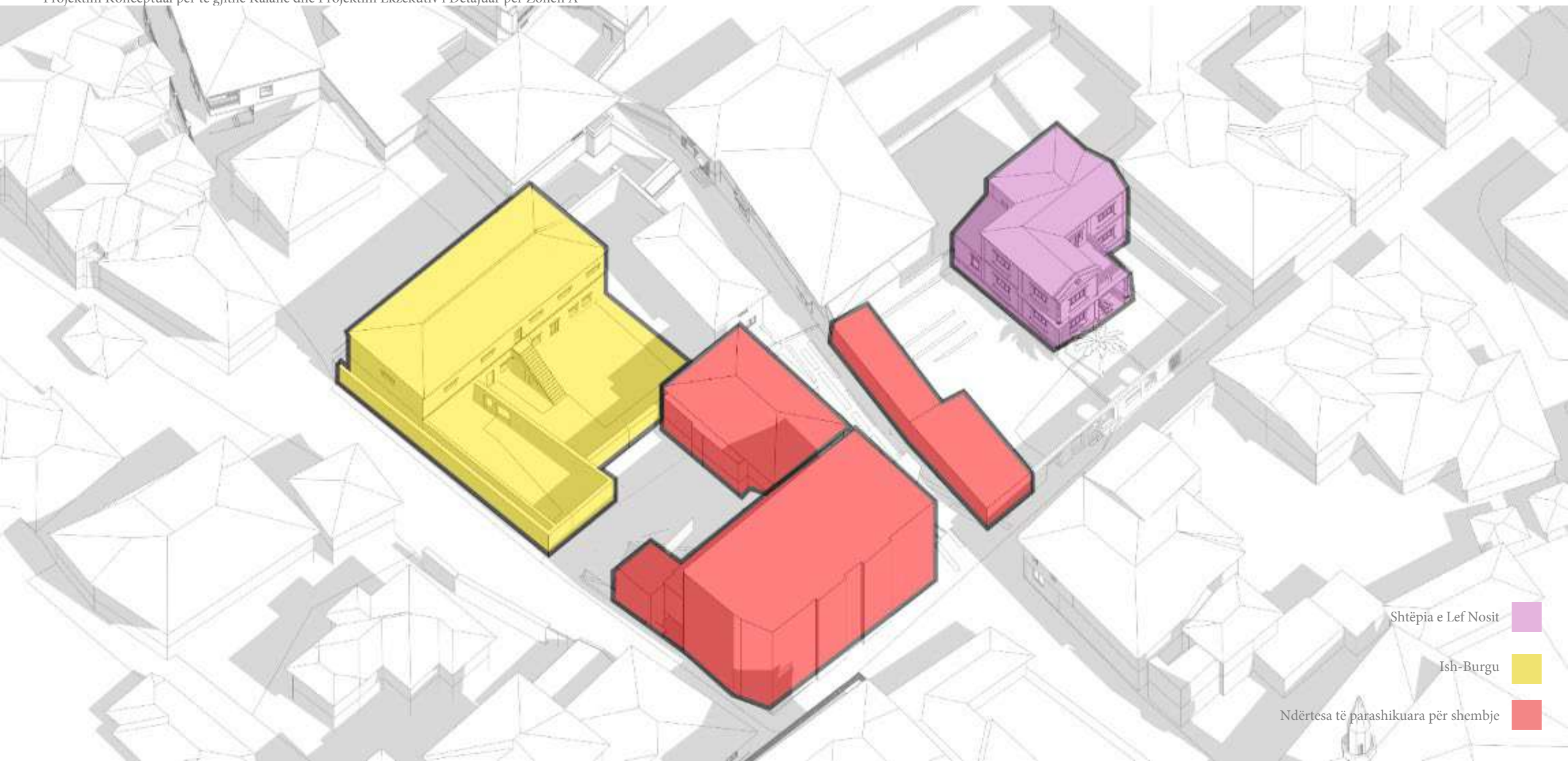

1938

1942

Shtëpia e Lef Nosit

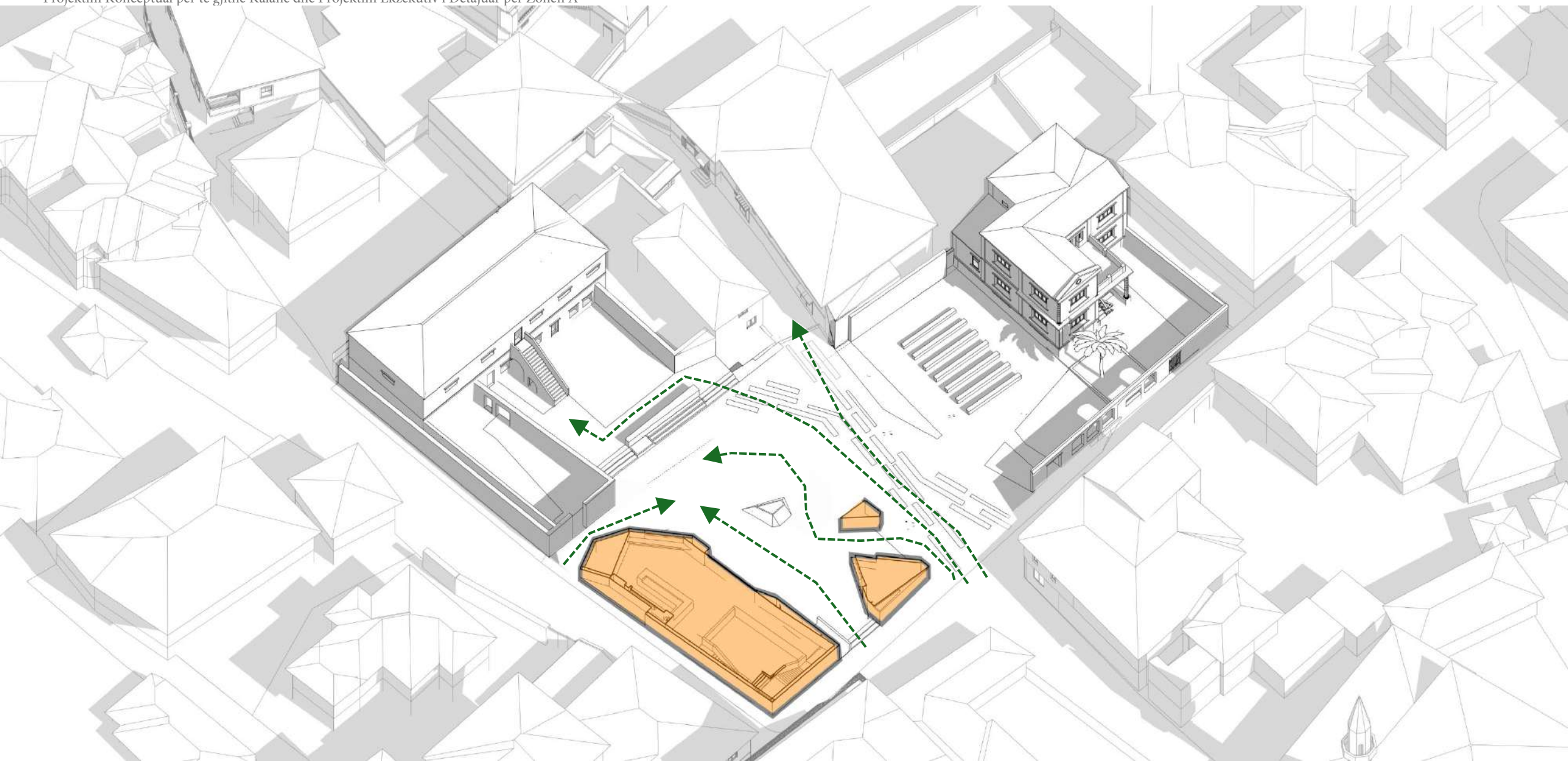

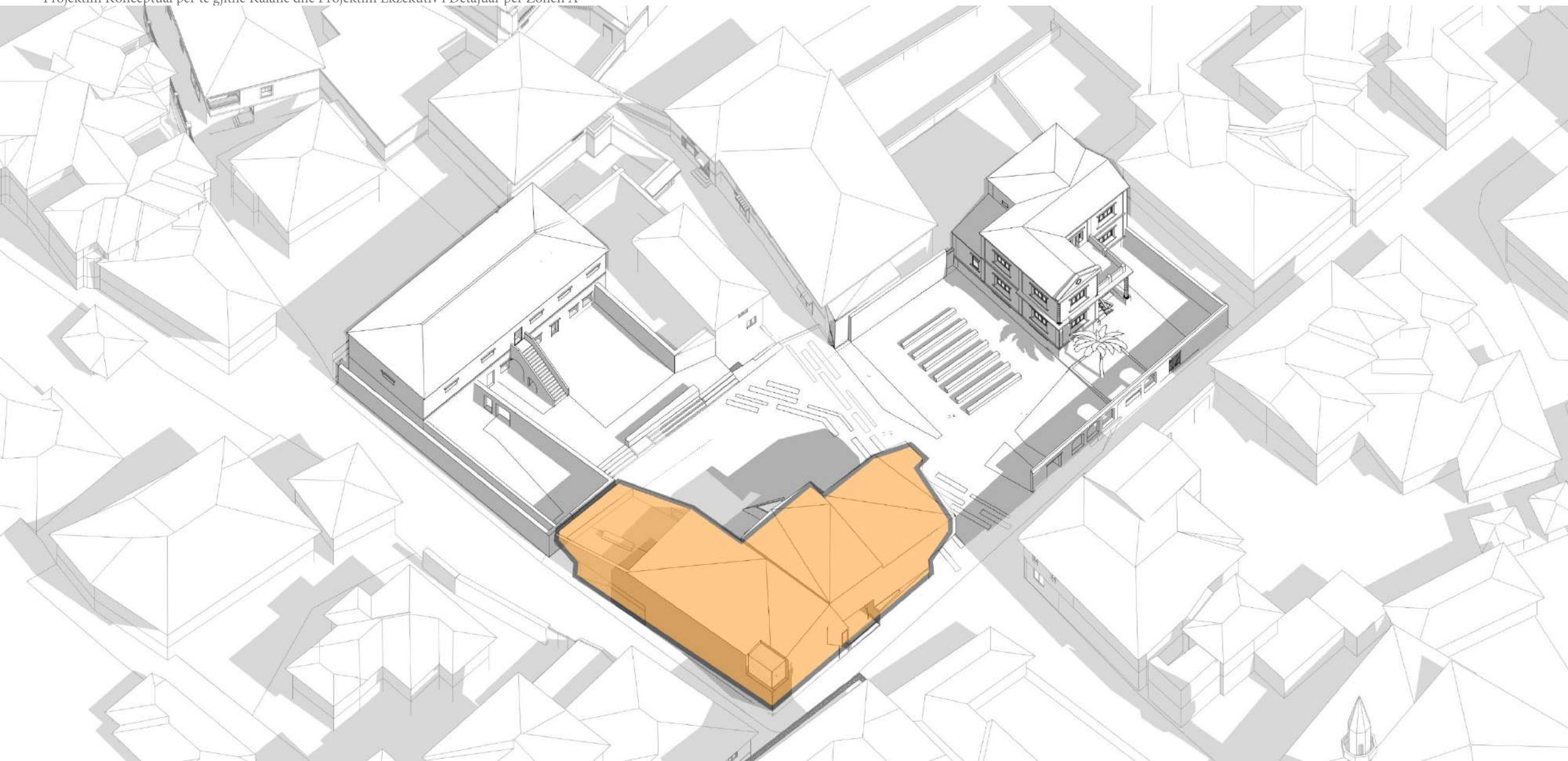
Ish-Burgu

Ndërtesa të parashikuara për shembje

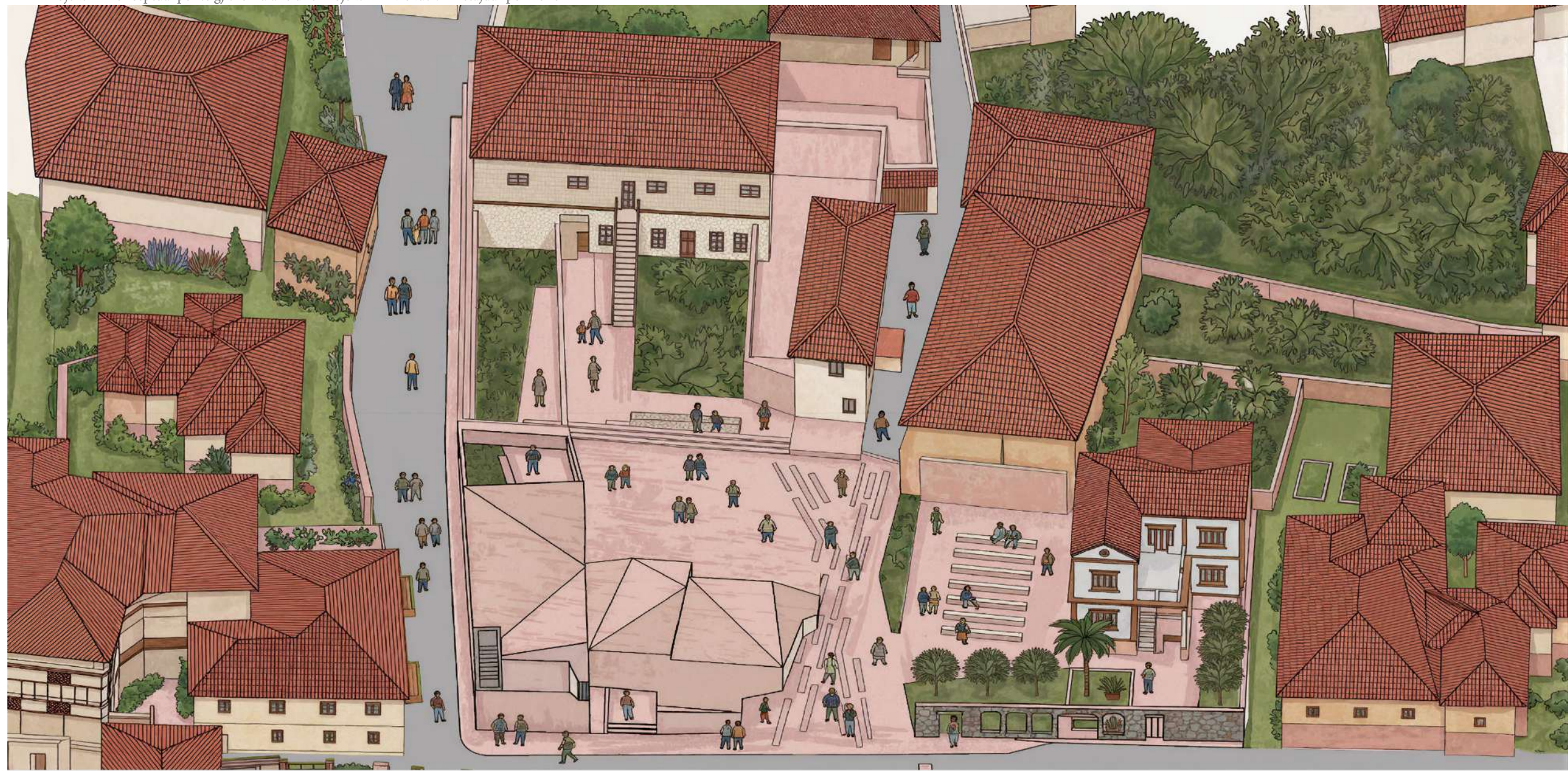

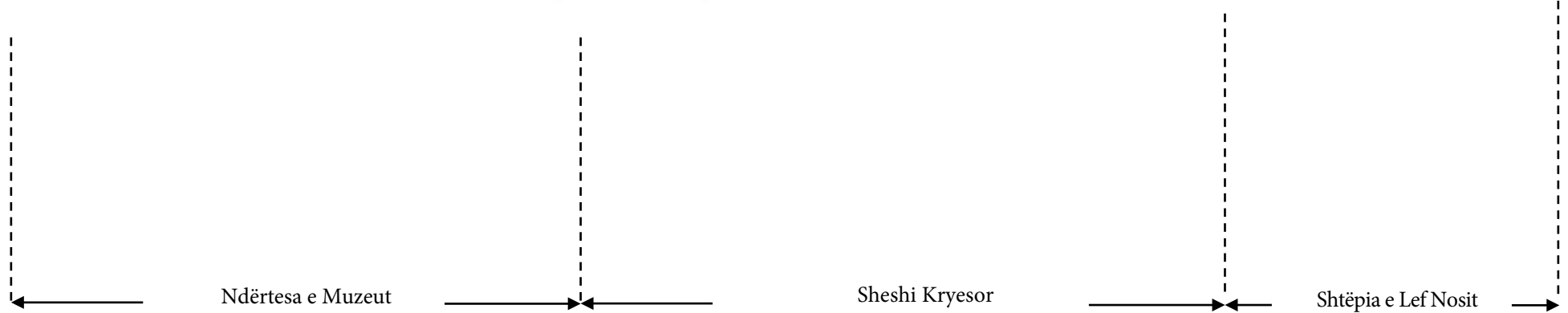
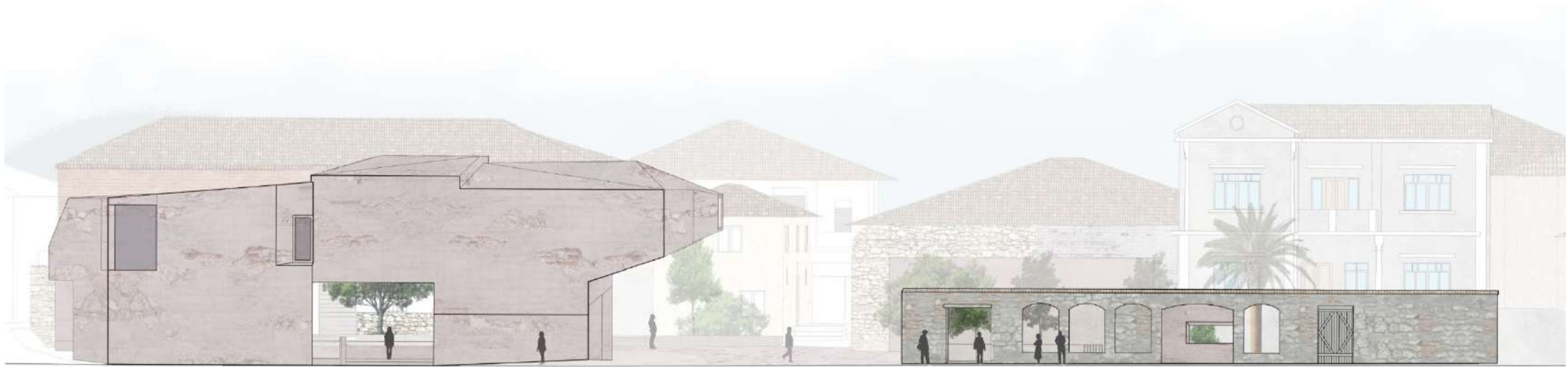

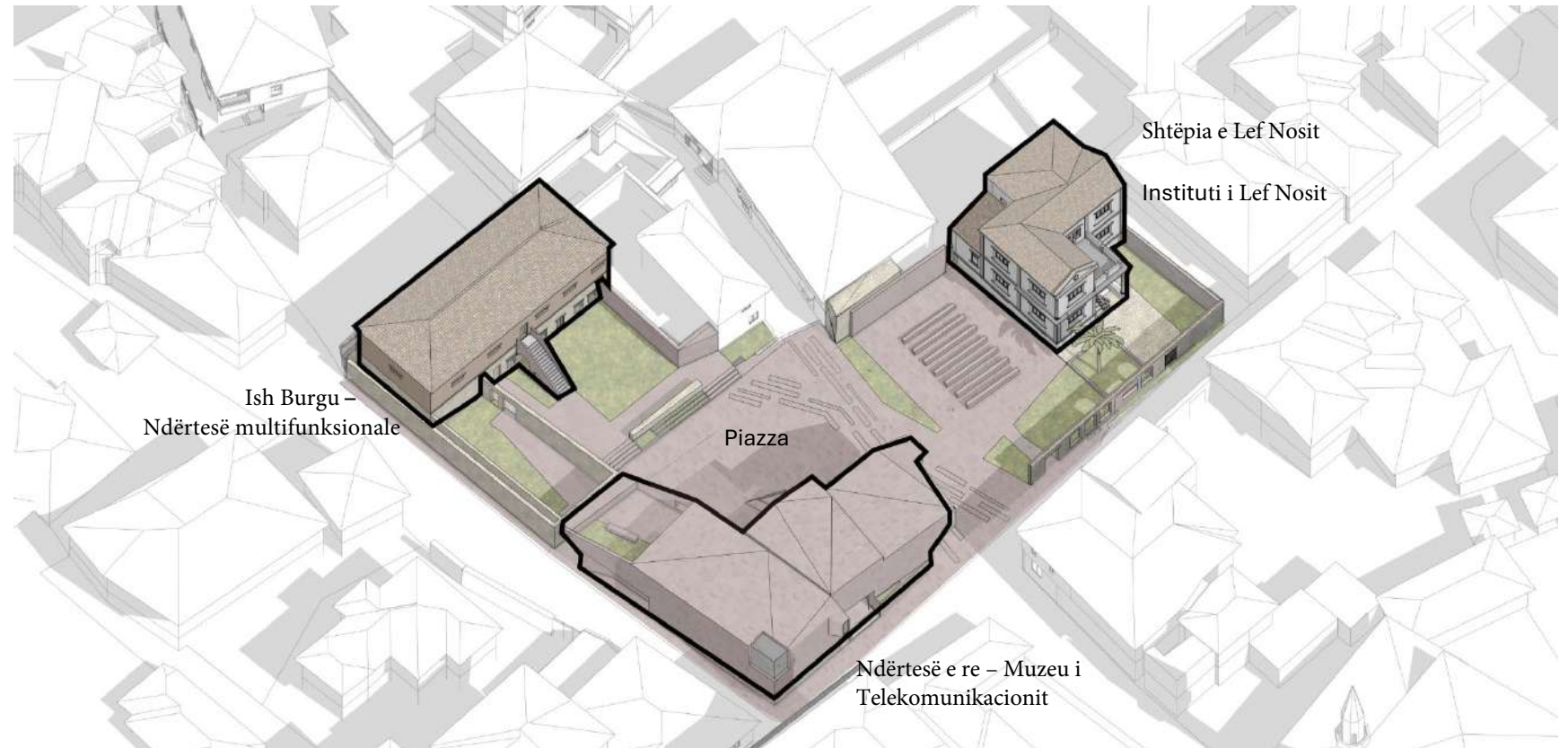

Gjendja Ekzistuese e Shtëpisë së Lef Nosit

Duke u mbështetur në këtë trashëgimi, projekti propozon Institutin “Lef Nosi” brenda kalasë. Në vend të një kampusi të shpërndarë, ai konceptohet si një ansambël i unifikuar, ku ndërtesa e re, piazza dhe ish-burgu funksionojnë së bashku si një kampus i vetëm. Kjo qasje përkthen angazhimin e Nosit me komunikimin, gjuhën dhe arkivimin në një kornizë bashkëkohore hapësinore. Hapësirat kërkimore, arkivat, zonat e ekspozimit, salla multifunktionale dhe hapësirat e shërbimit publik organizohen brenda këtij sistemi.

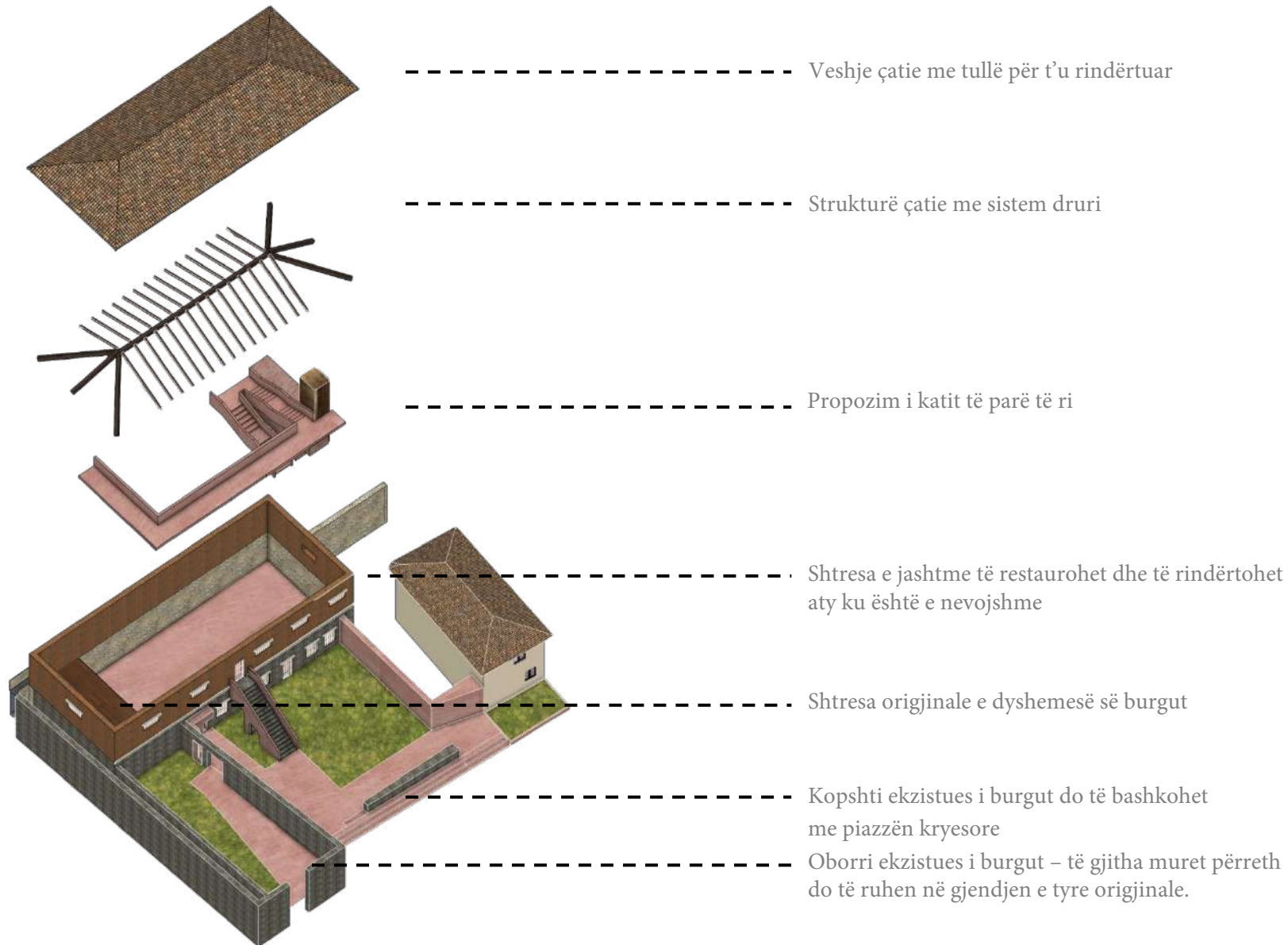

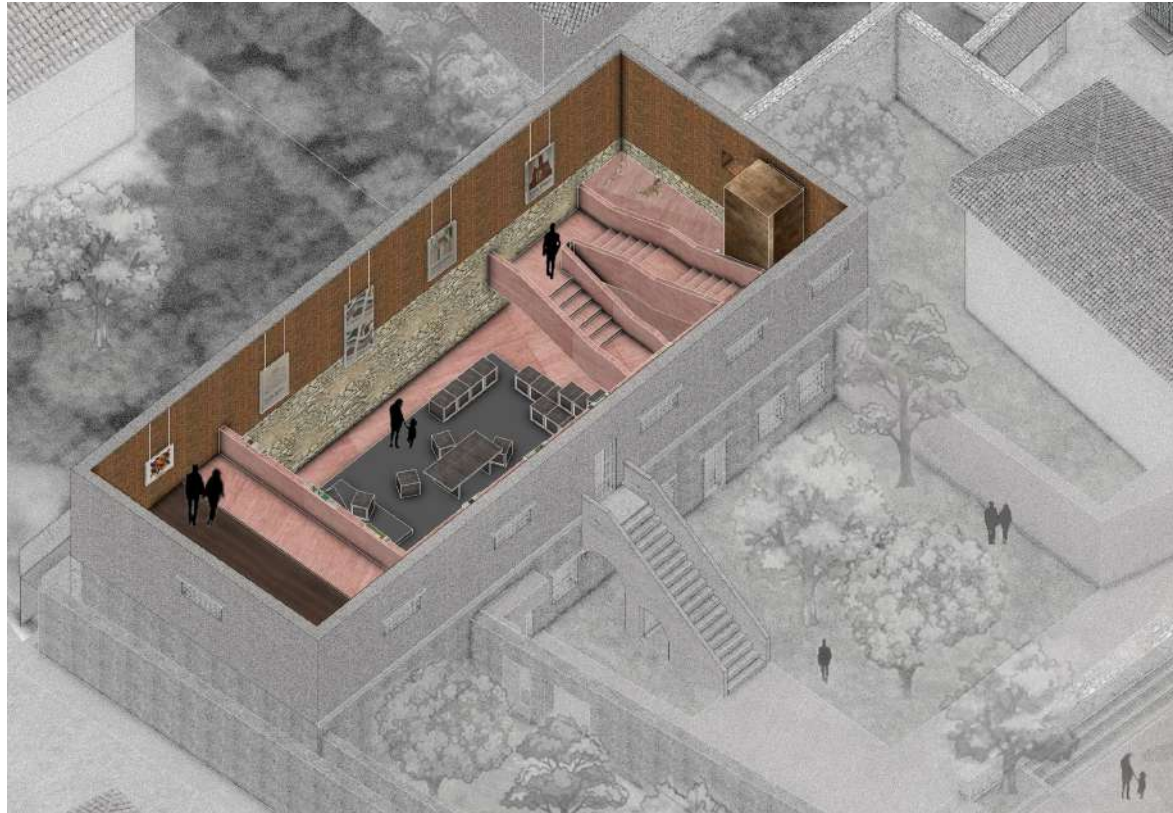

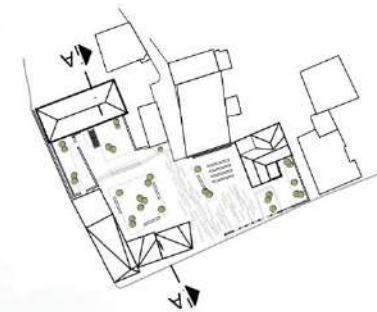
Rast studimor nr. 2 – Ish-burgu – Ndërtesë multifunktionale– Gjendja ekzistuese

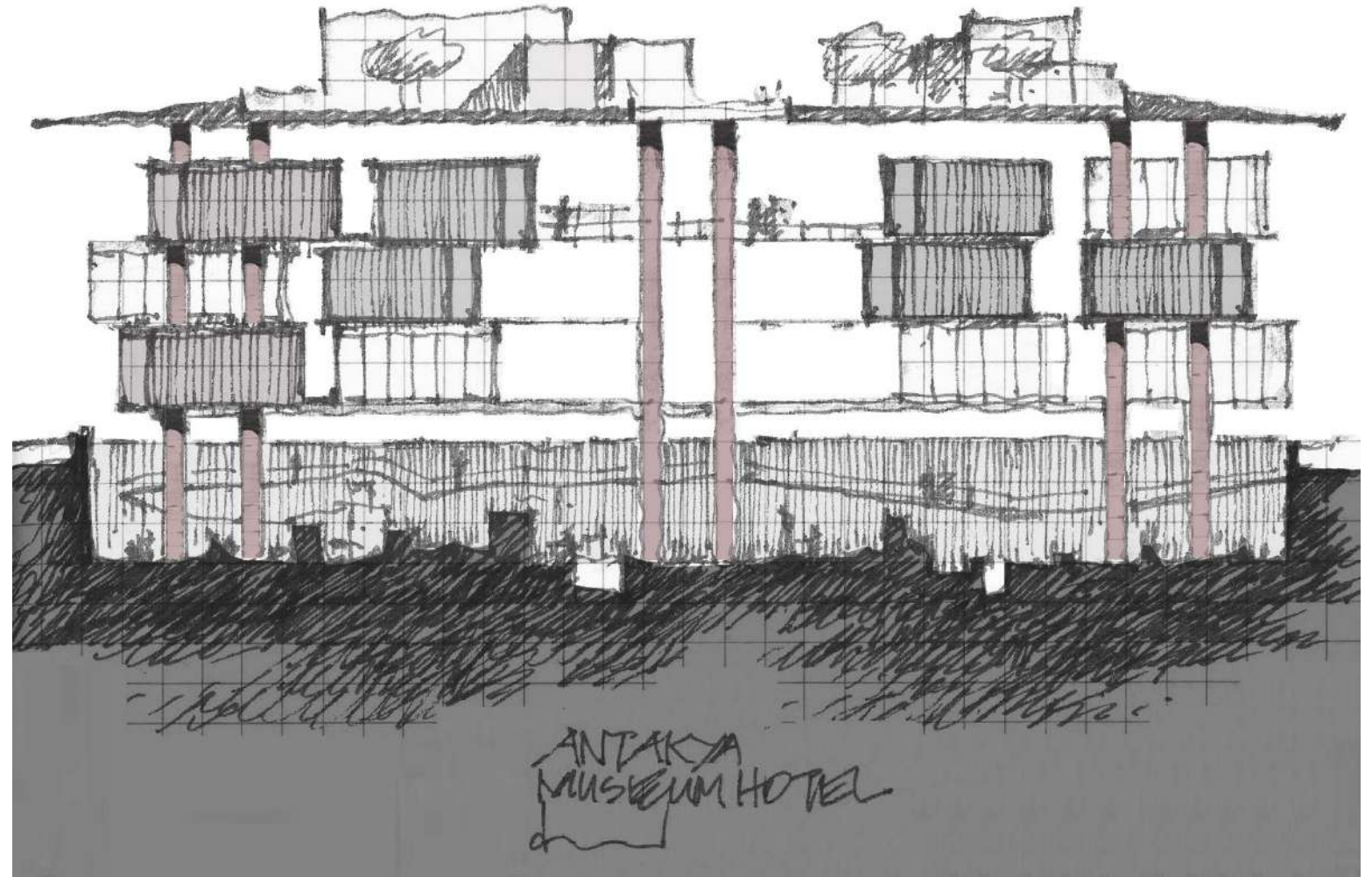

Rast studimor nr. 2 – Ish-burgu – Ndërtesë multifunktionale– Gjendja ekzistuese

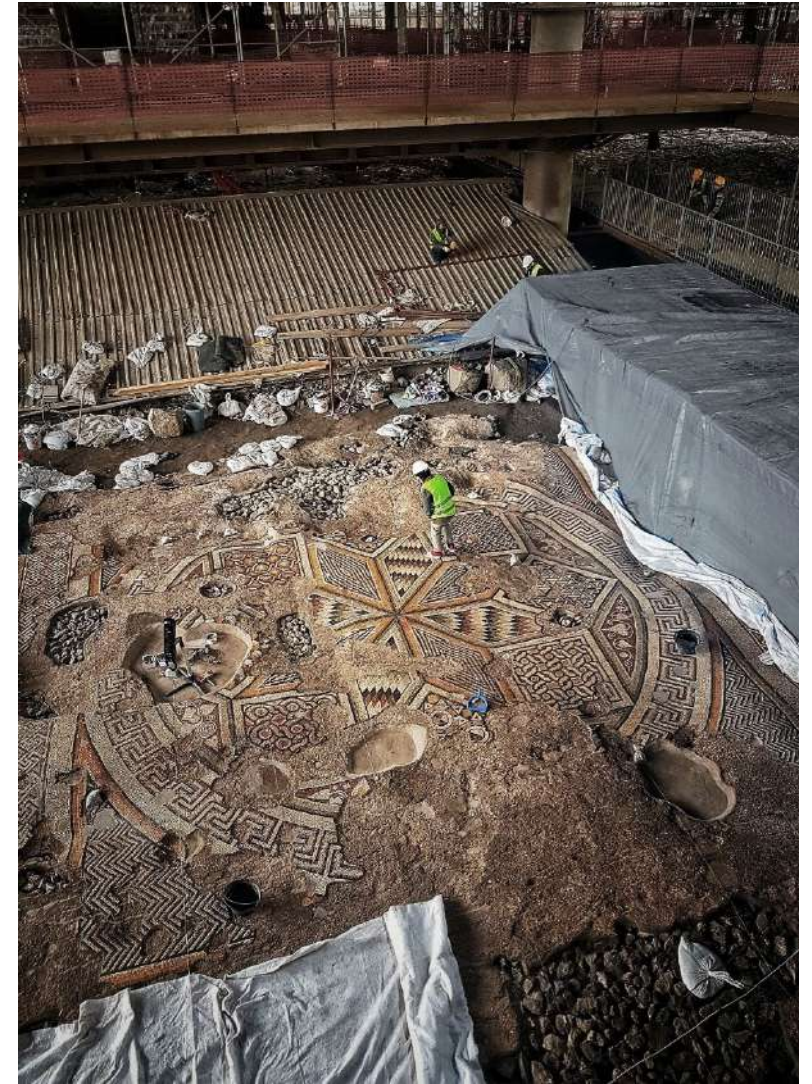
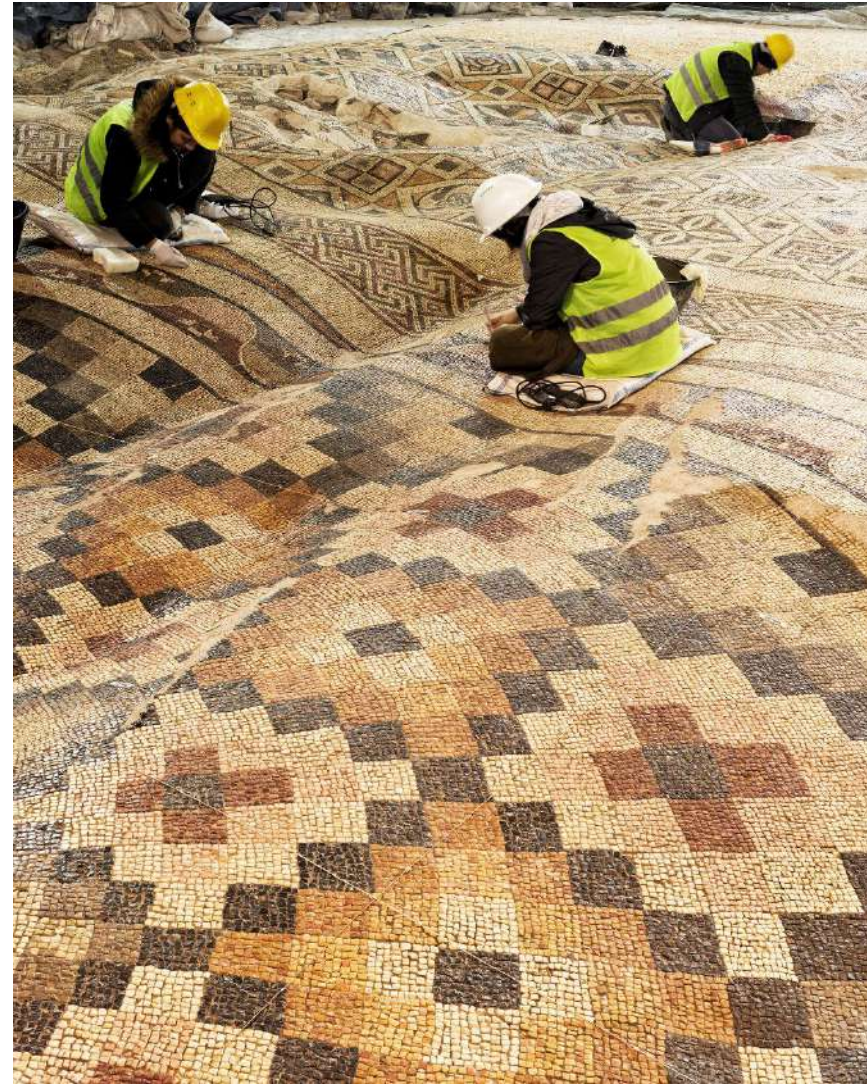

Nga ana tjetër, projekti “Museum Hotel” që kemi realizuar si EAA në Antakya — një tjetër zonë me kontekst historik po aq të shtresëzuar — shërben si një precedent i fortë. I ndërtuar mbi mbetje të rëndësishme arkeologjike, projekti demonstroi një qasje të qartë mbi mënyrën se si duhet vepruar në rast se gjatë gërmimeve dalin në dritë gjetje historike me vlerë të konsiderueshme.

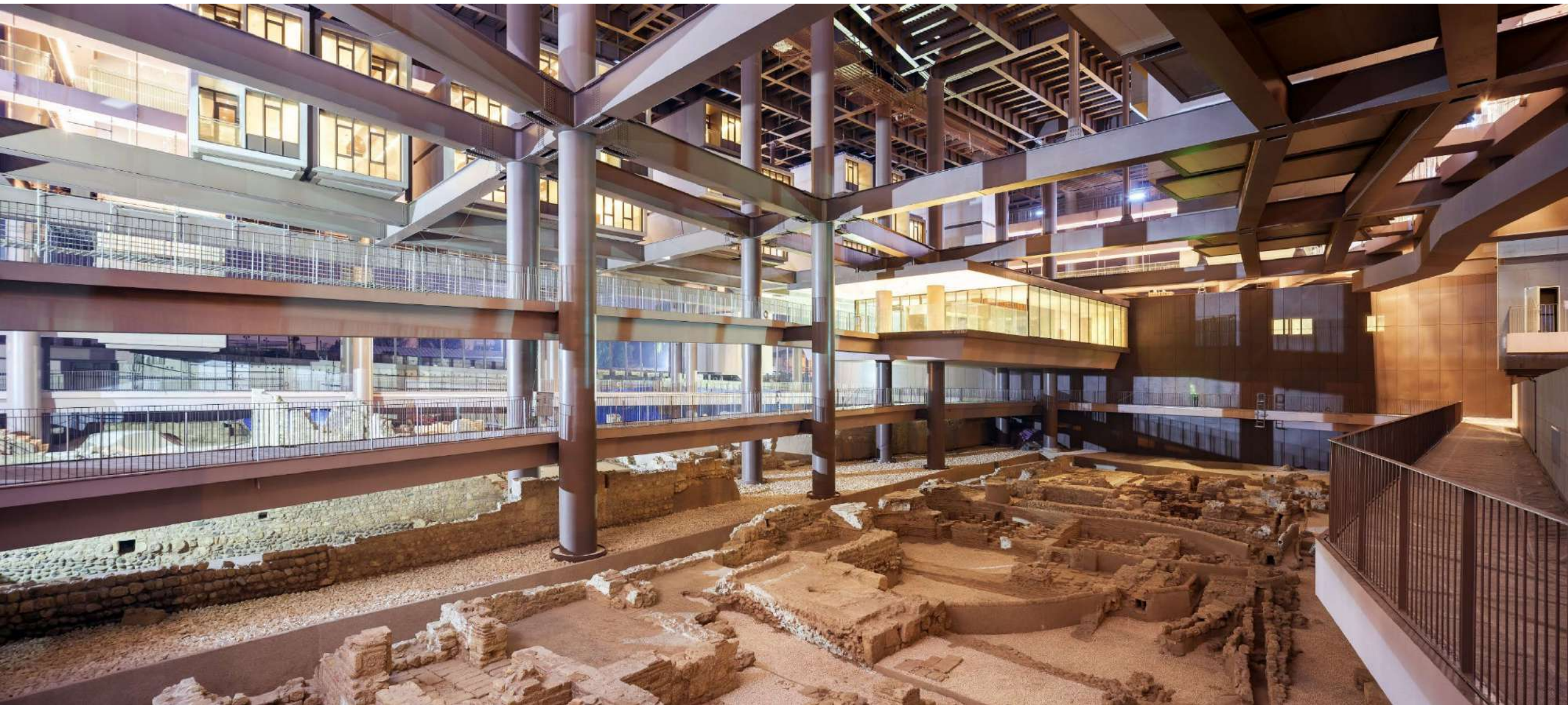
Museum Hotel Antakya

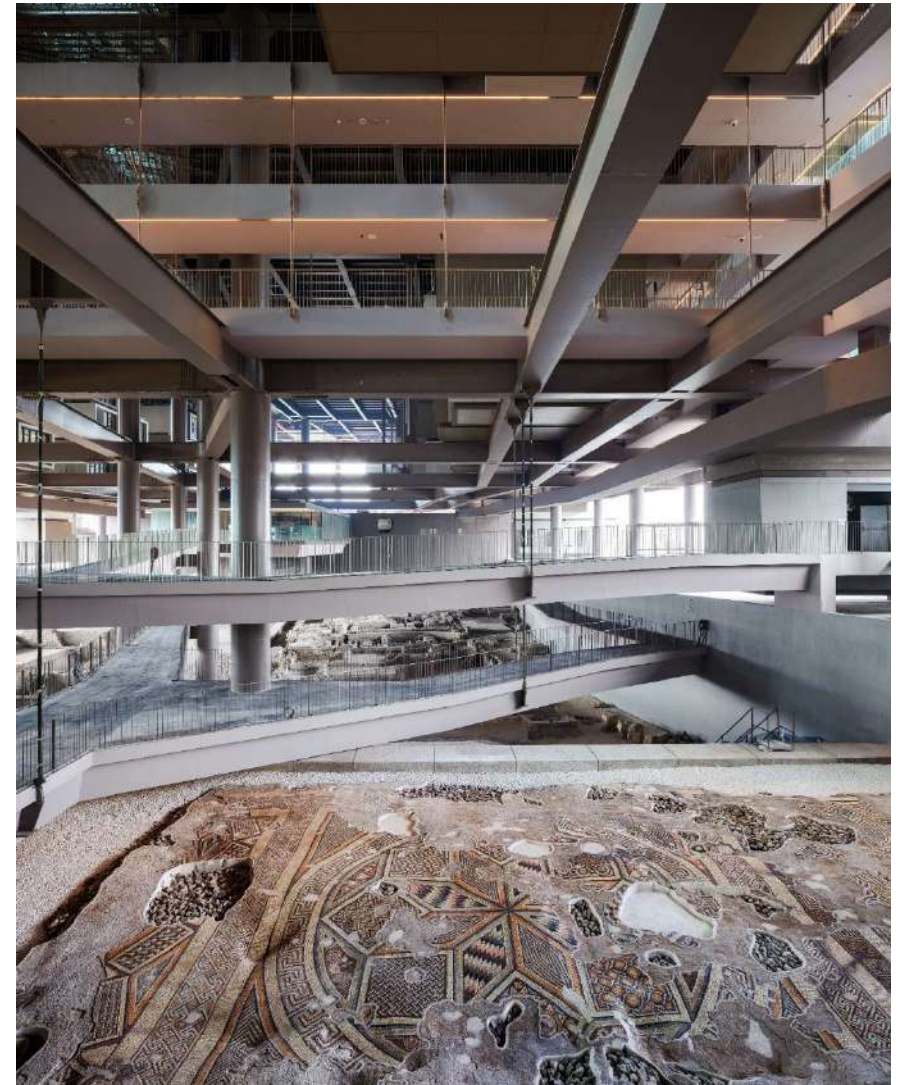
Museum Hotel Antakya

Museum Hotel Antakya

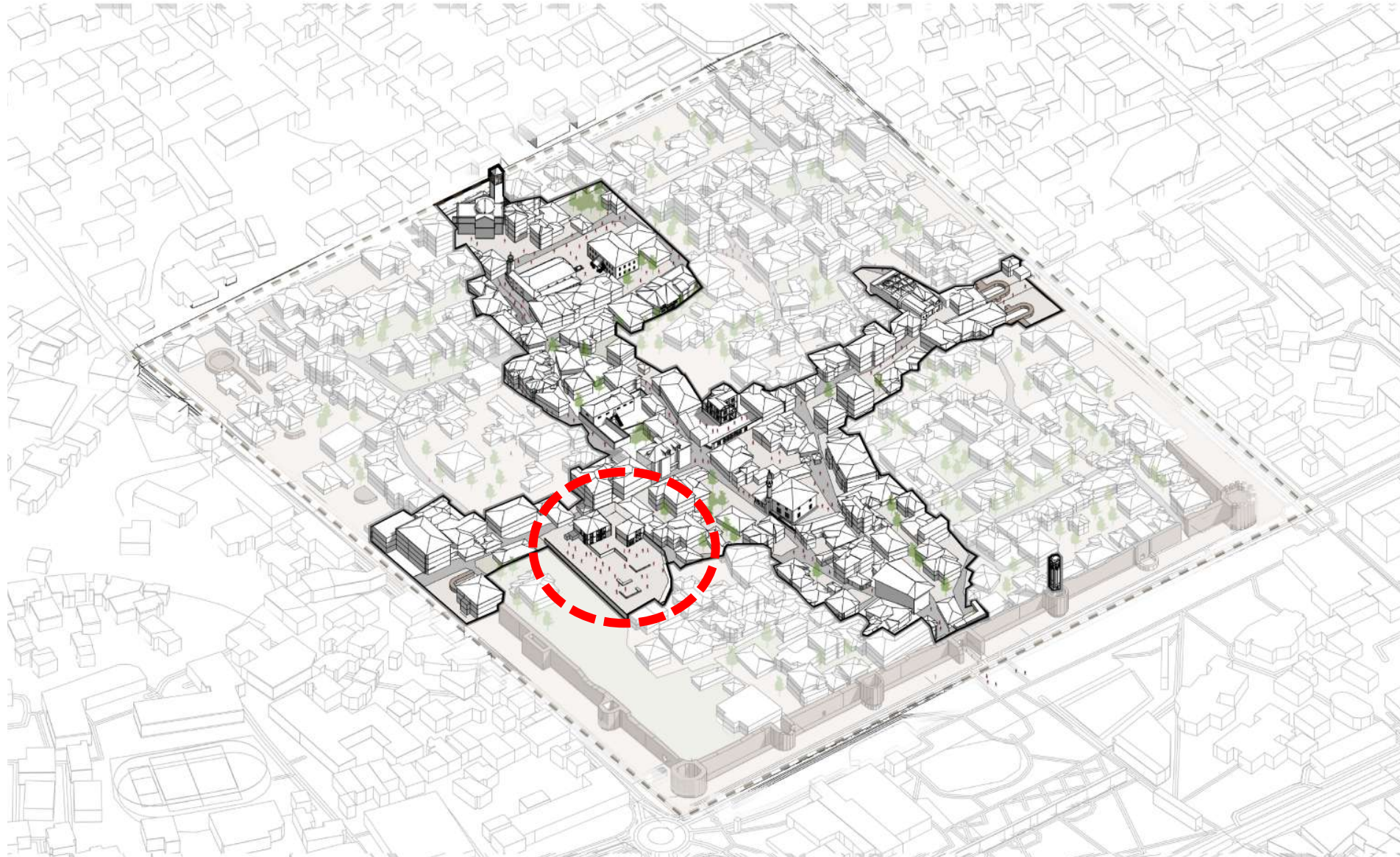
Museum Hotel Antakya

Museum Hotel Antakya

RAST STUDIMOR NR. 2
ZONA E PARKIMIT

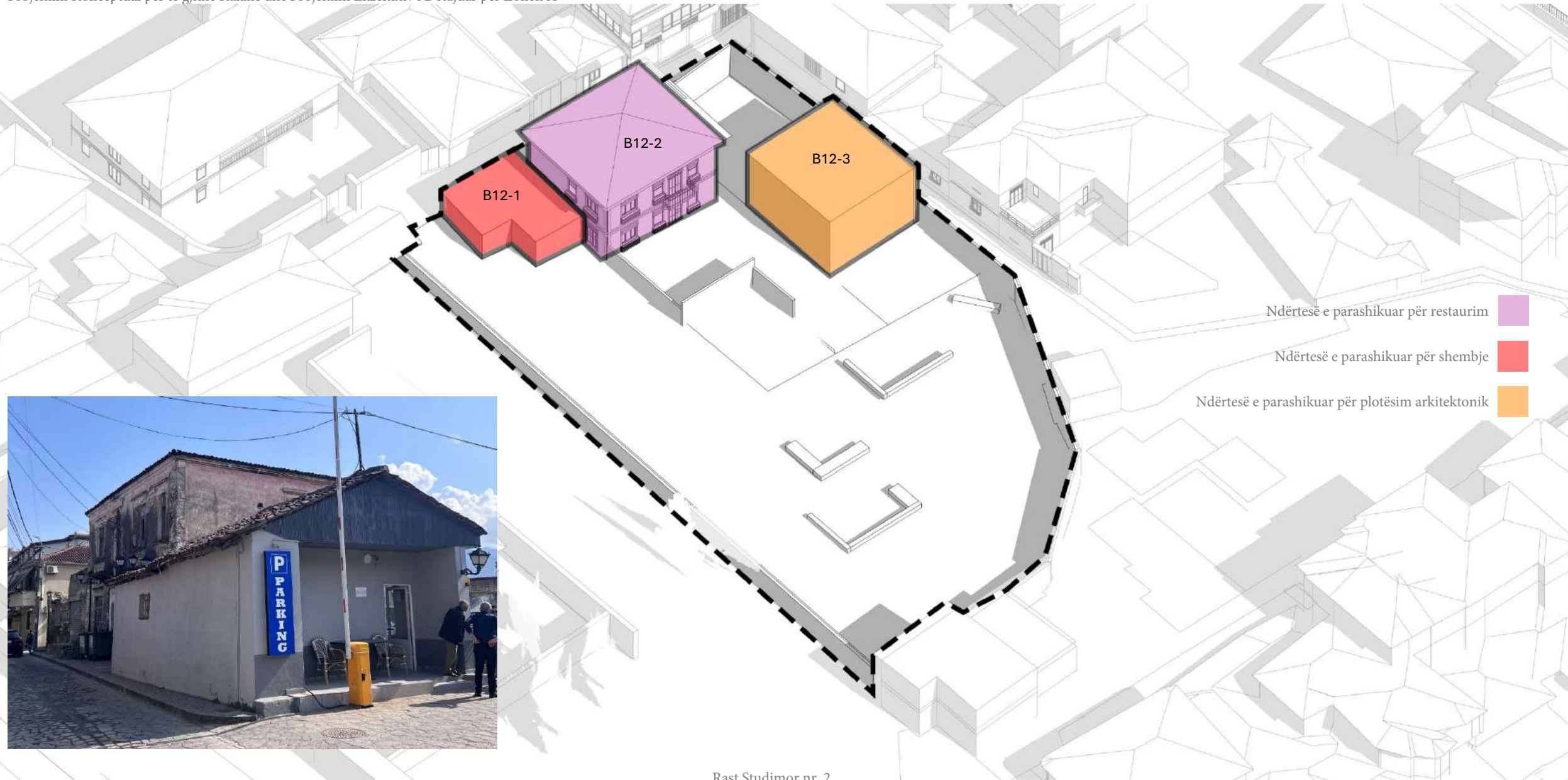
Rast Studimor nr. 2

Gjetje Arkeologjike në Lagjen Kala

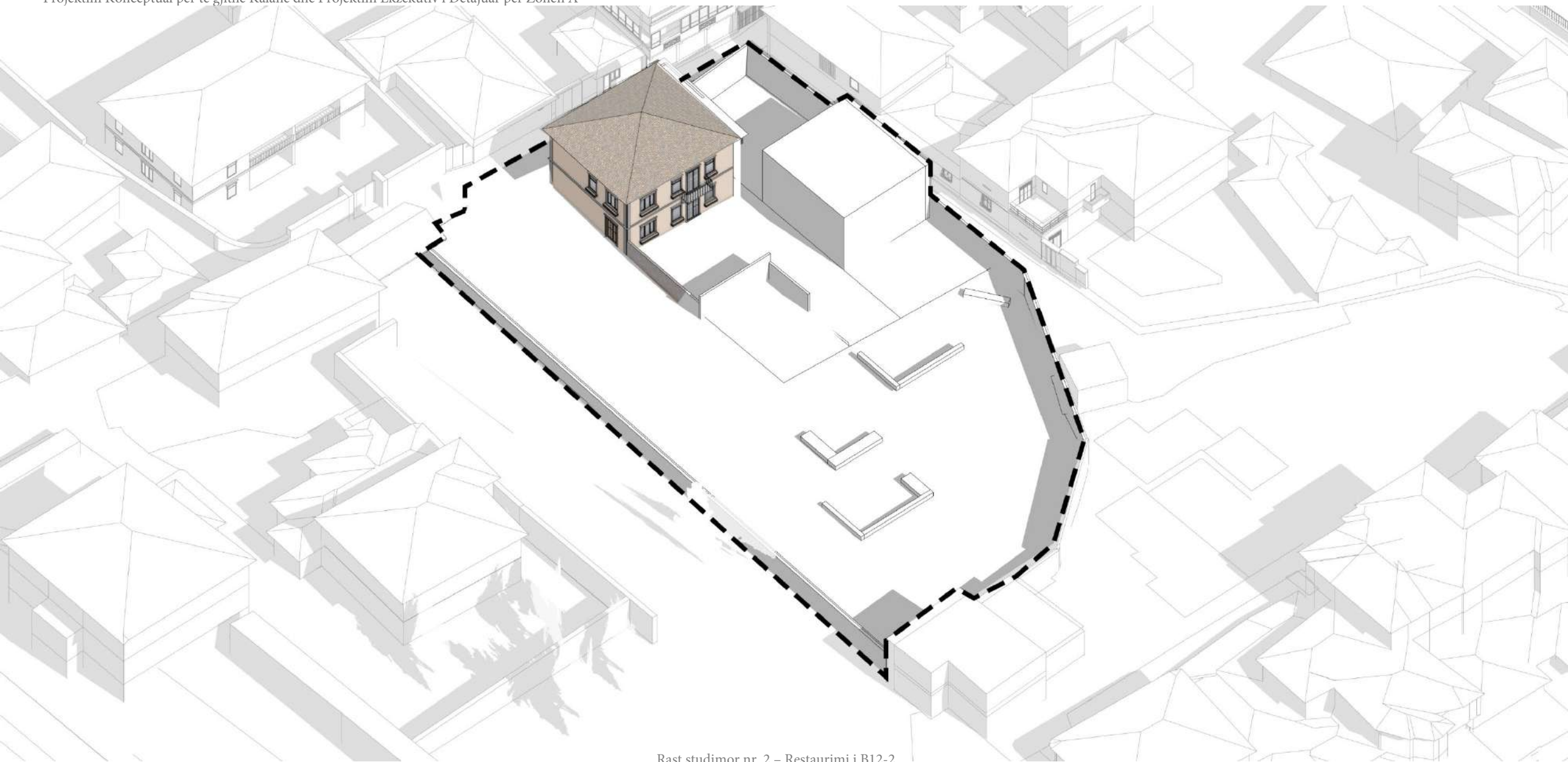
Rast Studimor nr. 2

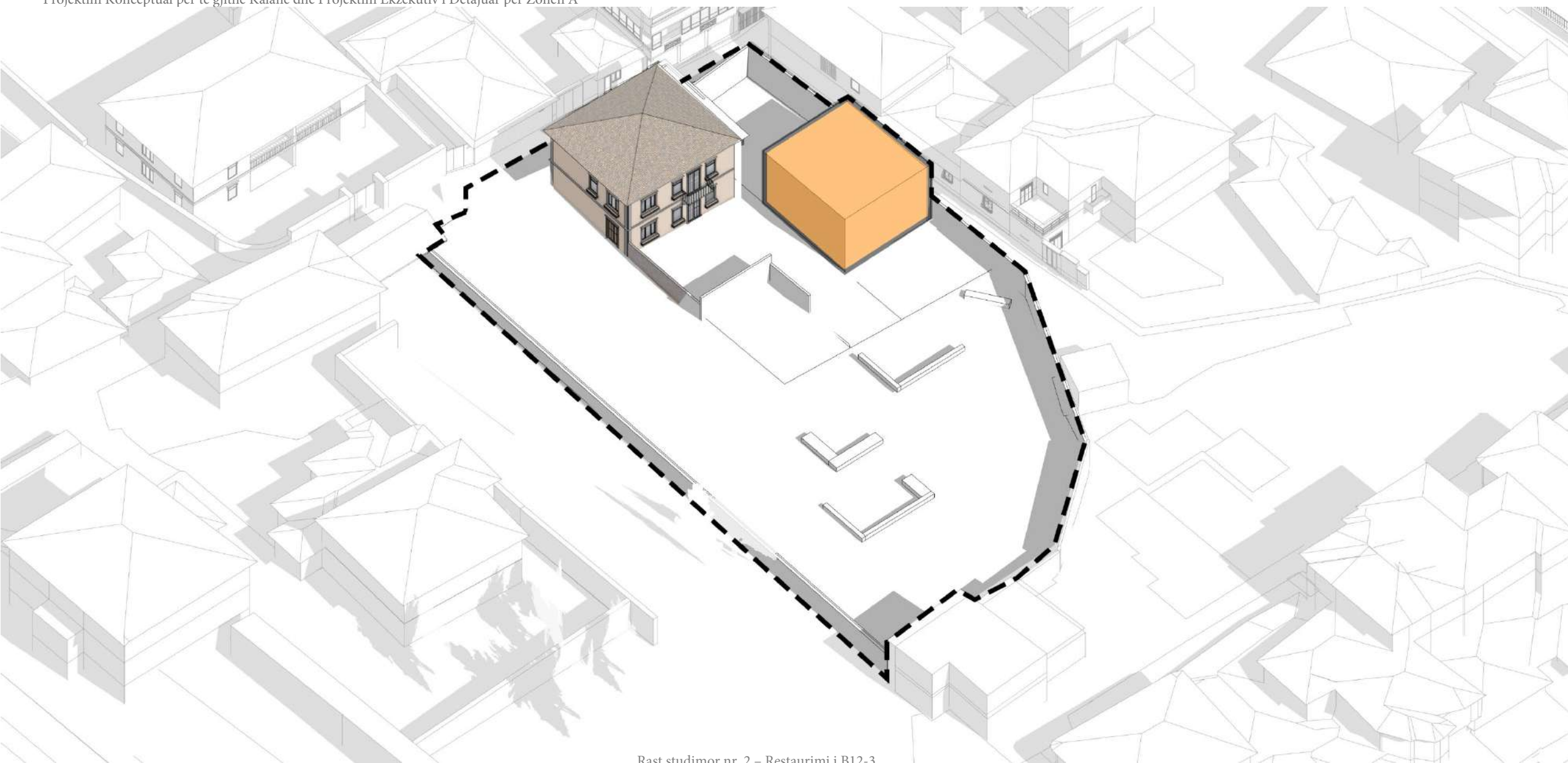
Rast Studimor nr. 2

Gjendja Ekzistuese e Ndërtesës B12-2

Rast studimor nr. 2 – Restaurimi i B12-2

Rast studimor nr. 2 – Restaurimi i B12-3

Gjendja Ekzistuese e Ndërtesës B12-3

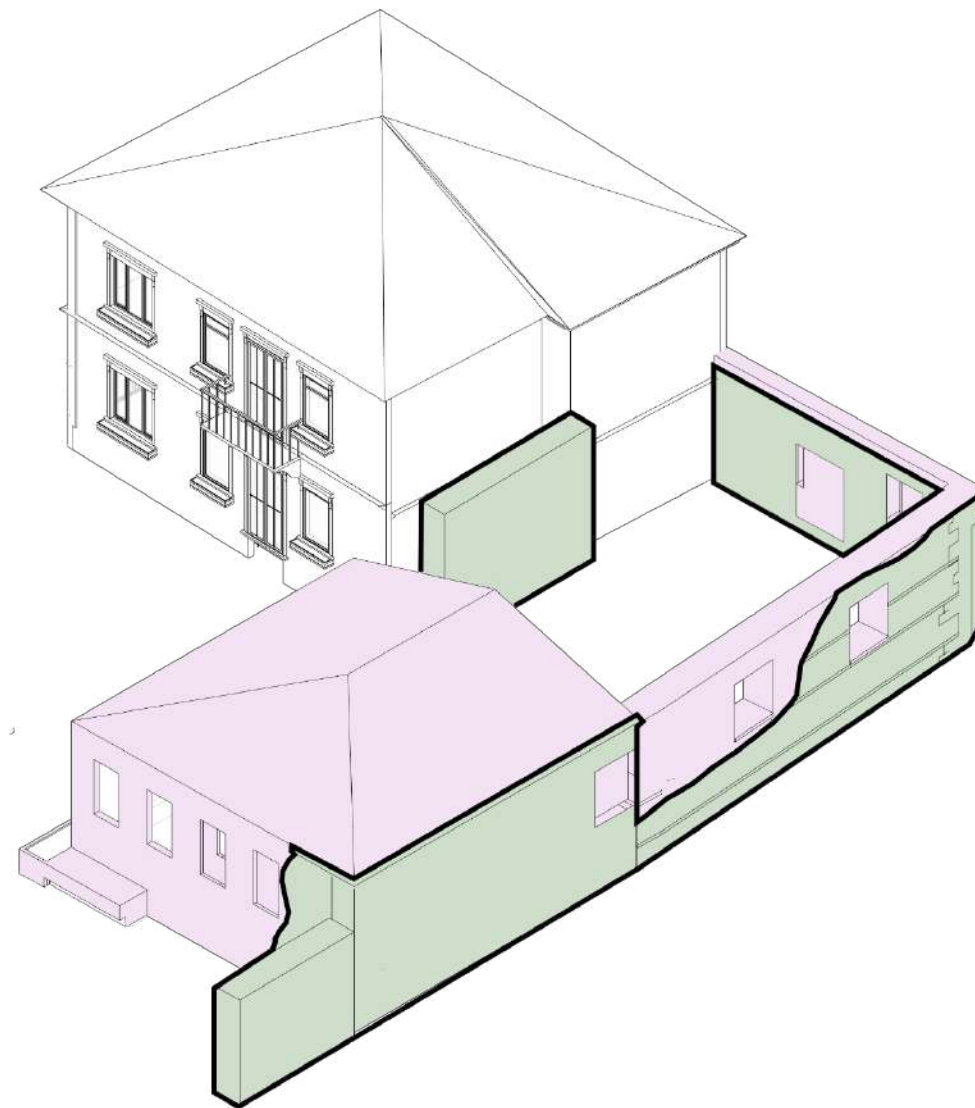
Foto nga 2007

Mure ekzistuese në gjendje të rrënuar

Propozim rindërtimi me Spolia

Foto nga 1979 dhe 2015

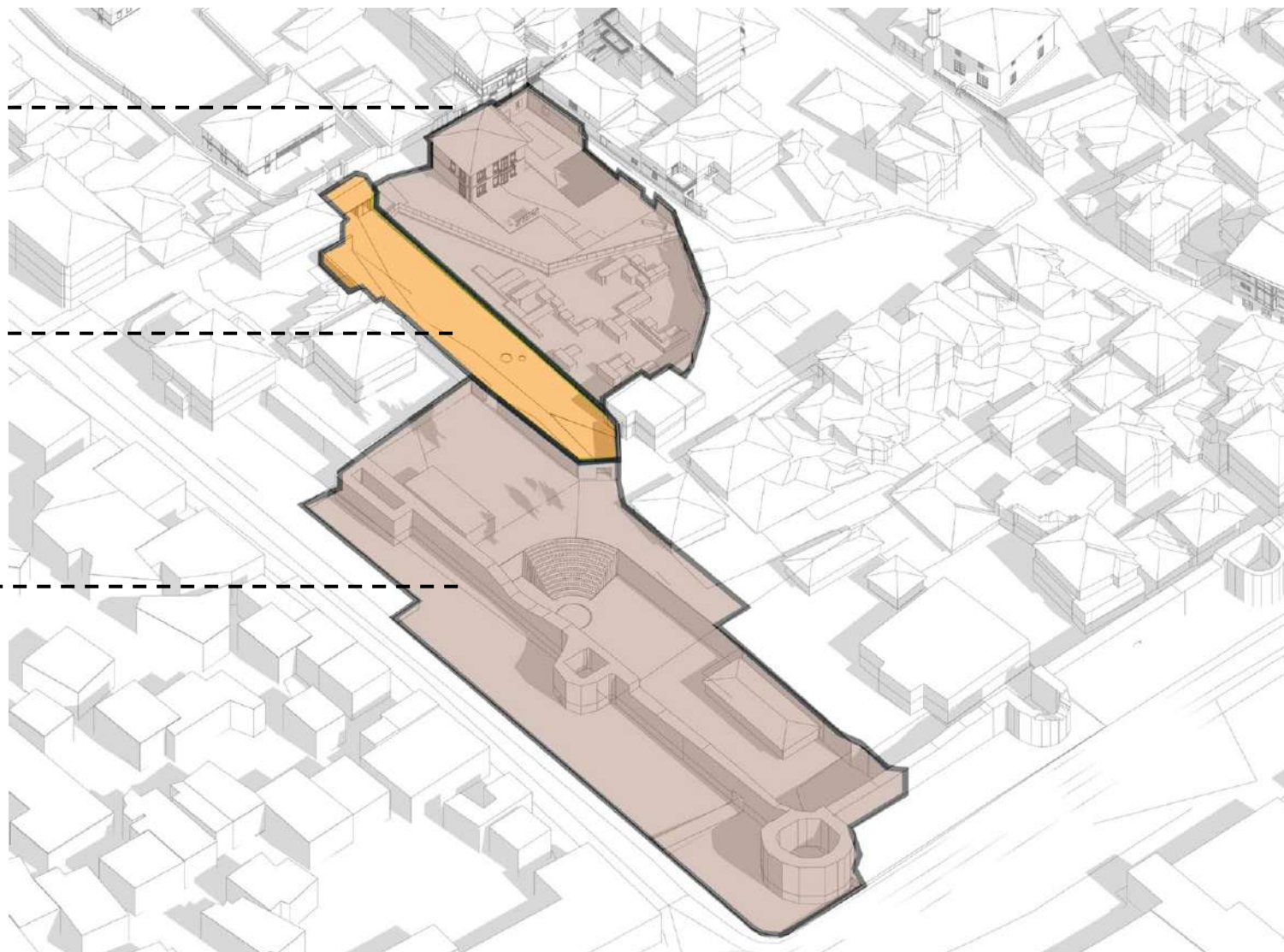
Plotësimi i Ndërtesës B12-3

Rast studimor nr. 2

Zona e Parkimit

Real
Scampis

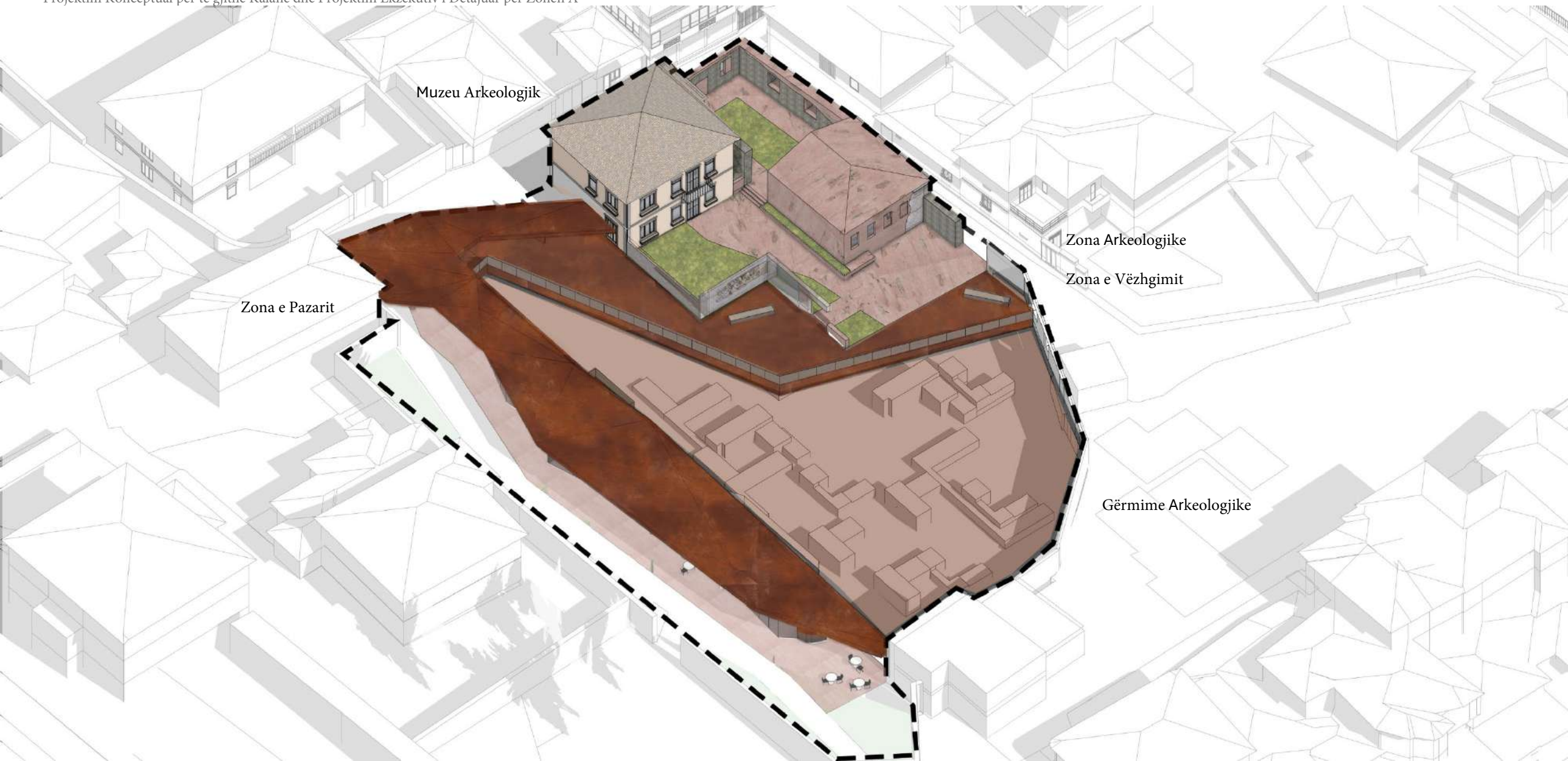

Zona e parkut ndërmjet zonës arkeologjike të propozuar dhe zonës së Real Scampis-it konsiderohet si një hapësirë e përshtatshme për të vendosur vazhdimësi ndërmjet këtyre dy shtresave arkeologjike. Në këtë kontekst, pazari i planifikuar në këtë zonë konceptohet si një hapësirë tranzitore, e cila mundëson një lidhje hapësinore dhe përjetimore të pandërprerë ndërmjet tyre.

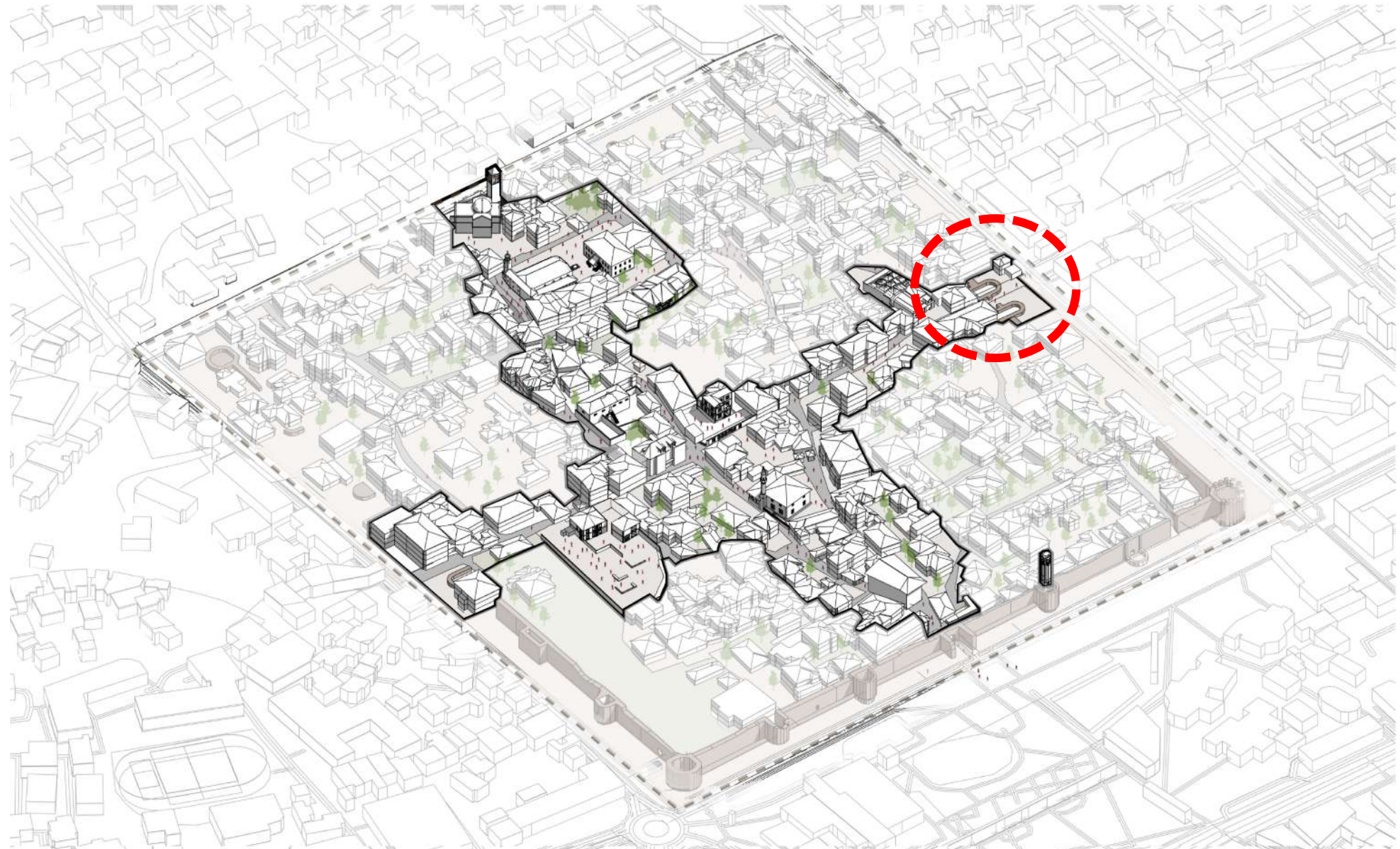

archeology
museum of
elbasan
castle

RAST STUDIMOR NR. 3
PORTA LINDORE NË
LAGJEN KALA

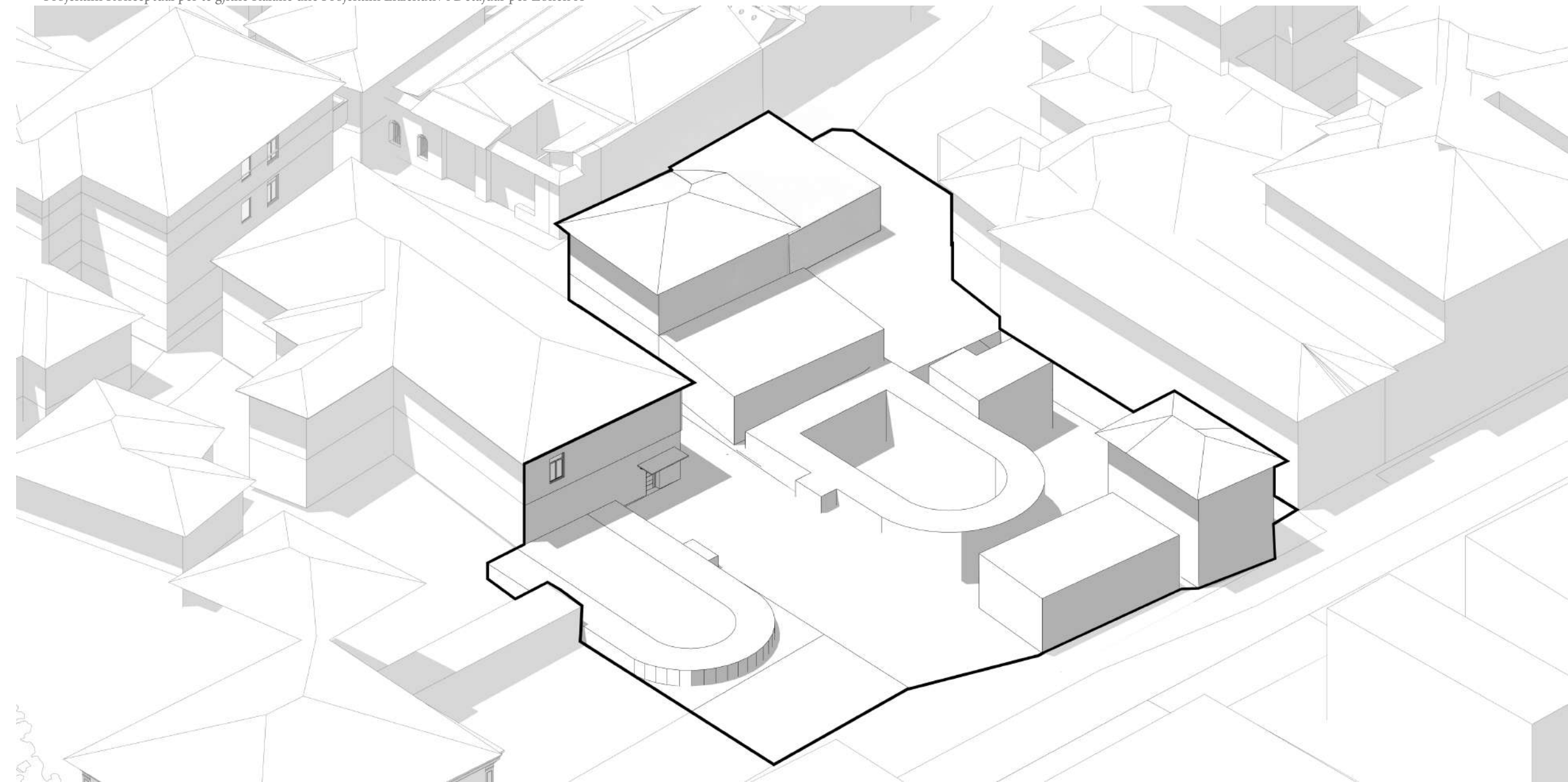

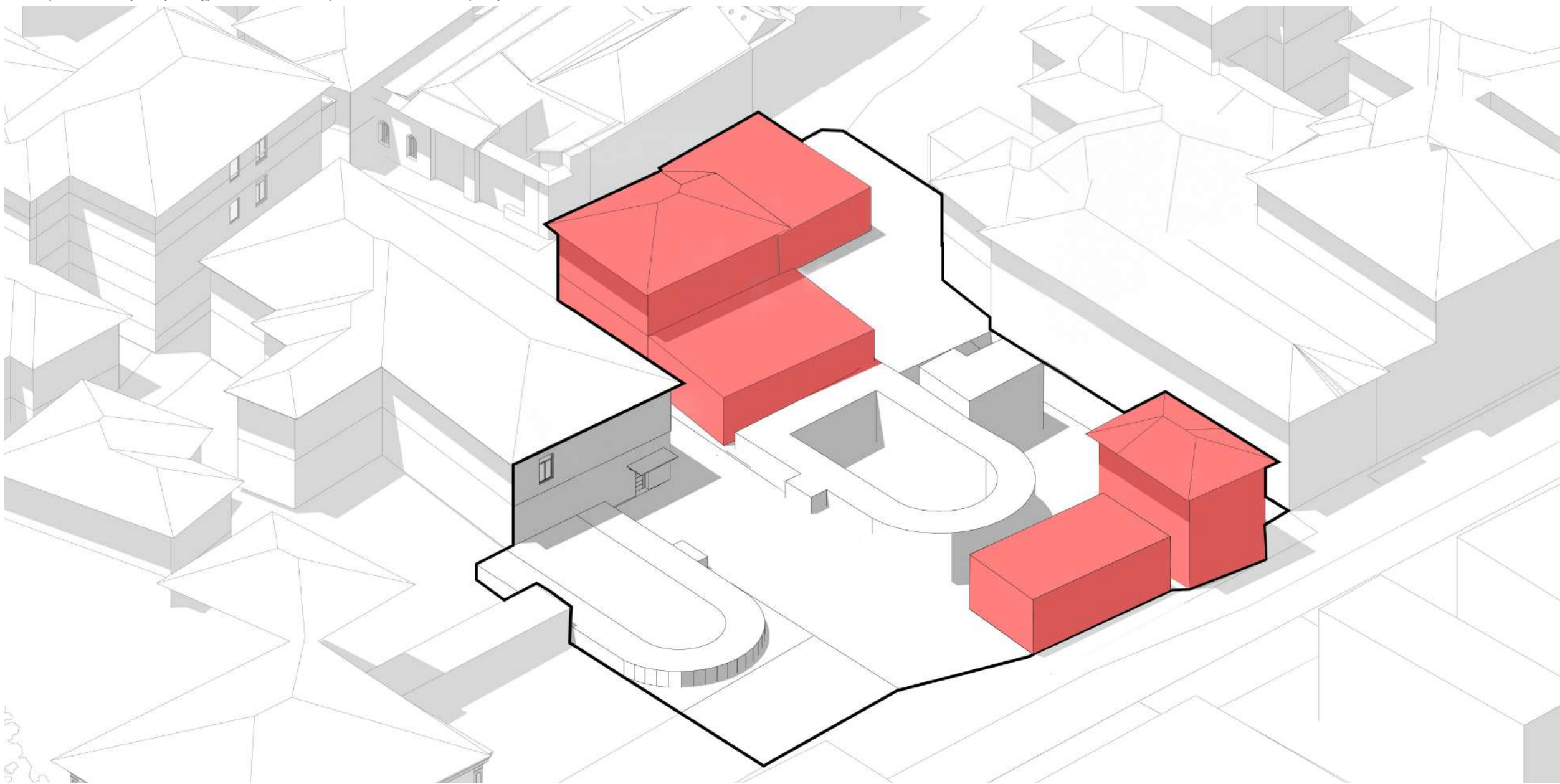
Rast studimor nr. 3

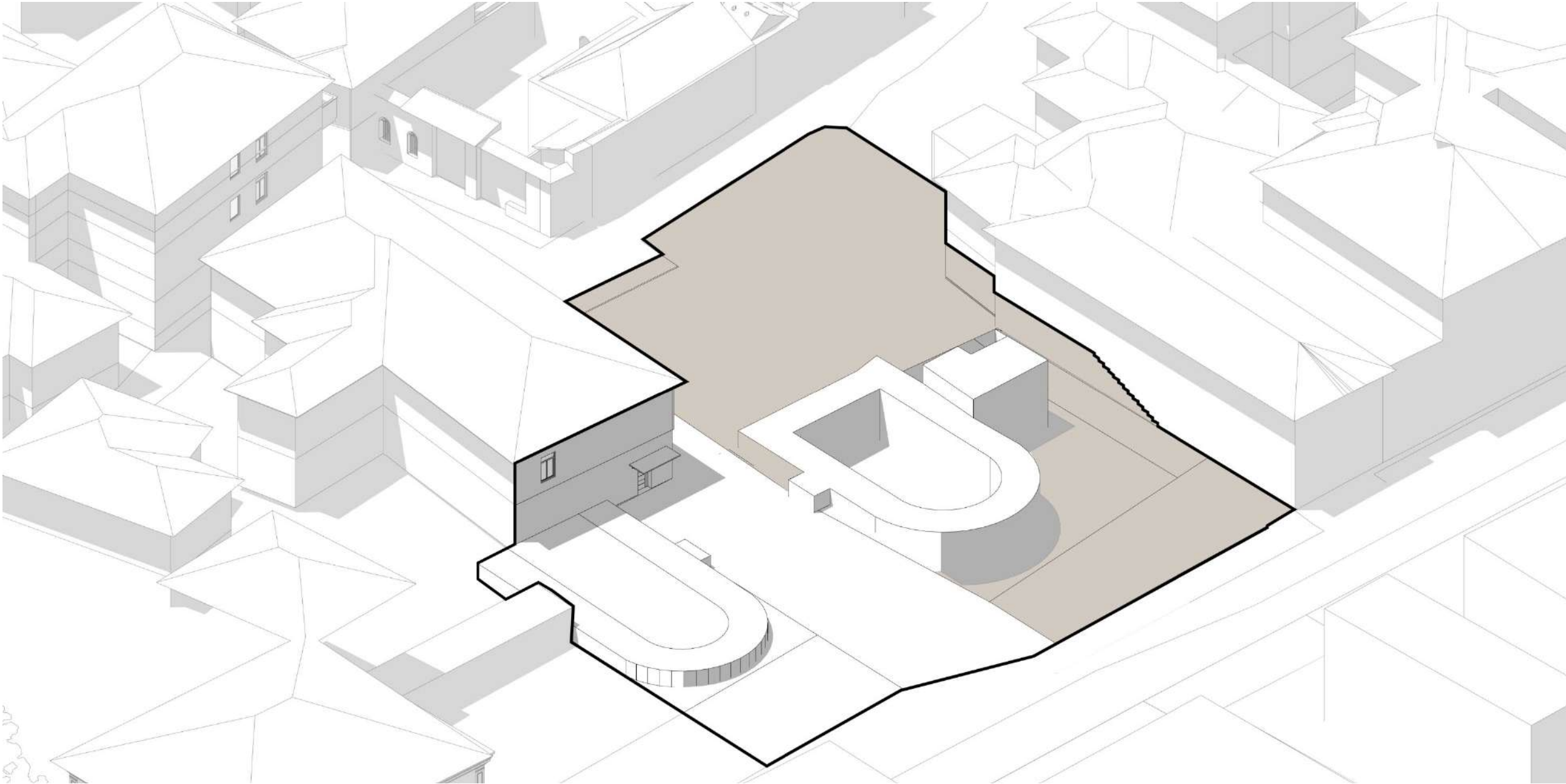

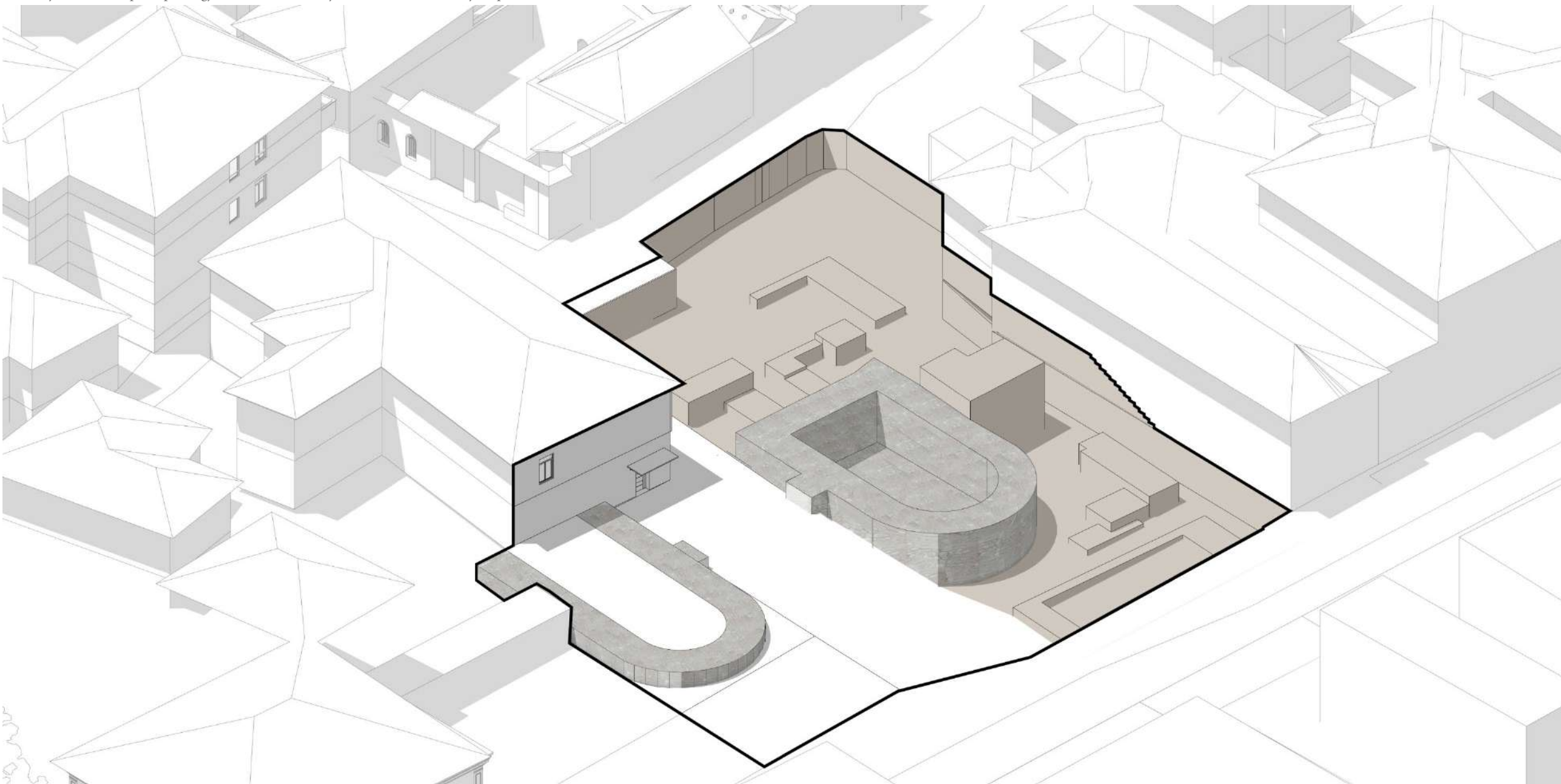

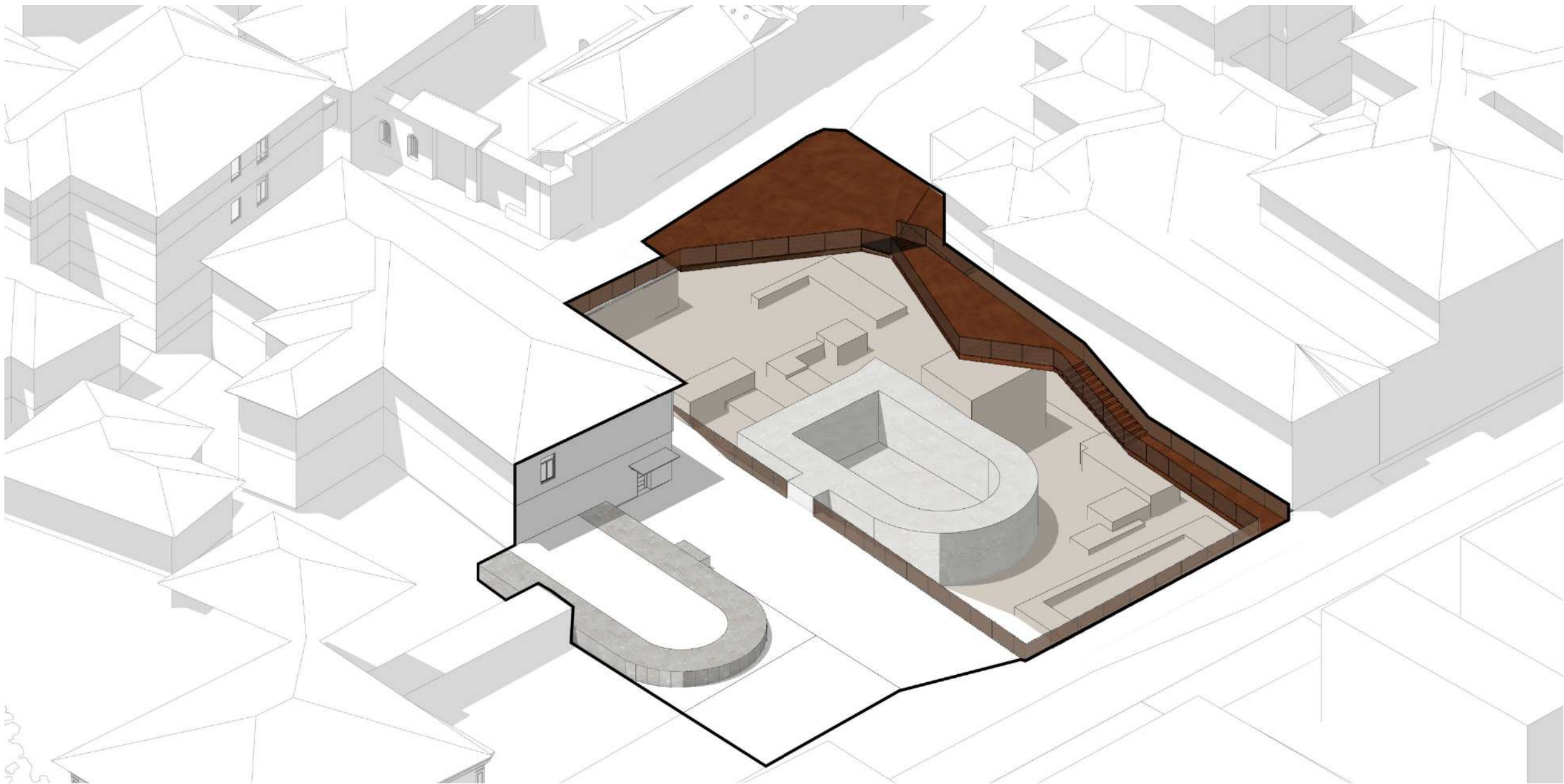

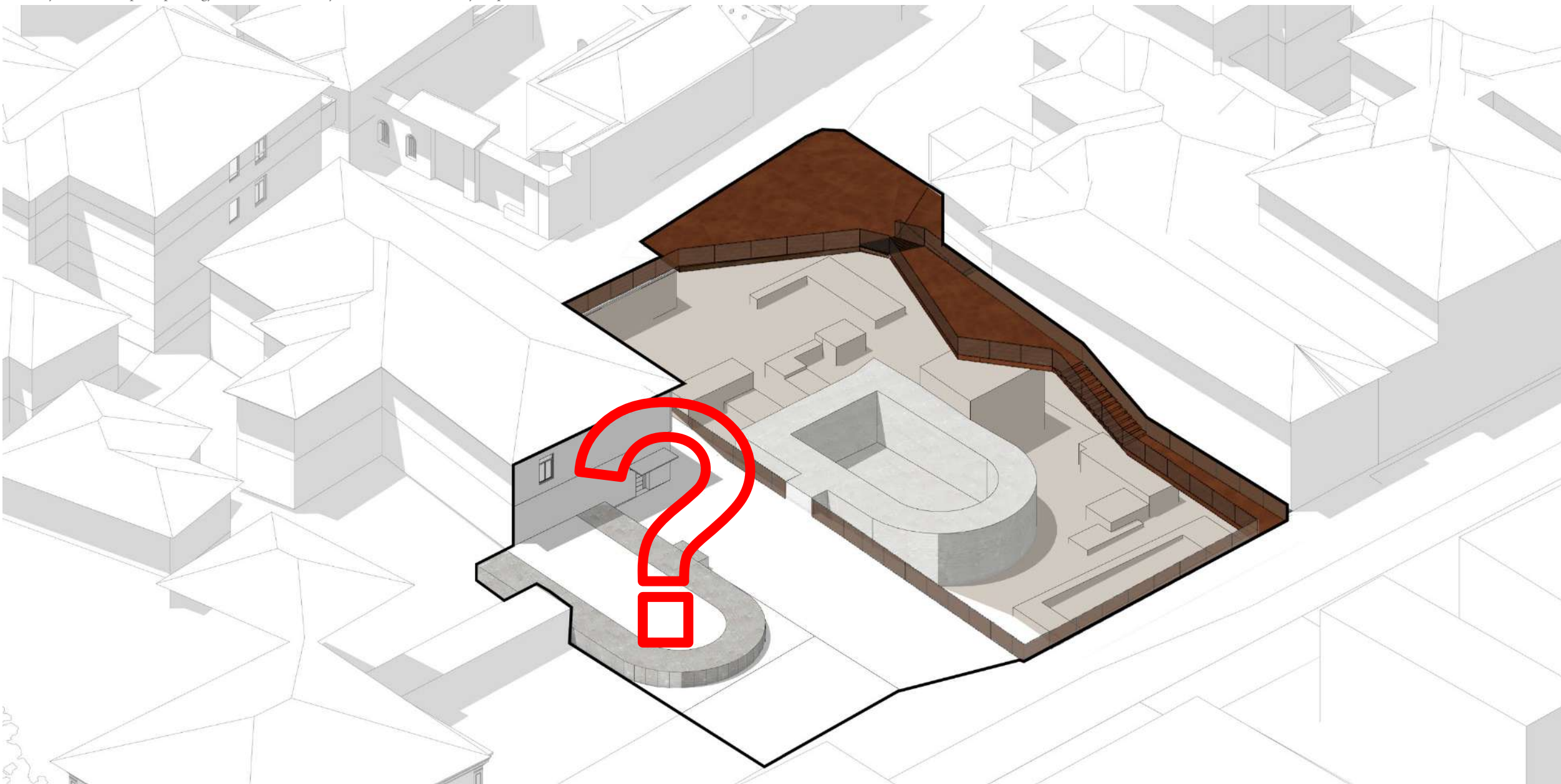

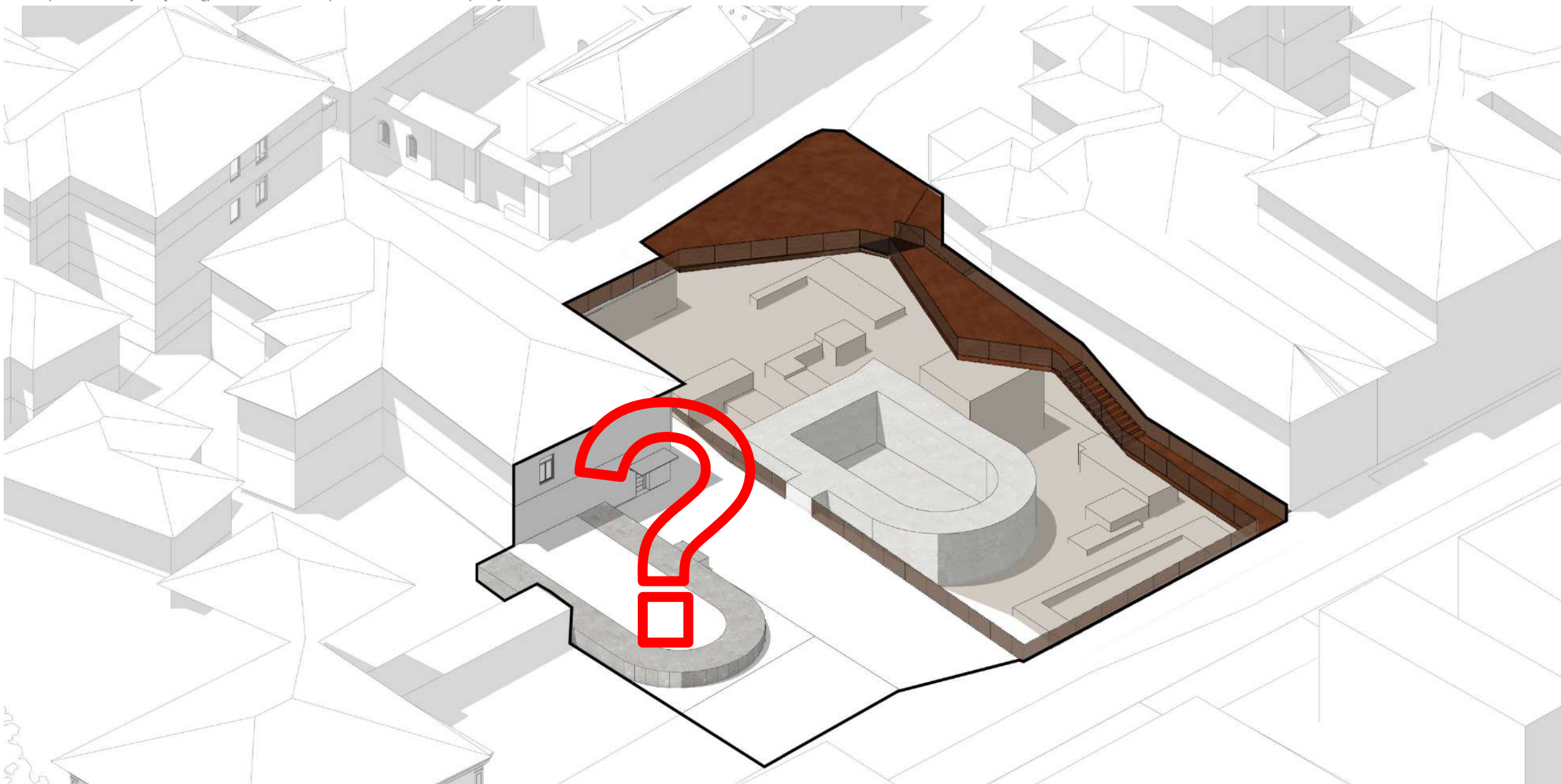

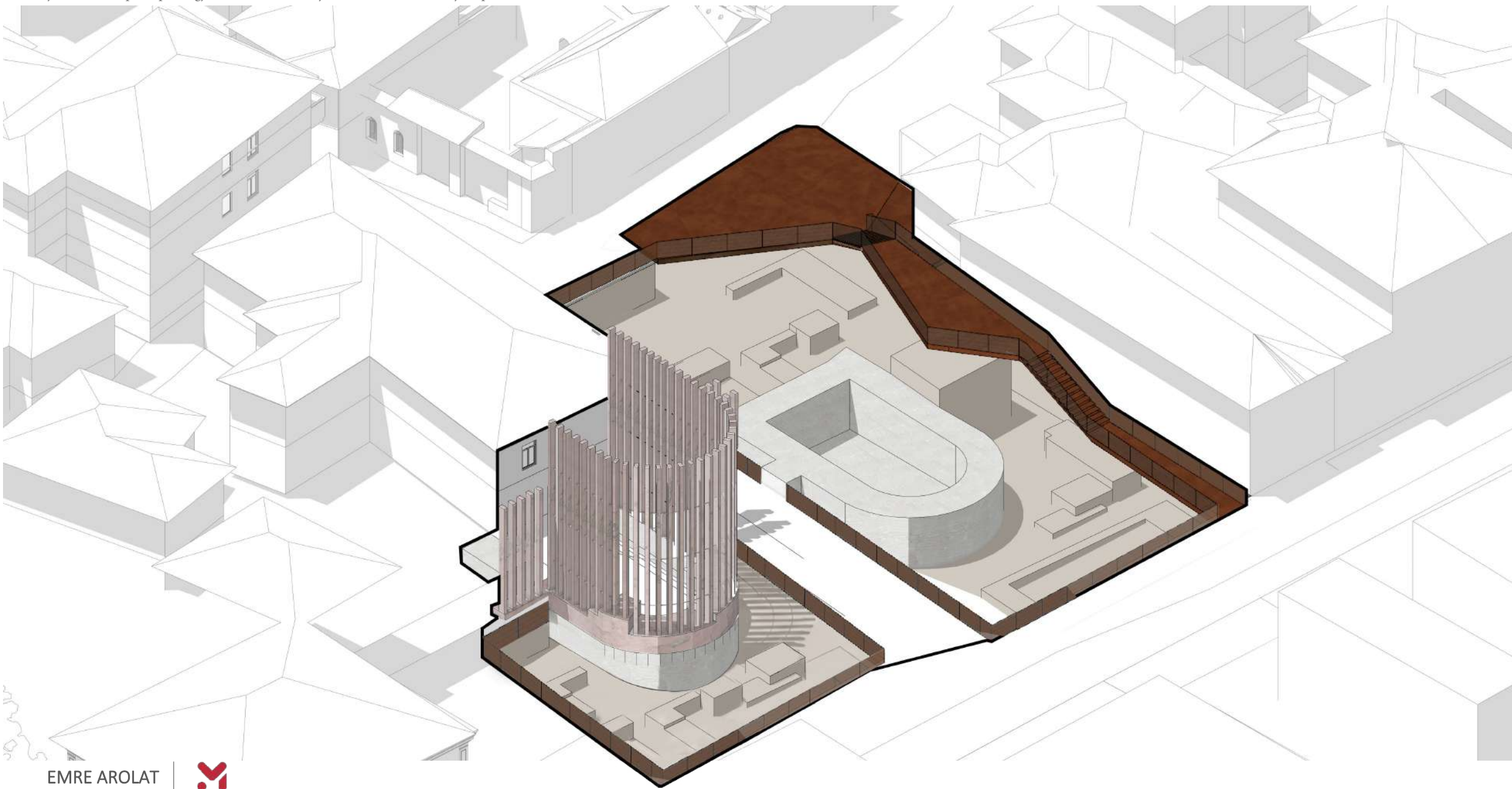

Referenca – Gijs Van Vaerenbergh - Inverse Ruin

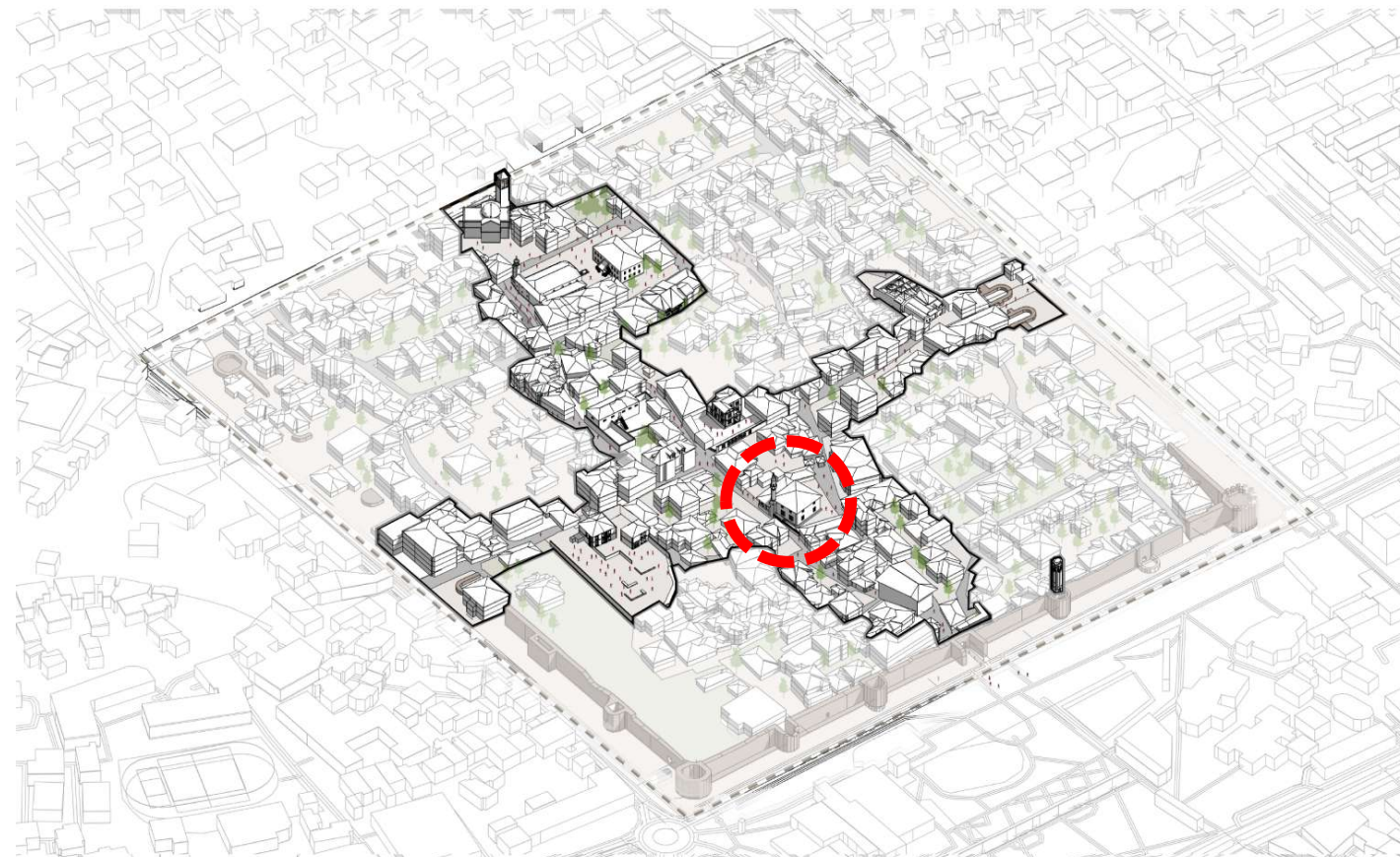

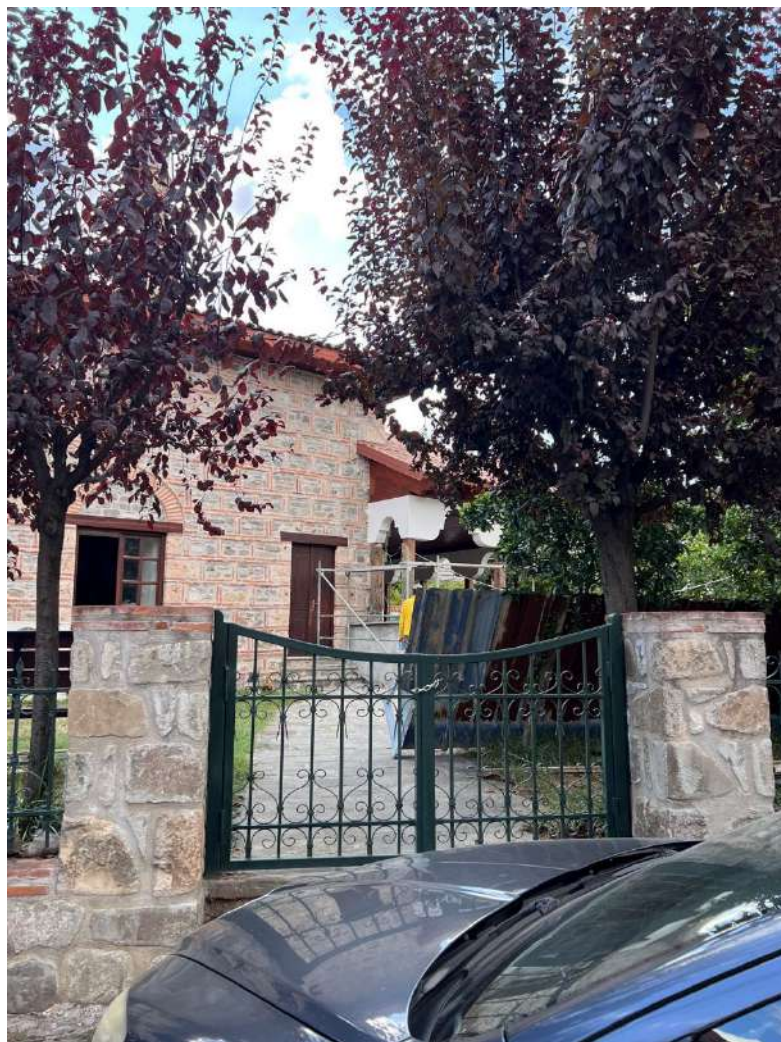

NDËRHJRJE NË PEIZAZH RRETH
STRUKTURAVE FETARE

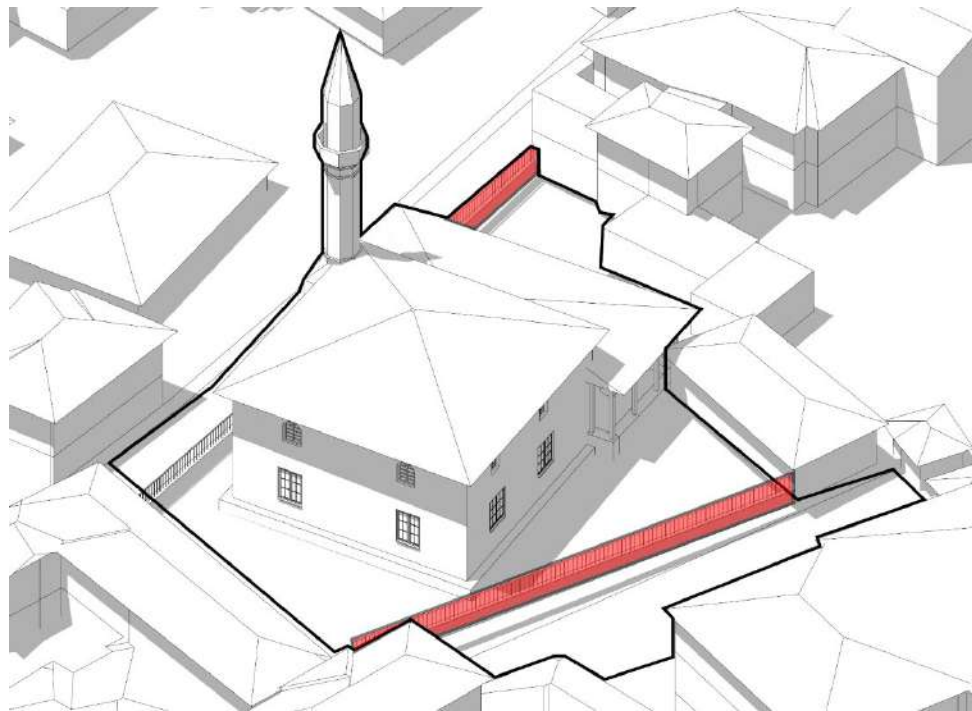

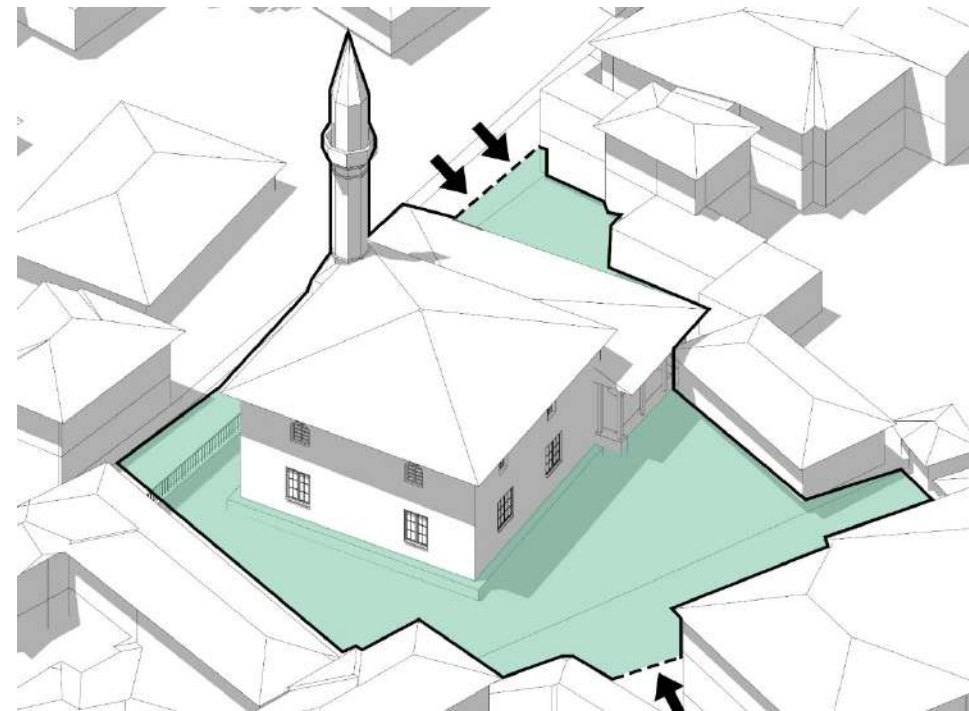

Institucione dhe Zona Potenciale për Evente Kulturore – Xhamia Mbret dhe Rrethina e saj

Gjendja Ekzistuese në Xhaminë Mbret

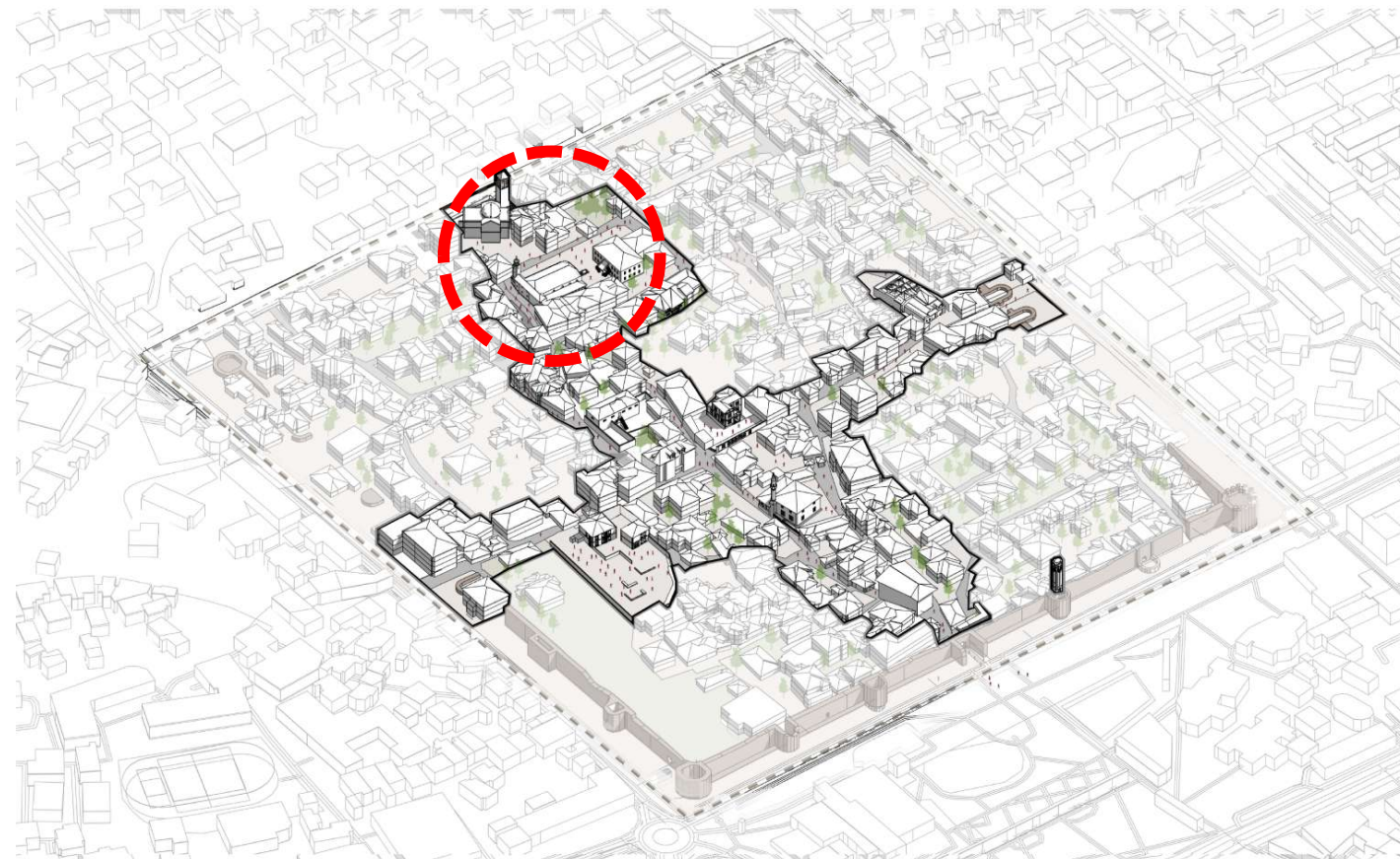

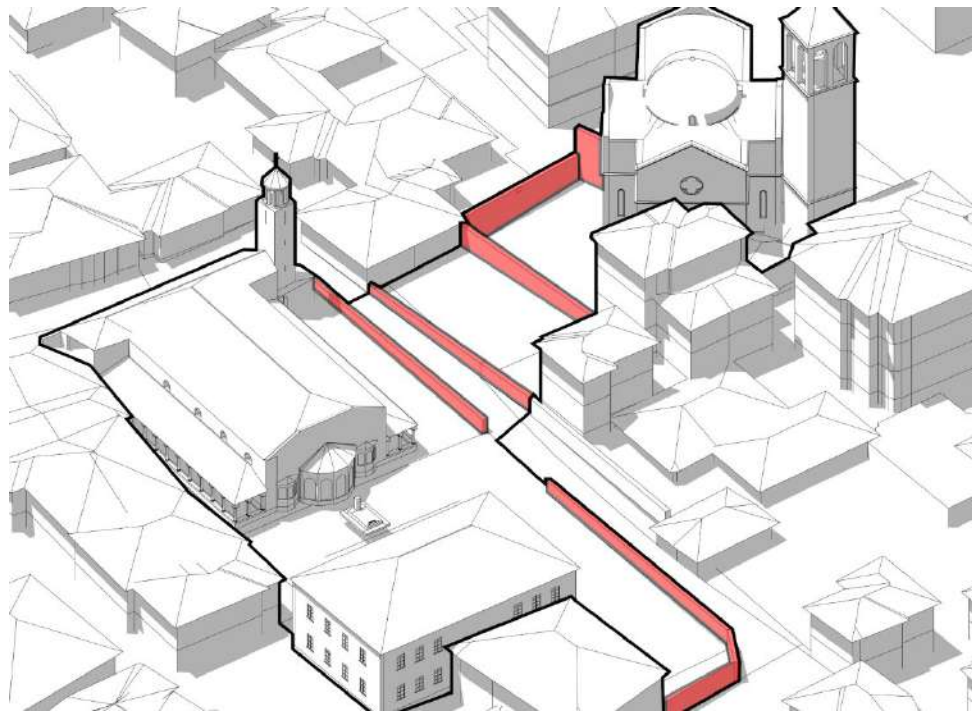
Hapje e Monumentit me Ambientin Urban

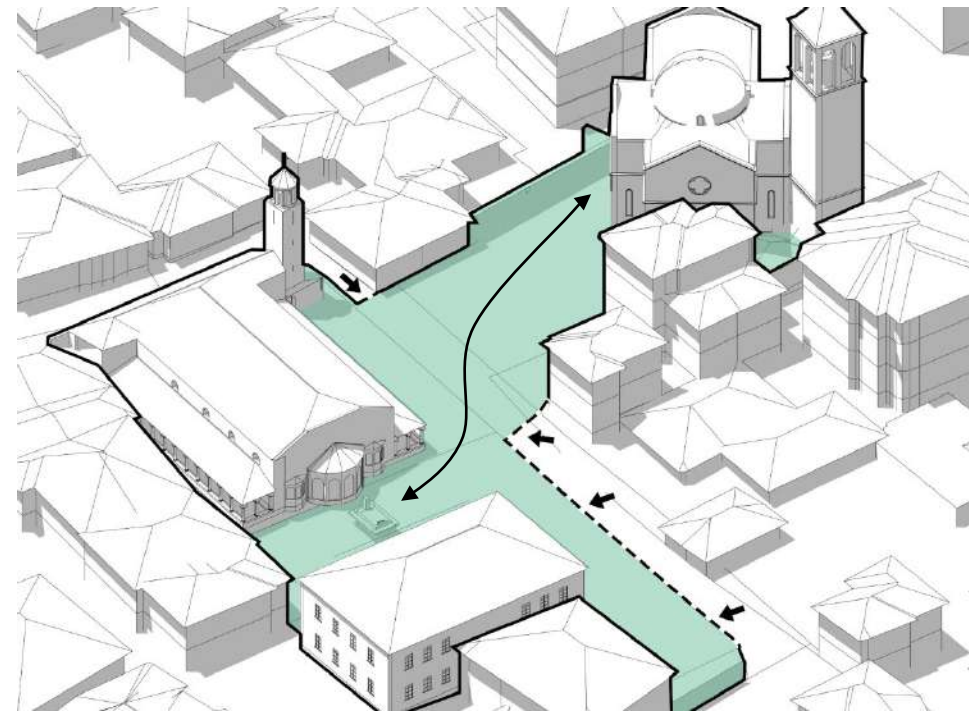

Gjendja Ekzistuese e Kishës Ortodokse dhe Kishës Katolike

Hapje e Perimetrit dhe Lëvizja e Natyrshme mes Aksit Jug-Veri

Institucione dhe Zona Potenciale për Evente Kulture – Kisha Ortodokse dhe Kisha Katolike

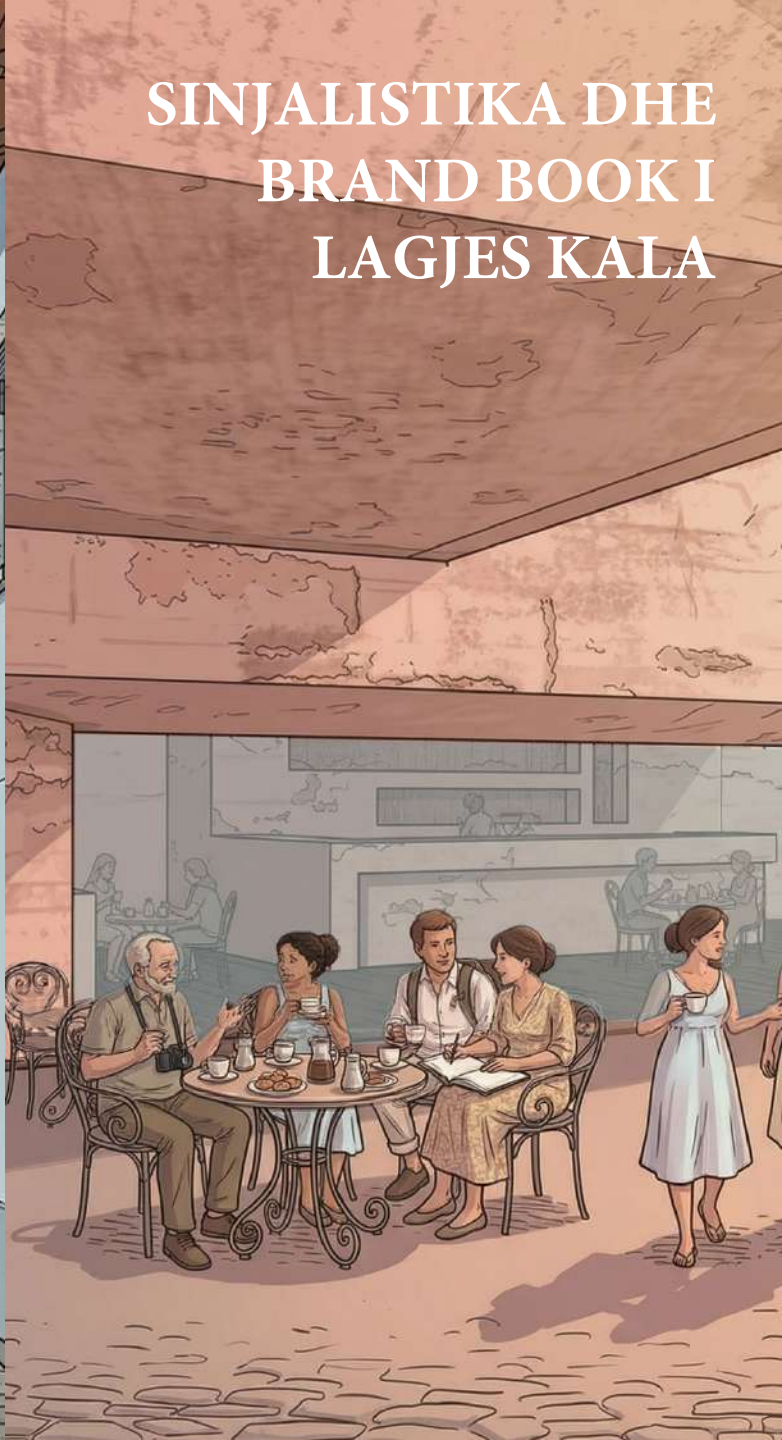
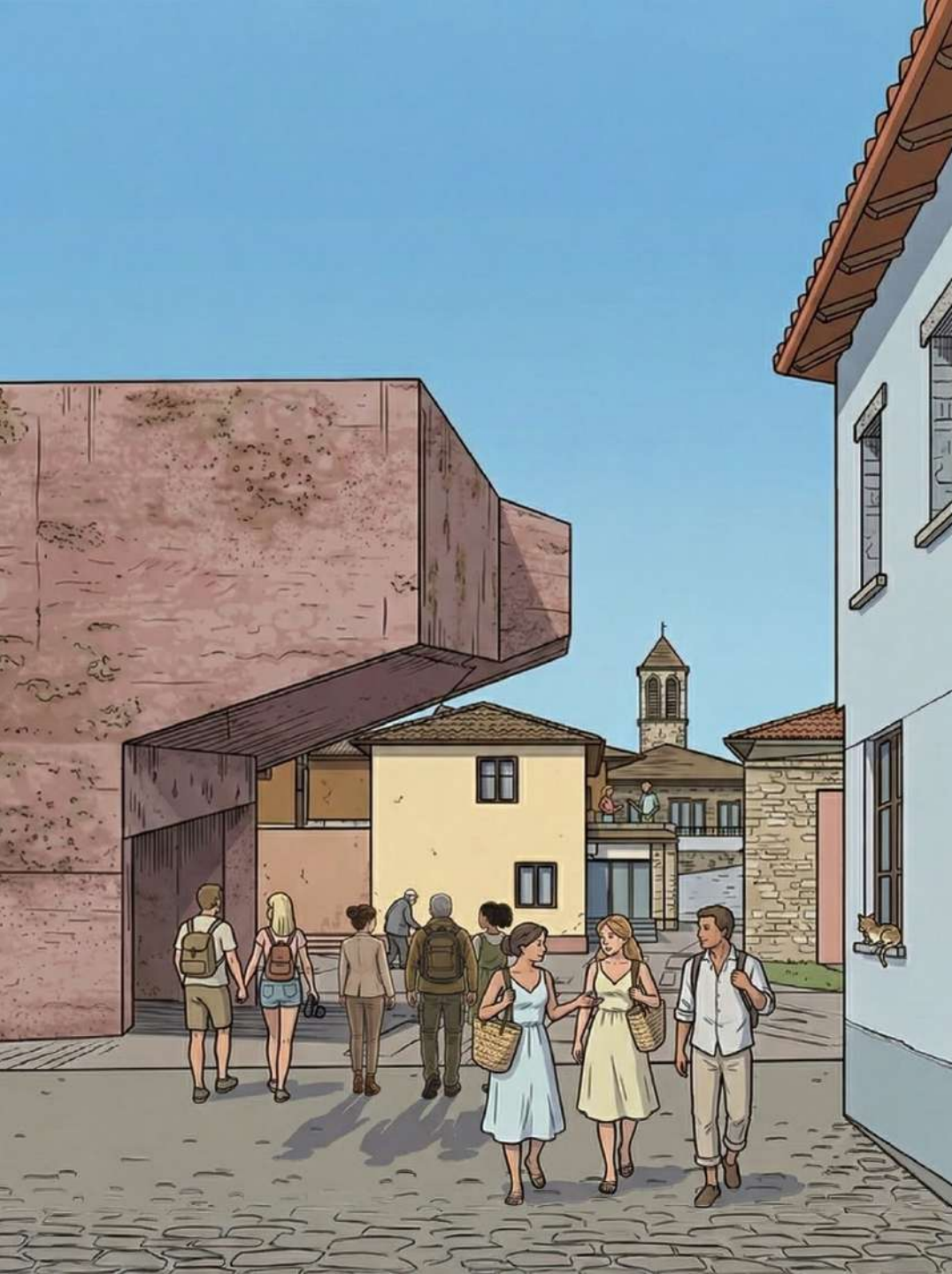

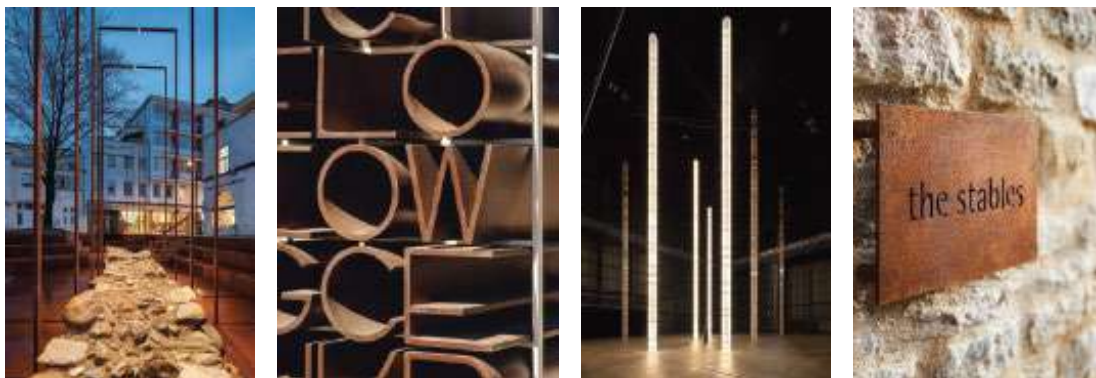
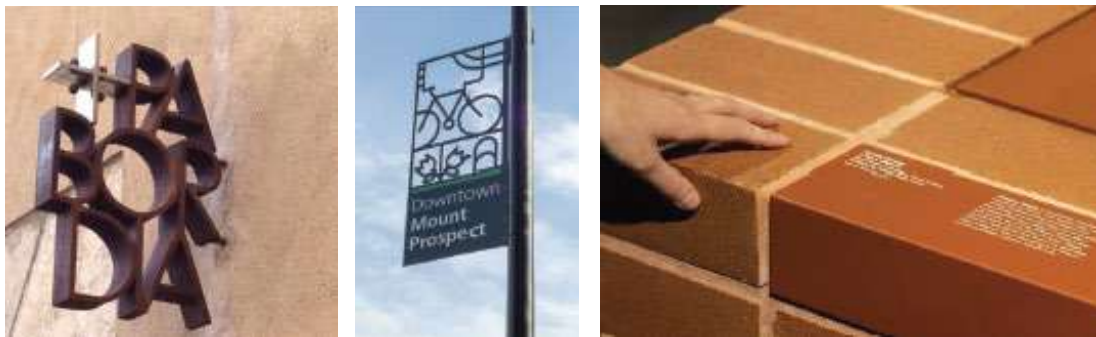

SINJALISTIKA DHE BRAND BOOK I LAGJES KALA

Inspirime - Sinjalistika | Ndricimi | Doreza

Inspirime - Instalacione | Projeksione

Inspirime - Paleta Ngjyrash & Materializimi

Propozimi artistik për rivitalizimin e disa prej elementeve të detajuara të Kalasë së Elbasanit mbështetet në një qasje që ndërthur respektin për trashëgiminë historike me një interpretim bashkëkohor të identitetit të vendit.

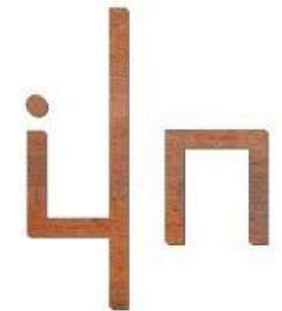
Kalaja e Elbasanit përfaqëson një shtresëzim unik kulturor ku bashkëjetojnë tri periudha themelore historike: Romake, Bizantine dhe Osmane. Nëpër të ka kaluar Rruga Egnatia, një arterie e rëndësishme e komunikimit mesdhetar, që simbolizon vazhdimësinë dhe ndërveprimin e qytetërimeve. Këto tre periudha përbëjnë bazën konceptuale mbi të cilën ndërtohet propozimi artistik.

ELEMENTI QENDROR – HARKU SI SIMBOL BASHKUES

Në thelb të konceptit qëndron harku – forma që ka mbijetuar nëpër shekuj, duke kaluar nga strukturat romake, te portikët bizantin dhe portat osmane. Harku bëhet elementi lidhës, gjuha e përbashkët e kohëve, simbol i qëndrueshmërisë dhe kalimit, i hapësirës që bashkon dhe mbron. Ai reflektohet në dizajnin e çdo elementi të ri: në kthesën e dorezave që ndjek vijën e dorës, në trupin e ndriçuesve që përkufizojnë dritën si hark, në formën e çezmave që rrjedhin si urë mes së kaluarës dhe të tashmes.

DOREZAT E PORTAVE

Harqet si element i përbashkët i tre epokave influencuese: Romake, Bizantine dhe Osmane. Nga gjysmëharku i pastër drejt harkut me majë, si dhe kolonadat.

DOREZAT E PORTAVE

Inicialet e figurave me influencë të lidhura me Kalanë e Elbasanit sipas shkronjave të alfabetit të Elbasanit.

Instalacion Tipografik – Gjuha si Lidhje Kohësh

Një instalacion tipografik do të shënojë piken e përbashkët mes tri epokave — një fjali e vetme, me kuptim të thellë, e shkruar në latinisht, greqisht bizantine dhe turqisht. Në këtë mënyrë, gjuha bëhet ura e padukshme që lidh qytetërimet që kanë kaluar në këtë vend, një kujtesë që nuk qëndron vetëm në mur, por që frymon në hapësirë, e lexuar, e dëgjuar, e përjetuar. Në përzgjedhjen materiale, është zgjedhur metali i oksiduar me nuancë portokalli, si element kontrasti dhe kujtesë. Ngjyra e tij e ngrohtë ndërvepron me gurët e mëdhenj romakë, gëlqeren e bardhë bizantine dhe tullën e kuqe osmane, duke krijuar një dialog vizual mes kohëve. Metali, me teksturën e tij të ashpër dhe reflektimin e butë të dritës, mishëron kalimin e kohës — oksidimi si shenjë e natyrshme e plakjes, por edhe e bukurisë që vjen me kohën. Kështu, ndërhyrja artistike nuk synon të riprodhojë të shkuarën, por ta rikujtojë përmes simbolit, materialit dhe dritës. Çdo element i ri bëhet pjesë e një rrëfimi të gjerë, ku historia e kalasë nuk lexohet më vetëm në mure, por edhe në gjërat e vogla që e rrethojnë: në prekje, në dritë, në ujë, në fjalë.

Ky është një propozim që kërkon të rikthejë shpirtin e Kalasë së Elbasanit në një formë bashkëkohore, pa e shkëputur nga rrënjët e saj. Një përpjekje për të ndërtuar një urë midis kujtesës dhe përditshmërisë, midis gurit dhe metalit, midis heshtjes së historisë dhe zërit të saj të ri.

Opsioni ⁰¹Opsioni ⁰²

NDRIÇIMI I LAGJES KALA

Ndriçimi në Muret e Kalasë

Unifikim i Plotë i Ngjyrës, Fuqisë dhe Këndit Shpërndarës të Dritës për çdo Ndrinëues të Murit të Kalasë.

Shmangie totale e ndriçimit të bardhë apo çdo tonaliteti të ftohtë të dritës, duke qenë se gjatë natës, të tilla temperatura drite e çojnë sistemin nervor në një gjendje më vigjente. Temperatura 3000 k është idealja, jo vetëm për përjetimin më të qetë dhe të këndshëm, por edhe për theksimin dhe gjallërimin e detajeve të gurit në muraturë.

Shmangie totale e efektit glare dhe e çdo trupi ndriçues, burimi i dritës së të cilit mund të vëzhgohet në mënyrë të drejtpërdrejtë. Përdorim i ndriçimit indirekt.

Shmangie e intensitetit të lartë që rezultojnë në njolla / pika drite përgjatë murit të fasadës. Efekti i dritës në mur nevojitet të jetë i pastër, i njëtrajtshëm dhe vizualisht i butë.

Rivlerësim i hapësirës mes ndriçuesve me qëllim shmangien e çdo hapësirë të errët dhe sigurimin që trupi i ndërtesës mbetet i ndriçuar përgjatë çdo pike të lartë.

Hapësirat e brendshme

Përçendrim i ndriçimit përgjatë gjithë aksit kryesor të lëvizjes. Përdorim i trupave ndriçues në mënyrë të tillë që i japin vëmendje të veçantë materialit të veçantë të kalldrëmit.

Përçendrim në elementet arkitektonike karakteristike të secilës prej këtyre tipologjive.

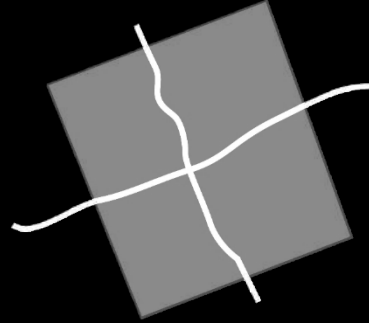
Vënie në dukje dhe theksim i elementeve arkitektonike që shfaqin rëndësi të veçantë.

Shmangie e ndriçimit të fasadave të godinave me tipologji ndriçuesish që ndërhyjnë në perceptimin e formës së godinës në vetvete. Në raste të nevojshme, shmangie totale e ndriçimit të fasadës.

I detyrueshëm përdorimi i trupave ndriçues me parametra profesionalë për të përkrahur cilësinë e dritës. Coveri i ndriçuesit mund të integrohet me forma apo designe të ndryshëm duke diskutuar fabrikat përkatëse.

EMRE AROLAT

